

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY PIESZYCE

Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o.

LISTOPAD 2016

Wstęp	4
1. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy.....	7
1.1 Strategia Rozwoju Gminy Pieszycy na lata 2014-2020	7
1.2 Program rewitalizacji Ziemi Dzierżoniowskiej na lata 2014-2020	9
1.3 Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Pieszycy na lata 2010-2013	11
1.4 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pieszycy	13
1.5 Strategia rozwoju Ziemi Dzierżoniowskiej na lata 2014 – 2020.....	16
2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	18
2.1 Diagnoza zjawisk społecznych	18
Ludność i trendy demograficzne	19
Bezrobocie i rynek pracy	29
Pomoc społeczna i wspieranie rodziny.....	31
Uzależnienia i przemoc.....	37
Przestępczość	40
2.2 Diagnoza zjawisk w sferze gospodarczej.....	43
2.3 Diagnoza zjawisk w sferze środowiskowej.....	47
Warunki naturalne i środowisko	47
Realizowane programy OCHRONY ŚRODOWISKA	53
Uwarunkowania przestrzenno-środowiskowe: wybrane wskaźniki.....	55
2.4 Diagnoza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.....	58
Infrastruktura opieki zdrowotnej	58
Infrastruktura edukacyjna	59
Infrastruktura czasu wolnego (kultura, sport, rekreacja)	65
Organizacje społeczne	68
Infrastruktura transportowa	70
2.5 Diagnoza zjawisk w sferze technicznej	71
Mieszkalnictwo.....	71
Wodociągi i kanalizacja	73
System ciepłowniczy.....	75
System gazowniczy	76
2.6 czynniki i zjawiska kryzysowych w opini mieszkańców gminy piezycy.....	77
Szczególnie uciążliwe problemy Gminy	77
2.7 skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	82
3. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji.....	88
3.1. Stan kryzysowy i obszar zdegradowany.....	88

Koncentracja negatywnych zjawisk – obszar zdegradowany	89
3.2. Obszar rewitalizacji	97
4. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	106
5. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań	107
6. Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	109
7. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	127
8. Mechanizmy zapewnienia komplementarności.....	129
9. Indykatywne ramy finansowe	132
10. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji	135
11. System realizacji programu rewitalizacji oraz monitoring	137
Spis tabel i wykresów	142

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, który prowadzony jest w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Definicja rewitalizacji podkreśla kilka istotnych zagadnień i wyzwań związanych z procesem wychodzenia ze stanu kryzysowego obszaru kryzysowego.

Po pierwsze, proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy, tj. w taki sposób, który nie tylko rozwiązuje lub eliminuje wybrane zagrożenia i problemy, ale także w sposób pozwalający na wykorzystanie mocnych stron nie tylko obszaru rewitalizowanego, ale całej gminy, jak również potencjału otoczenia zewnętrznego, traktowanych jako szanse rozwoju. Takie kompleksowe podejście do rewitalizacji oznacza, że działania podejmowane na rzecz wychodzenia ze stanu kryzysowego powinny wpisywać się w szerszy nurt realizacji polityki rozwoju całej gminy i jego otoczenia, w szczególności otoczenia powiązanego funkcjonalnie z gminą.

Po drugie, proces rewitalizacji powinien być prowadzony w sferach społecznej, przestrzennej i gospodarczej, tj. być ukierunkowany na wieloaspektowe podejście oraz rezultaty. Kluczowe dla właściwego zdiagnozowania skali poszczególnych problemów, a tym samym wybór zawężonych terytorialnie obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Diagnoza powinna wskazać stany kryzysowe na obszarze miasta/gminy, zarówno w sferze terytorialnej, ale przede wszystkim w sferze kategorii problemów. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań, w kontekście oczekiwanych rezultatów, tj. wynikać z rangi lub znaczenia wybranych zagadnień/obszarów rewitalizacji dla polityki rozwoju całej gminy.

Po trzecie, istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. W toku przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji dąży się, aby działania skutkowały wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy. Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- mieszkańcy gminy inni niż wymienieni powyżej,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- organy władzy publicznej;
- podmioty, inne niż wymienione powyżej, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Oznacza to, że sam proces powinien być tak zaplanowany, aby umożliwić czynny udział wybranych grup społecznych i tzw. aktorów rozwoju lokalnego. Udział interesariuszy powinien zostać zaplanowany zarówno na etapie tworzenia programu rewitalizacji, jak również na etapie jego realizacji, w tym ewaluacji. Na etapie tworzenia programu rewitalizacji wskazany jest udział interesariuszy zarówno na etapie diagnozy, jak również planowania poszczególnych celów i działań rewitalizacyjnych.

Program rewitalizacji realizowany na poziomie gminy wpisuje się w szereg założeń krajowych dokumentów strategicznych:

Dokument	Najważniejsze ustalenia odnoszące się do specyfiki celów rewitalizacji
<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020</p>	<p>Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka</p> <p>Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego</p> <p>II. 4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej</p> <p>II. 4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego</p> <p>Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna.</p> <p>Cel III.1. Integracja społeczna. III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych</p> <p>Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</p> <p>III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienia potencjału obszarów wiejskich.</p> <p>Wspieranie rozwoju ośrodków o znaczeniu lokalnym w zakresie działań rewitalizacyjnych, rozbudowy infrastruktury, zwłaszcza komunikacyjnej, a także poprawy usług użyteczności publicznej i innych funkcji niezbędnych dla inicjowania procesów rozwojowych na poziomie lokalnym.</p>
<p>Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”</p>	<p>Cel 1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki.</p> <p>Cel 2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy.</p> <p>Cel 3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców.</p> <p>Cel 4. Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.</p>
<p>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020</p>	<p>Cel 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>
<p>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020</p>	<p>Cel 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.</p>
<p>Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko</p>	<p>Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.</p> <p>Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię.</p>

perspektywa do 2020 r.	Cel 3. Poprawa stanu środowiska.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010- 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie.	<p>Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów (konkurencyjność).</p> <p>Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych (spójność).</p> <p>Cel 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie (sprawność).</p>
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<p>Cel 2: Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnej, równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich.</p> <p>Cel 4: Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.</p>
Narodowy Plan Rewitalizacji	<p>Cel główny: poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.</p>
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020	<p>Cel 2: Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej.</p> <p>Cel 4: Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa.</p> <p>Cel 5: Zwiększenie dostępności technologii komunikacyjno - informacyjnych.</p> <p>Cel 6: Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników.</p> <p>Cel 7: Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia.</p> <p>Cel 8: Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne.</p>

1. OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY

1.1 STRATEGIA ROZWOJU GMINY PIESZYCE NA LATA 2014-2020

Strategia rozwoju gminy jest kluczowym elementem planowania rozwoju lokalnego. Jest to dokument, którego celem jest wskazanie wizji rozwoju gminy, strategicznych i operacyjnych celów gminy, zadań strategicznych oraz sposobów ich realizacji przez gminę. Strategia umożliwia również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środki finansowe, infrastruktura, zasoby ludzkie oraz środowisko przyrodnicze.

Główną przesłanką powstania dokumentu jest chęć określenia kluczowych kierunków rozwojowych, celów strategicznych gminy Pieszycy w najbliższych latach. Dokument jest także odpowiedzią na zmiany zachodzące w bliższym i dalszym otoczeniu gminy.

W dokumencie zidentyfikowano m.in. słabe strony gminy. Są nimi:

- Bezrobocie o niekorzystnej strukturze
- Niekorzystne wskaźniki obciążenia demograficznego
- Migracja wykwalifikowanej kadry zawodowej
- Niewystarczający poziom nasycenia infrastrukturą drogową
- Niewystarczające zabezpieczenie opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- Niedoinwestowana i niewystarczająca infrastruktura wodno-kanalizacyjna i gazowa
- Niewystarczająca liczba miejsc pracy
- Niewystarczająca infrastruktura mieszkaniowa
- Niska jakość istniejącej infrastruktury mieszkaniowej i użyteczności publicznej
- Wymagająca modernizacji baza rekreacyjno-sportowa
- Niewystarczający poziom więzi społecznych
- Niewystarczający poziom kształcenia osób zgodnie z zapotrzebowaniem rynku pracy
- Niewystarczająca infrastruktura turystyczna na górze Wielkiej Sowy i w okolicy
- Brak centrowirćcej funkcji w mieście

Wśród zagrożeń wskazano natomiast:

- Nieotrzymanie dotacji z budżetu UE
- Sytuacje kryzysowe (np. powodzie)
- Możliwość rozwoju takich gałęzi przemysłu, które zagrożą środowisku przyrodniczemu, zdrowiu ludzkiemu oraz rozwojowi turystyki
- Emigracja młodzieży, osób w wieku produkcyjnym o wyższym poziomie wykształcenia
- Niekorzystne zmiany w strukturze demograficznej
- Mniejsze wpływy do budżetu
- Brak środków pomocowych na wspieranie MSP
- Zubożenie społeczeństwa
- Zbyt duże obciążenie wymogami prawno-podatkowymi w agroturystyce i rękodzielnictwie
- Ograniczenia fitosanitarne dla lokalnej produkcji spożywczej

Ustalono wizję o następującym brzmieniu:

Gmina Pieszycy to otwarty, ekologiczny mikroregion, współpracujący z sąsiadami, którego dominującą funkcję stanowią usługi społeczne, rekreacyjne i turystyczne

Sposobem urzeczywistnienia zakładanej wizji jest misja. Stanowi ona nadrzędny cel funkcjonowania wspólnoty samorządowej. Określa przede wszystkim rolę władz w procesie rozwoju, ale ma równocześnie integrować, motywować i rozbudzać aspiracje całej społeczności lokalnej. Zawiera w sobie podstawowe wartości, na których zamierzają koncentrować swoje działania decydenci i mieszkańcy gminy Pieszycy. Ustalono misję o następującym brzmieniu:

Integracja działań gminy, organizacji, przedsiębiorstw oraz obywateli w celu wykorzystania potencjału społeczno-gospodarczego, walorów przyrodniczych, kulturowych oraz zasobów naturalnych Gminy

Wytyczone zostały cele strategiczne zaplanowane do realizacji na lata 2014-2020, a w ich ramach konkretne zadania:

1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości
 - 1.1. Stwarzanie korzystnych warunków i preferencji do rozwoju MSP
 - 1.2. Kampanie informacyjne na temat szkoleń dla przedsiębiorców i rolników w zakresie pozyskiwania funduszy unijnych
 - 1.3. Wspieranie przedsiębiorczości inwestycyjnej z zakresu produkcji energii z instalacji wykorzystujących OZE
 - 1.4. Prowadzenie aktywnych form poszukiwania inwestorów
 - 1.5. Promocja lokalnej przedsiębiorczości poprzez udział w targach, festynach i wystawach regionalnych, krajowych i zagranicznych
 - 1.6. Rozwój i usprawnienie infrastruktury dla potrzeb biznesu
 - 1.7. Wspieranie działań z zakresu samozatrudnienia i rozpoczynania działalności gospodarczej
2. Poprawa warunków życia na terenie gminy
 - 2.1. **Rewitalizacja Miasta**
 - 2.2. Rozwój infrastruktury sieci gazowej
 - 2.3. Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej (w szczególności: drogi, chodniki, parkingi, oświetlenie, ograniczniki prędkości, ścieżki pieszo-rowerowe)
 - 2.4. Budowa lub adaptacja istniejących obiektów na cele mieszkaniowe (mieszkania socjalne, komunalne, wspomagane i chronione)
 - 2.5. Wsparcie innych form budownictwa mieszkalnego
 - 2.6. Stworzenie programu likwidacji barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych
 - 2.7. Wspieranie dzieci i młodzieży w rozwijaniu zainteresowań
 - 2.8. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych m.in.: poprzez udostępnienie własnych zasobów lokalowych i kadrowych Gminy
 - 2.9. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób dotkniętych ubóstwem, wykluczeniem społecznym oraz osób niepełnosprawnych
 - 2.10. Rozwój infrastruktury systemu ochrony zdrowia i ułatwienie dostępu do usług opieki zdrowotnej
 - 2.11. Tworzenie infrastruktury społecznej i organizowanie różnych usług na rzecz opieki nad osobami zależnymi i zagrożonymi wykluczeniem społecznym
 - 2.12. Aktywizacja młodzieży na rzecz rozwoju Gminy
 - 2.13. Rozwój e-usług dla społeczności lokalnej oraz rozwój sieci szerokopasmowego Internetu
 - 2.14. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacyjnej i podnoszenie jakości edukacji na poziomie przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym
 - 2.15. Podejmowanie i wspieranie działań z zakresu wzbogacania oferty edukacyjnej

3. Ochrona środowiska naturalnego
 - 3.1. Wspieranie działań ograniczających zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego
 - 3.2. Racjonalna i efektywna gospodarka odpadami oraz realizacja programu usuwania i unieszkodliwiania azbestu
 - 3.3. Poprawa gospodarki wodnej z uwzględnieniem małej retencji
 - 3.4. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
 - 3.5. Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej w infrastrukturze publicznej i w sektorze prywatnym
 - 3.6. Edukacja ekologiczna mieszkańców, podnoszenie ich świadomości ekologicznej i kształtowanie właściwych postaw ekologicznych
 - 3.7. Upowszechnianie wiedzy mieszkańców z zakresu lokalnych zasobów środowiska naturalnego oraz jego ochrony
 - 3.8. Wspieranie działań mających na celu ochronę środowiska naturalnego i przywracanie różnorodności biologicznej oraz ochrona obszarów NATURA 2000
 - 3.9. Wsparcie rolnictwa ekologicznego oraz wdrażania programów rolno-środowiskowych

4. Oferta kulturalna, sportowa i turystyczna
 - 4.1. Rozbudowa i modernizacja budynków instytucji kultury
 - 4.2. Wspieranie inicjatyw w zakresie ochrony, rozwoju i udostępnienia zasobów dziedzictwa kulturowego i zabytków
 - 4.3. Budowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
 - 4.4. Stworzenie atrakcyjnej oferty sportowo-edukacyjno-integracyjnej i kulturowej
 - 4.5. Wspieranie i modernizacja osiedlowych stref zabawowych
 - 4.6. Edukacja sportowa dzieci i młodzieży
 - 4.7. Poprawa dostępności komunikacyjnej obiektów turystycznych i kulturowych
 - 4.8. Wykreowanie nowych oraz poprawa jakości oferowanych usług i produktów turystycznych
 - 4.9. Aktywna promocja gminy oraz wspieranie inicjatyw w zakresie rozwoju ruchu turystycznego

Wszystkie ww. cele i zadania wykazują się spójnością w celami specyficznymi dla rewitalizacji. Należy zwrócić uwagę na to, że samo pojęcie rewitalizacji ujęte zostało bezpośrednio w celu poświęconym jakości życia i odnosi się do rewitalizacji przestrzeni miejskiej Pieszyc.

1.2 PROGRAM REWITALIZACJI ZIEMI DZIERŻONIOWSKIEJ NA LATA 2014-2020

Program Rewitalizacji Ziemi Dzierżoniowskiej na lata 2014-2020 jest dokumentem strategicznym określającym ramy działań służących odnowie zdegradowanych obszarów w powiecie dzierżoniowskim. Jest on wyrazem zintegrowanego podejścia do rozwoju miast i obszarów wiejskich, w ramach którego aspekty społeczne, gospodarcze i przestrzenne ujmowane są w sposób holistyczny. Program stanowić ma swoisty łącznik, między polityką rozwoju i rewitalizacji prowadzoną na poziomie krajowym i wojewódzkim, a działaniami podejmowanymi na poziomie lokalnym. Wyznacza cele rewitalizacji o znaczeniu ponadlokalnym, których realizacja przyczyni się do wzmocnienia całego powiatu dzierżoniowskiego. Na ich podstawie wypracowane zostaną szczegółowe założenia działań rewitalizacyjnych na szczeblu lokalnym.

Wyboru obszarów przeznaczonych do rewitalizacji dokonano w oparciu o analizę czterech wskaźników społeczno-gospodarczych, które w najlepszym stopniu odzwierciedlają przedstawione w rozdziale pierwszym problemy rozwoju Ziemi Dzierżoniowskiej. Analiza została przeprowadzona w podziale na sołectwa.

Program Rewitalizacji Ziemi Dzierżoniowskiej na lata 2014 - 2020 jako obszar problemowy wskazał m.in. centrum Pieszyc.

W wyniku konsultacji społecznych, przeprowadzonych z przedstawicielami urzędów miast i gmin Ziemi Dzierżoniowskiej uzupełniono powyższe obszary wyznaczone w oparciu o analizę wskaźnikową, o tereny istotne z punktu widzenia rozwoju i rewitalizacji poszczególnych gmin powiatu. Terenami uzupełniającymi w gminie Pieszycy są obszary wzdłuż głównych dróg w Pieszycach.

Celem głównym Programu Rewitalizacji Ziemi Dzierżoniowskiej na lata 2014 -2020 jest:

Zintegrowany rozwój Ziemi Dzierżoniowskiej w oparciu o poprawę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej na zdegradowanych obszarach centralnych miast oraz na peryferyjnych obszarach wiejskich, poprzez wzrost konkurencyjności gospodarki, wysoki poziom usług publicznych oraz efektywne i zrównoważone wykorzystanie przestrzeni.

1.3 LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA PIESZYCE NA LATA 2010-2013

Zgodnie z zapisami dokumentu obszar wsparcia objął następujące ulice: ul. Kopernika (nr 1-37), ul. Kościelna, ul. T. Kościuszki (nr 1-18a), ul. Królowej Jadwigi, ul. Księdza Prałata Franciszka Bieleckiego, ul. Mickiewicza, ul. Obywatelska, ul. Ogrodowa (nr 21,28,24,50, 46), ul. Polna, ul. Piskorzowska (nr 1), ul. Sanatoryjna, pl. Zamkowy, ul. Zamkowa, ul. 9 Maja (nr 1, 3, 5, 5a, 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20).

Obszar ten zlokalizowany jest w centrum miasta Pieszycy.

Główne problemy występujące w Pieszycach, szczególnie na obszarze wsparcia wyznaczonym przez Lokalny Program Rewitalizacji można opisać w trzech wymiarach:

1) wymiar środowiskowy

Jednym z najważniejszych problemów występujących na obszarze wsparcia jest potrzeba poprawy tkanki urbanistyczno–architektonicznej w mieście, która ulega postępującej destrukcji. Miasto boryka się z problemem stale starzejących się zasobów mieszkaniowych. Na obszarze wsparcia istnieje znaczny odsetek budynków mieszkalnych, które zamiast błyszczeć i być piękną wizytówką miasta – szpecą i z dnia na dzień coraz bardziej popadają w ruinę. Wiele budynków w wyniku braku przeprowadzenia regularnych prac remontowych uległo dekapitalizacji. W szczególności krytycznej sytuacji znajdują się stare zasoby mieszkaniowe, które wymagają pilnej modernizacji na dużą skalę. Degradacji ulegają przede wszystkim części wspólne wielorodzinnych budynków mieszkalnych tj. elewacje zewnętrzne, dachy, zniszczona stolarka okienna i drzwiowa, zdewastowane klatki schodowe i korytarze, a także wejścia wspólne. Niebezpieczeństwo w użytkowaniu budynków stanowią także przestarzałe i niesprawne instalacje techniczne. Zniszczona jest także izolacja pionowa i pozioma przeciwwilgociowa. Niezwykle ważne jest także podjęcie działań w zakresie oszczędności energetycznej budynków. W wyniku tego na obszarze wsparcia występuje zjawisko niskiej jakości warunków życia mieszkańców, którzy muszą mieszkać w zniszczonych i zaniedbanych budynkach. Ponadto istnieje zagrożenie bezpieczeństwa przebywania ludzi w zdewastowanych budynkach. Renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych jest konieczna przede wszystkim dla poprawy standardu zamieszkania, a dodatkowym argumentem przemawiającym za koniecznością rewitalizacji niektórych budynków jest ich wysoka wartość historyczna oraz ich znaczenie dla tożsamości i historii miasta.

2) wymiar społeczny

Degradacja tkanki urbanistyczno–architektonicznej miasta prowadzi także do powstawania poważnych problemów społecznych, co skutkuje pauperyzacją mieszkańców. Na terenie przeznaczonym do rewitalizacji można zidentyfikować **następujące problemy:**

- **zubożenie mieszkańców,**
- **wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia,**
- **wysokie bezrobocie,**
- **spadek potencjału i aktywności gospodarczej mieszkańców,**
- **wysokie natężenie występowania zjawisk patologicznych.**

Mając powyższe na uwadze, proces rewitalizacji ma silne uzasadnienie ze względów społecznych i przyczynia się do zlikwidowania najważniejszych problemów społecznych występujących na obszarze wsparcia. Rewitalizacja jest sposobem na podejmowanie działań zapobiegających negatywnym zjawiskom poprzez zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych społeczeństwa a także wpływa na wyrównanie szans rozwojowych osobom z obszarów zdegradowanych.

3) wymiar gospodarczy

Problemy sfery gospodarczej występujące na obszarze wsparcia wynikają m.in. z potrzeby poprawy wizerunku miasta oraz potrzeby poprawy jego atrakcyjności turystycznej. W mieście można zauważyć stopniowy rozwój turystyki. Jej przejawem jest tzw. turystyka miejska, a motywem zwiedzającego jest potrzeba poznania walorów historyczno-kulturowych miasta. Na obszarze wsparcia występują obiekty, które posiadają zabytkową zabudowę urbanistyczną, podlegającą ochronie konserwatorskiej. Ważnym obiektem jest Zespół pałacowo–parkowy w Pieszycach. Pałac w Pieszycach należy do najcenniejszych zabytków Śląska. Pierwotnie powstał jako dwór, a w 1699 roku został rozbudowany na jedną z największych i najpiękniejszych śląskich rezydencji. Wjazd do pałacu prowadzi przez dziedziniec, wokół którego zlokalizowane są zabytkowe obiekty pomocnicze, zaadaptowane przez władze gminy na wielorodzinne budynki mieszkalne. Aktualnie są one w bardzo złym stanie i wymagają pilnej interwencji.

Cel nadrzędny LPR to ożywienie zdegradowanego obszaru miasta Pieszycy w aspekcie infrastrukturalnym, społecznym i gospodarczym, które ma prowadzić do przywrócenia ładu przestrzennego na wyznaczonym obszarze i poprawy warunków życia mieszkańców, poprzez zahamowanie postępującej degradacji istniejącej zabudowy mieszkaniowej stanowiącej dziedzictwo historyczne.

Mapa 2. Mapa z zaznaczonym obszarem wsparcia

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Pieszycy na lata 2010-2013

1.4 STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA PIESZYCE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem planistycznym określającym kierunki polityki przestrzennej. Ma on charakter planowania ogólnego, które wyznacza ramy dla działań szczegółowych zawartych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W *Studium* określa się przede wszystkim:

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów,
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz w przeznaczeniu terenów,
- obszary oraz zasady ochrony:
 - środowiska i jego zasobów
 - ochrony przyrody
 - krajobrazu kulturowego
- obszary oraz zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- kierunki rozwoju systemu komunikacyjnego:
 - drogi
 - ścieżki rowerowe
 - kolej
- kierunki rozwoju systemu infrastruktury technicznej:
 - zaopatrzenie w wodę
 - gospodarka ściekowa
 - zaopatrzenie w energię elektryczną
 - zaopatrzenie w gaz
 - zaopatrzenie w ciepło
 - gospodarka odpadami
 - telekomunikacja
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym,
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym,
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:
 - na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości,
 - obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²
 - obszary przestrzeni publicznej,
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych,
- obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny,
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej,
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji,
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych,
- inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Gmina Pieszycy wchodzi w skład aglomeracji Dzierżoniów-Bielawa-Pieszycy. Sieć osadnicza gminy oparta jest na centralnie usytuowanej części miejskiej miejscowości Pieszycy oraz czterech odrębnych wsiach: Piskorzów i Bratoszów (w części przedgórskiej), Kamionki i Rościszów (w części górskiej). Charakterystyka sieci osadniczej gminy Pieszycy została przedstawiona poniżej:

PIESZYCE – położone są w dolinie Pieszyckiego Potoku i rozciągają się na długości około 5 km, obejmują cztery obręby geodezyjne: Dolne, Środkowe, Stadion, Południe. Pieszycy powstały w wyniku transformacji wsi łańcuchowej o funkcji rolniczo-rzemieślniczej, głównie włókienniczej. Zwarta zabudowa zlokalizowana jest na wysokości około 260-350 m n.p.m. Dominuje tutaj zabudowa „małomiasteczkowa”, charakterystyczna dla obszaru Dolnego Śląska, zróżnicowana pod względem stylu architektonicznego, wieku oraz gabarytów zabudowy. Przeważają tu budynki murowane 1-2 kondygnacyjne z przełomu XIX/XX wieku uzupełnione okazałymi budynkami mieszkalnymi oraz administracyjno-usługowymi. Główne osie komunikacyjne stanowią ulice: Świdnicka, Kopernika i Kościuszki. Pieszycy stanowią główną część miejscowości z centrum administracyjno-usługowym gminy. Obecnie funkcjami wiodącymi Pieszyca są mieszkalnictwo i usługi.

ROŚCISZÓW – położony jest w dolinie Potoku Kłomnica i rozciąga się na długości około 3,5 km. Zabudowa zlokalizowana jest na wysokości około 350-550 m n.p.m. Rościszów stanowi wieś łańcuchową, zabudowa posiada charakter spontaniczny, mocno zróżnicowany pod względem stylu architektonicznego, wieku oraz gabarytów zabudowy. Przeważają tu budynki murowane 1-2 kondygnacyjne z przełomu XIX/XX wieku. Teren ten posiada wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze, które stanowią podstawę do rozwoju turystyki, rekreacji oraz mieszkalnictwa jednorodzinne. Południową część Rościszowa stanowi wieś Lasocin, która obecnie posiada charakter mieszkaniowo-leśniskowy. Na terenie Rościszowa zlokalizowane są obiekty hotelarskie oraz inne obiekty obsługi ruchu turystycznego.

PISKORZÓW – położony jest wzdłuż potoku Kłomnica i rozciąga się na długości około 3 km. Zabudowa zlokalizowana jest na wysokości około 250-300 m n.p.m. Piskorzów stanowi wieś łańcuchową o charakterze rolniczym. Zabudowa posiada charakter zróżnicowany pod względem stylu architektonicznego, wieku oraz gabarytów zabudowy. Przeważają tu budynki murowane 1-2 kondygnacyjne z przełomu XIX/XX wieku. Obecnie funkcją wiodącą Piskorzowa jest mieszkalnictwo.

BRATOSZÓW – położony jest wzdłuż drogi powiatowej nr 3018D prowadzącej z Dzierżoniowa do Mościska. Zabudowa zlokalizowana jest na wysokości około 255 m n.p.m. Bratoszów stanowi wieś łańcuchową o funkcji rzemieślniczej-głównie tkackiej. Zabudowa posiada jednolity charakter pod względem stylu architektonicznego. Dominują tu budynki murowane 1-2 kondygnacyjne z przełomu XIX/XX wieku. Obecnie funkcją wiodącą Bratoszowa jest mieszkalnictwo.

KAMIONKI – położone są w dolinie Pieszyckiego Potoku i rozciągają się na długości około 4,5 km. Zabudowa zlokalizowana jest na wysokości około 390-500 m n.p.m. Kamionki stanowią wieś łańcuchową, zabudowa posiada charakter spontaniczny, mocno zróżnicowany pod względem stylu architektonicznego, wieku oraz gabarytów zabudowy. Przeważają tu budynki murowane 1-2 kondygnacyjne z przełomu XIX/XX wieku. Teren ten posiada wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze, które stanowią podstawę do rozwoju turystyki, rekreacji oraz mieszkalnictwa jednorodzinne. Na terenie Kamionek zlokalizowane są obiekty hotelarskie oraz inne obiekty obsługi ruchu turystycznego.

Głównym kierunkiem i celem strategicznym rozwoju gminy Pieszycy jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wskazanie pól rozwojowych dla lokalizacji nowych inwestycji, ochronę dziedzictwa kulturowego i ochronę środowiska. W wyniku analizy uwarunkowań przyrodniczych i antropogenicznych ustalono podstawowe kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz podzielono obszar gminy na trzy strefy funkcjonalno-przestrzenne (charakteryzujące się różnym sposobem zagospodarowania i uwarunkowaniami terenu oraz innymi funkcjami wiodącymi):

- Strefa I - Centralna – obejmująca obszar miejscowości Pieszyce (obręb Środkowe oraz Dolne - do wysokości ulicy Dworcowej Dolnej) – za wiodące funkcje uznaje się: administrację, usługi, mieszkalnictwo, działalność produkcyjną i rzemieślniczą.
- Strefa II - Przedgórska – obejmująca wsie: Bratoszów, Piskorzów oraz obręby miejscowości Pieszyce, z wyłączeniem obszaru strefy centralnej, oraz południowo-zachodniej części obrębu Górne (od skrzyżowania ulicy Mikołaja Kopernika z ulicą Lipową) – za wiodące funkcje uznaje się: mieszkalnictwo, usługi, działalność produkcyjną i rzemieślniczą, rolnictwo i agroturystykę.
- Strefa III - Górská – obejmująca wsie: Rościszów, Kamionki, oraz południowo-zachodnią część obrębu Górne (do skrzyżowania ulicy Mikołaja Kopernika z Ulicą Lipową) – za wiodące funkcje uznaje się: mieszkalnictwo, usługi w szczególności z zakresu turystyki, sportu i rekreacji, agroturystykę, gospodarkę leśną.

W ramach kierunków zagospodarowania przestrzennego ustalono główne cele polityki przestrzennej dotyczące:

- ochrony środowiska i jego zasobów oraz ochrony przyrody,
- ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej
- kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej
- rozwoju systemu komunikacji
- rozwoju infrastruktury technicznej.

Na terenie gminy Pieszyce wyznacza się:

- obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² ustalone na wybranych jednostkach funkcjonalno-przestrzennych w obrębach Pieszyce Dolne i Pieszyce Południe,
- obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, wraz z granicami ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu oraz występowaniem znaczącego oddziaływania tych urządzeń na środowisko,
- obszary wymagające przekształceń i rehabilitacji, które stanowią tereny zabudowy powstałej przed rokiem 1945 w szczególności zabudowy przemysłowej.

Na terenie gminy Pieszyce nie wyznacza się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości. Na terenie gminy Pieszyce nie występują:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych,
- obszary wymagające przeprowadzenia rekultywacji,
- tereny zamknięte oraz ich strefy ochronne,
- pomniki zagłady oraz ich strefy ochronne.

Jako obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji określone w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, na terenie gminy Pieszyce wskazuje się:

- a) historyczne części pasma osadniczego, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru centralnego,
- b) tereny osadnictwa górskiego.

W planach odnowy miejscowości w gminach powiatu dzierzoniowskiego, wskazuje się Piskorzów, Rościszów i Kamionki.

1.5 STRATEGIA ROZWOJU ZIEMI DZIERŻONIOWSKIEJ NA LATA 2014 – 2020

Gmina Pieszycy była partnerem projektu *Partnerstwo JST Ziemi Dzierżoniowskiej – wspólnie w stronę zrównoważonego rozwoju*. Był to projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach konkursu na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych (edycja 2) z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007–2013. Projekt ma charakter partnerski i jest realizowany wspólnie z Gminą Miejską Dzierżoniów (liderem projektu), Powiatem Dzierżoniowskim, Gminą Bielawa, Gminą Pieszycy, Gminą Wiejską Dzierżoniów, Gminą Wiejską Łagiewniki i Gminą Miejsko-Wiejską Niemcza.

Głównym celem projektu było stworzenie i uruchomienie efektywnego mechanizmu długofalowej współpracy w zakresie partnerskiego diagnozowania i rozwiązywania problemów całego obszaru funkcjonalnego, tj. Partnerstwa JST Powiatu Dzierżoniowskiego, jak również przygotowanie partnerstwa do pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020.

Zakres projektu obejmował opracowanie dokumentu: *Strategia Rozwoju Ziemi Dzierżoniowskiej na lata 2014-2020* oraz czterech programów sektorowych:

- Program Rewitalizacji Ziemi Dzierżoniowskiej na lata 2014-2020,
- Program Zwiększania Retencyjności Ziemi Dzierżoniowskiej na lata 2014-2020,
- Program aktywności społeczno-zawodowej na rzecz kształtowania świadomości innowacyjnej i przedsiębiorczej mieszkańców Ziemi Dzierżoniowskiej na lata 2014-2020,
- Program Rozwoju Transportu Ziemi Dzierżoniowskiej na lata 2014-2020.

Opracowane dokumenty będą służyć do podejmowania decyzji strategicznych w celu rozwiązywania wspólnych problemów i wskazywać kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego partnerstwa, a w konsekwencji do podniesienia jakości życia mieszkańców obszaru funkcjonalnego.

Strategia Rozwoju Ziemi Dzierżoniowskiej na lata 2014-2020 określa głównie kierunki rozwoju tego obszaru w kontekście nowej perspektywy finansowej 2014-2020. W dokumencie określono wizję, misję, priorytety, cele strategiczne, operacyjne i zadania, które pozwolą osiągnąć na terenie Ziemi Dzierżoniowskiej optymalne warunki rozwoju. Priorytetami na lata 2014-2020 mają być zagadnienia związane z rozwojem konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki, integracją komunikacyjną, wysoką jakością usług publicznych, inwestycjami w kapitał ludzki, dbałością o wysoką jakość środowiska i ład przestrzenny oraz odpowiednim zarządzaniem rozwojem Ziemi Dzierżoniowskiej.

Strategia Rozwoju Ziemi Dzierżoniowskiej na lata 2014-2020 definiuje następujące cele strategiczne:

- I. Tworzenie warunków do wzrostu konkurencyjności gospodarki.**
- II. Poprawa dostępności komunikacyjnej Ziemi Dzierżoniowskiej.**
- III. Poprawa dostępności i jakości usług publicznych.**
- IV. Tworzenie warunków do rozwoju kapitału ludzkiego.**
- V. Zagospodarowanie i ład przestrzenny.**
- VI. Budowa i zarządzanie marką Ziemia Dzierżoniowska.**

Wśród celów operacyjnych, przypisanych do celu strategicznego V. Zagospodarowanie i ład przestrzenny ujęty został cel: 5.2 Poprawa ładu przestrzennego oraz rewitalizacja terenów zdegradowanych, wraz następującym zestawem działań:

1. Współpraca i integracja planowania przestrzennego.

2. Renowacja zabytków, rewitalizacja przestrzeni i tworzenie miejsc atrakcyjnych dla mieszkańców i turystów.
3. Poprawa estetyki, stanu technicznego obiektów i terenów zdegradowanych.
4. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, w tym terenów zieleni, parków, placów zabaw, siłowni zewnętrznych etc. – we współpracy ze społecznością lokalną.
5. Realizacja zadań wynikających z Programu Rewitalizacji Ziemi Dzierżoniowskiej na lata 2014 – 2020.

2. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

2.1 DIAGNOZA ZJAWISK SPOŁECZNYCH

Gmina miejsko-wiejska Pieszycy położona jest w powiecie dzierzoniowskim w południowej części województwa dolnośląskiego, w Kotlinie Dzierżoniowskiej. Swoim obszarem gmina Pieszycy obejmuje około 64 km², co stanowi 13,4% powierzchni powiatu oraz 0,3% powierzchni województwa dolnośląskiego. Południowo-zachodnia część gminy Pieszycy leży w Górach Sowich, a północno-wschodnia na Podgórzu Sudeckim. Część terenów Pieszyc leży w granicach Parku Krajobrazowego Gór Sowich. W wojewódzkim układzie administracyjnym gmina graniczy od wschodu z gminami Dzierżonów i Bielawa (powiat dzierzoniowski), od północy z gminą Świdnica (powiat świdnicki), od południa z gminą Nowa Ruda (powiat kłodzki), od zachodu z gminą Walim (powiat wałbrzyski).

W skład gminy Pieszycy, oprócz miejscowości Pieszycy (obszar miejski), wchodzi również cztery wsie: Kamionki, Piskorzów, Bratoszów, Rościszów (obszar wiejski).

Mapa 3. Gmina Pieszycy

LUDNOŚĆ I TRENDY DEMOGRAFICZNE

Gminę Pieszycy w roku 2015 zamieszkiwało 9 628 osób. Mieszkańcy gminy stanowili w tym okresie 0,3% ludności całego województwa dolnośląskiego oraz 9,3% ludności powiatu dzierżoniowskiego. W porównaniu do roku 2010, liczba mieszkańców gminy spadła o 0,7% (średnia dla całego powiatu to 2,7%, województwa 0,4%, a dla kraju 0,2%).

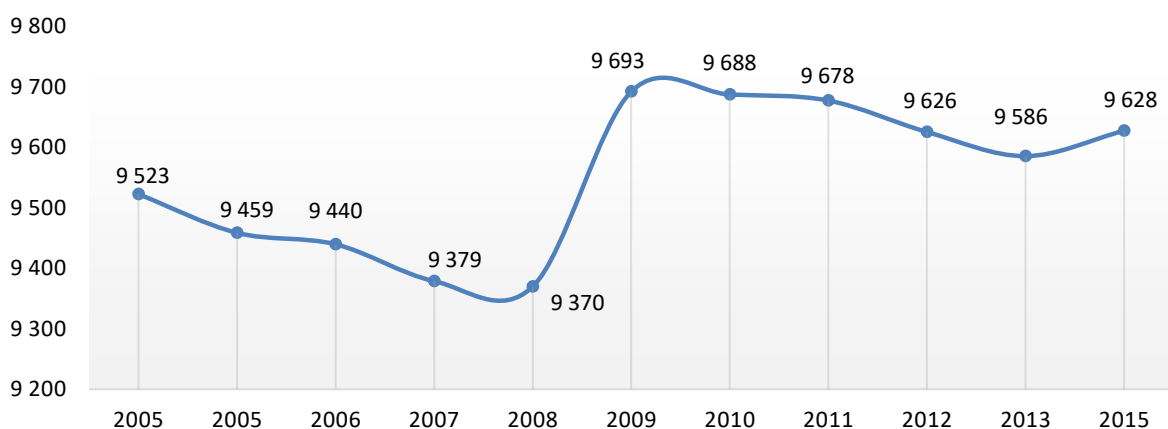
Tabela 1. Ludność ogółem według faktycznego miejsca zamieszkania w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	dynamika
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	2015/2010
POLSKA	38 529 866	38 538 447	38 533 299	38 495 659	38 478 602	38 437 239	-0,2%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	8 763 193	8 804 087	8 808 621	8 805 014	8 843 239	8 862 579	1,1%
POLSKA - MIASTO	23 416 505	23 385 828	23 336 289	23 257 909	23 216 352	23 166 429	-1,1%
DOLNOŚLĄSKIE	2 917 242	2 916 577	2 914 362	2 909 997	2 908 457	2 904 207	-0,4%
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	733 228	733 285	733 019	731 764	730 465	728 889	-0,6%
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	2 040 412	2 034 656	2 028 257	2 019 978	2 014 847	2 008 951	-1,5%
Powiat dzierżoniowski	106 174	105 762	105 284	104 613	104 075	103 349	-2,7%
Powiat dzierżoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			5 805	5 800	5 766	5 699	-1,8%
Powiat dzierżoniowski - MIASTO			85 709	85 057	84 550	83 921	-2,1%
Pieszycy	9 693	9 688	9 678	9 626	9 586	9 628	-0,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Śledząc dynamikę zmiany liczby mieszkańców w okresie ostatnich 10 lat, wyraźnie widać, że największy wzrost liczby ludności nastąpił w roku 2009 (o 323 osoby). Od tego czasu obserwuje się systematyczny spadek liczby mieszkańców.

Wykres 1. Ludność zamieszkała w Gminie Pieszycy w latach 2005-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Liczba mieszkańców gminy zmniejsza się, ten sam kierunek zmian widoczny jest w części tworzących ją miejscowości/wsi. O dość dużym wzroście możemy mówić w przypadku wsi Rościszów – 22,9%. Poszczególne wsie cechuje znaczne zróżnicowanie w zakresie liczby mieszkańców. W 2015 roku wahała się ona od 0 w Szczytowie do 805 osób w wsi Rościszów (udział w ogóle mieszkańców gminy na poziomie 8,4%). W każdej miejscowości, poza Bratoszowem i Kamionkami, w każdym z analizowanych okresów czasowych, dominowały kobiety.

W samym mieście Pieszycy, obszarami, na których zameldowana jest największa liczba osób, są ulice: M. Kopernika (1 509 osób w roku 2015), Ogrodowa (916 osób w roku 2015), T. Kościuszki (857 osób w roku 2015) oraz Świdnicka (780 osób w roku 2015).

Tabela 2. Liczba osób zameldowanych w miejscowościach gminy Pieszycy w latach 2013-2015 (stan na koniec roku)

		Bratoszów	Kamionki	Piskorzów	Rościszów	Lasocin	Padole	Potoczek	Szczytów	Pieszycy	
2015	Liczba osób zameldowanych OGÓŁEM	230	533	632	805	85	6	2	0	7 240	
	K	Do 17 lat	19	39	69	69	11	2	0	0	595
		18-59 lat	71	141	183	232	24	1	0	0	2 121
		Pow. 65 roku	23	74	72	113	11	1	1	0	1 097
	M	Do 17 lat	25	50	63	78	9	0	0	0	644
		18-64 lat	75	177	190	235	22	1	0	0	2 103
Pow. 65 roku		17	52	55	78	8	1	1	0	680	
2014	Liczba osób zameldowanych OGÓŁEM	229	514	633	700	86	6	2	0	7 356	
	K	Do 17 lat	21	39	71	54	12	2	0	0	623
		18-59 lat	71	144	188	205	24	1	0	0	2 168

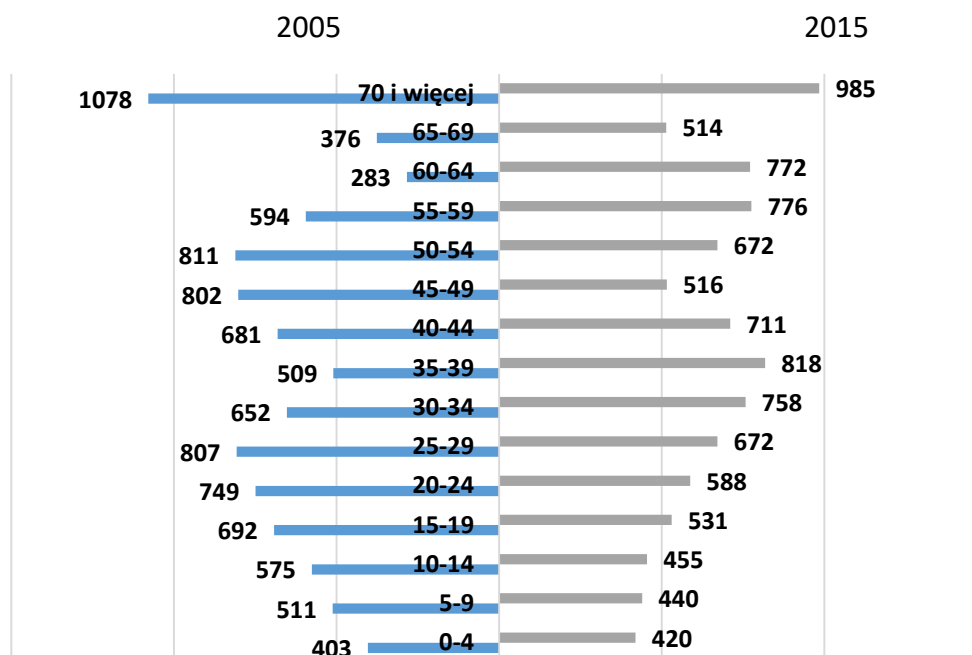
		Pow. 65 roku	22	68	64	97	11	1	1	0	1 094
	M	Do 17 lat	23	49	64	61	9	0	0	0	658
		18-64 lat	74	168	194	217	22	1	0	0	2 155
		Pow. 65 roku	18	46	52	66	8	1	1	0	658
20 13		Liczba osób zameldowanych OGÓŁEM	228	511	635	655	87	6	3	0	7 393
	K	Do 17 lat	21	39	71	53	13	2	0	0	628
		18-59 lat	70	144	191	203	25	1	0	0	2 216
		Pow. 65 roku	22	63	63	85	10	1	1	0	1 077
	M	Do 17 lat	22	49	67	63	10	0	0	0	657
		18-64 lat	74	171	192	205	21	1	1	0	2 186
		Pow. 65 roku	19	45	51	46	8	1	1	0	629

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminnych

Poniżej przedstawiono tzw. „piramidę wieku”, czyli graficzne zobrazowanie struktury wiekowej określonej zbiorowości, w tym wypadku mieszkańców gminy Pieszyce. Celem porównania uwzględniono dane za rok 2005 oraz 2015.

W roku 2015 widoczny jest spadek liczby ludności w wieku od 5 do 29 lat, od 45 do 54 lat oraz mieszkańców najstarszych, przy jednoczesnym wzroście liczby ludności najmłodszej (do 4. roku życia), mających od 30 do 44 lat oraz od 55 do 69 lat. Największa różnica zaznacza się w dwóch kategoriach wiekowych: 60-64 lata oraz 35-39 lat (wzrost odpowiednio o 172,8 i 60,7%). W roku 2005 były (obok dzieci do lat 4 i 65-69-latków) najmniej licznymi. Obecnie, najmniejszą grupę mieszkańców stanowią osoby w wieku do 14 lat oraz pomiędzy 65. a 69. rokiem życia i pomiędzy 45. a 49. rokiem życia. Największą jest ludność najstarsza (70 i więcej lat), oraz mająca od 35 do 39 lat. 10 lat wcześniej gminę Pieszyce najczęściej reprezentowali również mieszkańcy najstarsi, i dodatkowo w wieku od 50 do 54 lat.

Wykres 2. Ludność gminy Pieszycy według grup wiekowych, w roku 2005 i 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Od lat na terenie gminy utrzymuje się nieznacznie większy udział kobiet w ogóle pieszyckiej ludności. W roku 2015 wyniósł 51,5% dla całej gminy, a więc był mniejszy niż w powiecie dzierzoniowskim (52,4%) i województwie dolnośląskim (51,9%). W porównaniu do roku 2010, odsetek ten zmalał o 0,6 p.p.

Biorąc pod uwagę poszczególne miejscowości (tabela 2.), nie licząc jednostek w których zameldowanych jest mniej niż 10 osób, to największym udziałem kobiet w ogóle mieszkańców charakteryzuje się Lasocin (54,1%), zaś najmniejszym Kamionki (47,7%). W mieście Pieszycy, panie stanowiły w ostatnim analizowanym okresie 52,7% ludności.

Tabela 3. Udział kobiet w ogóle ludności w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	51,6%	51,6%	51,6%	51,6%	51,6%	51,6%
DOLNOŚLĄSKIE	51,9%	51,9%	51,9%	51,9%	51,9%	51,9%
Powiat dzierzoniowski	52,6%	52,5%	52,5%	52,4%	52,4%	52,4%
Powiat dzierzoniowski - MIASTO			52,9%	52,8%	52,8%	52,8%
Pieszycy	52,1%	51,9%	51,7%	51,7%	51,6%	51,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Niezwykle istotnymi wskaźnikami, pomocnymi w ocenie sytuacji demograficznej, jest udział ludności według ekonomicznych grup wieku. Wyróżniamy:

- wiek przedprodukcyjny - przedział wiekowy obejmujący osoby, które nie ukończyły 18. lub 15. roku życia w zależności od przyjętej klasyfikacji; jest to wiek, w którym ludzie zazwyczaj nie podejmują pracy

- z powodu kształcenia się lub nie mogą być zatrudnieni na mocy przepisów kodeksu pracy ze względu na zbyt niski wiek,
- wiek produkcyjny – przedział wiekowy, w którym ludzie zazwyczaj podejmują pracę. W zależności od przyjętej klasyfikacji wiek produkcyjny obejmuje: kobiety między 15. lub 18. a 59. rokiem życia oraz mężczyzn między 15. lub 18. a 64. rokiem życia.
 - wiek poprodukcyjny - przedział wiekowy, w którym człowiek zwykle kończy już pracę zawodową; zgodnie z najczęściej stosowaną klasyfikacją w wieku poprodukcyjnym znajdują się kobiety w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyźni w wieku 65 lat i więcej².

W samej gminie Pieszycy, w roku 2015 zamieszkiwało ponad 1,6 tys. osób w wieku przedprodukcyjnym, co wskazuje na spadek rzędu 7,1% w stosunku do 2010 roku. Przełożyło się to na spadek udziału tej grupy ludności – w 2010 roku stanowiła 18,2%, natomiast według ostatnich dostępnych danych, wartość wskaźnika to 17% (spadek o 6,5%). Niekorzystny trend spadkowy jest zatem bardziej widoczny w gminie Pieszycy, niż na pozostałych obszarach referencyjnych.

Tabela 4. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Dynamika
	%	%	%	%	%	%	2015/2010
POLSKA	18,8	18,5	18,3	18,2	18,0	18,0	-4,5%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	20,0	19,6	19,3	19,0	18,8	18,7	-6,5%
POLSKA - MIASTO	17,1	16,9	16,8	16,7	16,7	16,7	-2,1%
DOLNOŚLĄSKIE	17,4	17,2	17,0	16,9	16,8	16,8	-3,7%
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	19,0	18,7	18,4	18,1	17,9	17,7	-6,9%
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	16,1	16,0	15,8	15,7	15,7	15,7	-2,3%
Powiat dzierżoniowski	16,5	16,3	16,0	15,8	15,7	15,6	-5,6%
Powiat dzierżoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			16,5	16,1	15,7	15,3	-7,0%
Powiat dzierżoniowski - MIASTO			15,6	15,4	15,3	15,2	-2,9%
Pieszycy	18,2	18,0	18,0	17,6	17,2	17,0	-6,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W powiecie dzierżoniowskim, w roku 2015, w porównaniu do roku 2010, liczba ludności w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o 6,7% (spadek większy niż w skali kraju i województwa) i wyniosła 64,4 tys. osób. W miastach i gminach miejsko-wiejskich nastąpił niższy spadek liczby osób w tym wieku (odpowiednio o 5,1 i 3,7% - porównując lata 2012 i 2015). W powiecie zmniejszeniu uległ udział ludności w wieku produkcyjnym, w roku 2015 wyniósł 62,3% czyli o 4,2% mniej niż pięć lat wcześniej.

W samej gminie Pieszycy, w roku 2015 zamieszkiwało 6 tys. osób w wieku produkcyjnym, co wskazuje na spadek rzędu 3% w stosunku do 2010 roku. Przełożyło się to na spadek udziału tej grupy ludności – w 2010 roku stanowiła 64,6%, natomiast według ostatnich dostępnych danych, wartość wskaźnika to 63,1% (spadek o 2,4%). Niekorzystny trend spadkowy jest nieco mniej widoczny w gminie Pieszycy, niż na pozostałych obszarach referencyjnych.

²http://www.rynekpracy.pl/slownik_1.php/wpis.121 (dostęp z dnia 08.03.2016)

Tabela 5. Udział ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Dynamika
	%	%	%	%	%	%	2015/2010
POLSKA	64,4	64,2	63,9	63,4	63,0	62,4	-3,1%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	64,6	64,5	64,2	63,9	63,6	63,1	-2,3%
POLSKA - MIASTO	65,3	64,8	64,2	63,5	62,8	62,0	-5,1%
DOLNOŚLĄSKIE	65,7	65,3	64,8	64,2	63,5	62,8	-4,4%
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	65,8	65,5	65,2	64,8	64,3	63,7	-3,2%
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	65,7	65,1	64,4	63,6	62,8	62,0	-5,7%
Powiat dzierzoniowski	65,1	64,7	64,2	63,7	63,1	62,3	-4,2%
Powiat dzierzoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			65,0	64,4	63,9	63,8	-1,9%
Powiat dzierzoniowski - MIASTO			63,8	63,3	62,6	61,8	-3,1%
Pieszycy	64,6	64,3	64,0	63,9	63,5	63,1	-2,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W powiecie dzierzoniowskim, w roku 2015, w porównaniu do roku 2010, liczba ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się o 16,6% (wzrost podobny jak w skali kraju i mniejszy niż w województwie) i wyniosła 22,8 tys. osób. Zarówno w miastach, jak i gminach miejsko-wiejskich powiatu nastąpił niższy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (odpowiednio o 9,4 i 10,9% - porównując lata 2012 i 2015). W powiecie zwiększeniu uległ udział ludności w tym wieku, w roku 2015 wyniósł 22,1% czyli o 19,8% więcej niż pięć lat wcześniej.

W samej gminie Pieszycy, w roku 2015 zamieszkiwało ponad 1,9 tys. osób w wieku poprodukcyjnym, co wskazuje na wzrost rzędu 15% w stosunku do 2010 roku. Przełożyło się to na rosnący udział tej grupy ludności – w 2010 roku stanowiła 17,2%, natomiast według ostatnich dostępnych danych, wartość wskaźnika to 19,9% (wzrost o 15,8%). Niekorzystny trend wzrostowy, jest w tym również w tym wypadku, mniej widoczny w gminie Pieszycy, niż na pozostałych obszarach referencyjnych.

Tabela 6. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Dynamika
	%	%	%	%	%	%	2015/2010
POLSKA	16,8	17,3	17,8	18,4	19,0	19,6	17,0%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	15,4	15,9	16,4	17,0	17,6	18,2	18,0%
POLSKA - MIASTO	17,6	18,3	19,0	19,8	20,6	21,3	21,0%
DOLNOŚLĄSKIE	16,9	17,5	18,2	19,0	19,7	20,5	20,9%
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	15,2	15,8	16,4	17,1	17,9	18,6	22,4%
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	18,2	18,9	19,8	20,6	21,4	22,3	22,5%
Powiat dzierzoniowski	18,5	19,0	19,7	20,4	21,3	22,1	19,8%
Powiat dzierzoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			18,5	19,4	20,4	20,9	13,0%

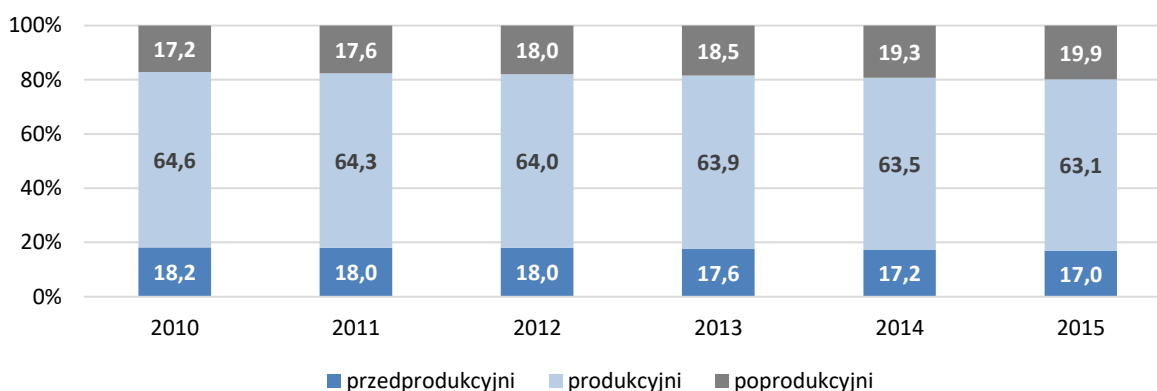
Powiat dzierzoniowski - MIASTO				20,6	21,3	22,1	23,0	11,7%
Pieszycy	17,2	17,6	18,0	18,5	19,3	19,9		15,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na poniższym wykresie przedstawiono strukturę ludności zamieszkującej gminę Pieszycy, z uwzględnieniem wyżej opisanych grup wiekowych. Widoczny jest malejący udział osób w wieku produkcyjnym, czemu towarzyszy wzrost osób, które już opuściły rynek pracy.

W mieście Pieszycy w roku 2015 ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 17,1%, produkcyjnym 58,3%, zaś poprodukcyjnym 24,5%. Oznacza to mniej korzystną strukturę wiekową ludności niż w samej gminie.

Wykres 3. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku dla gminy Pieszycy w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ocenę sytuacji demograficznej uzupełniają wskaźniki obciążenia demograficznego. Pierwszy z nich określa liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. W Polsce, w roku 2015, na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 60,1 osób w wieku nieprodukcyjnym. Było to o 4,9 osoby więcej niż pięć lat wcześniej. Z większym wzrostem mamy do czynienia na obszarach miejskich – z 53,1 osób w 2010 do 61,3 w 2015 roku. W gminach miejsko-wiejskich kraju, obciążenie demograficzne wzrosło o 3,6 osoby. Wzrost wartości wskaźnika widoczny jest również w województwie dolnośląskim (z 52,2 do 59,3), powiecie dzierzoniowskim (z 53,7 do 60,4) oraz gminie Pieszycy (z 54,7 do 58,5). O bardziej dynamicznym wzroście można mówić w przypadku obszarów miejskich.

Drugi ze wskaźników określa liczbę osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. W roku 2015 w kraju na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadało aż 109,1 osób w wieku poprodukcyjnym. Było to o 20 osób więcej niż pięć lat wcześniej (podobny wzrost w miastach w gminach miejsko-wiejskich). Z jeszcze większym wzrostem mamy do czynienia w województwie dolnośląskim – z 97,3 do 122,1. Wartość dla powiatu dzierzoniowskiego była jeszcze wyższa i wyniosła 142 osoby (111,9 w roku 2010), przy czym dla obszaru miejskiego było to 151,9, a dla gmin miejsko-wiejskich 136,4. W gminie Pieszycy wartość wskaźnika wzrosła o 22,4 osoby. Tym samym, w gminie liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, była niższa niż w województwie i powiecie, lecz wyższa niż w kraju.

Trzeci ze wskaźników określa liczbę osób w wieku poprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. W roku 2015 w Polsce wyniósł 31,4. Było to o 5,4 osoby więcej niż pięć lat wcześniej. Większy wzrost odnotowano na obszarach miejskich – z 27 osób w 2010 do 34,4 w 2015 roku. Wzrost obciążenia demograficznego widoczny jest również w województwie dolnośląskim – z 25,8 do 32,6. W powiecie

dzierżoniowskim wartość tego wskaźnika wyniosła w 2015 roku 35,5 osoby, a zatem o 7,1 więcej niż w roku 2010. W gminie Pieszycy były to 31,5 osób, a więc o 4,9 osoby więcej niż pięć lat wcześniej. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, jest w gminie na zbliżonym poziomie co w kraju, natomiast na niższym niż w województwie dolnośląskim i powiecie dzierżoniowskim.

Tabela 7. Współczynnik obciążenia demograficznego w roku 2015

Jednostka terytorialna	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
POLSKA	60,1	109,1	31,4
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	58,4	97,7	28,9
POLSKA - MIASTO	61,3	127,6	34,4
DOLNOŚLĄSKIE	59,3	122,1	32,6
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	57	105,1	29,2
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	61,3	141,4	35,9
Powiat dzierżoniowski	60,4	142	35,5
Powiat dzierżoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	56,8	136,4	32,8
Powiat dzierżoniowski - MIASTO	61,7	151,9	37,2
Pieszycy	58,5	116,8	31,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zarówno w kraju, województwie dolnośląskim, jak i powiecie dzierżoniowskim, nastąpił spadek liczby urodzeń żywych na 1000 ludności. Według ostatnich dostępnych danych wynosi odpowiednio 9,6, 9 oraz 8,1. Gmina Pieszycy jest jedyną analizowaną jednostką terytorialną, w której (porównując dane za rok 2010 i 2015) nastąpił wzrost – z 8,6 do 8,9 (3,8%). O wzroście można też mówić w przypadku gmin miejsko-wiejskich powiatu, z 7,8 do 8 (porównując lata 2012 i 2015). W powiecie oraz gminie wartość omawianego wskaźnika, jest niższa niż średnia dla Polski i Dolnośląskiego (gdzie mniejszy spadek odnotowano w miastach).

Tabela 8. Urodzenia żywe na 1000 ludności w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	10,7	10,1	10,0	9,6	9,7	9,6
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	10,9	10,2	10,2	9,7	9,8	9,6
POLSKA - MIASTO	10,3	9,6	9,6	9,2	9,4	9,4
DOLNOŚLĄSKIE	10,1	9,5	9,3	8,9	9,3	9,0
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	10,2	9,8	9,6	9,1	9,3	9,0
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	9,8	9,2	9,0	8,7	9,1	8,9
Powiat dzierżoniowski	9,0	8,5	8,5	7,9	8,3	8,1
Powiat dzierżoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			7,8	8,6	7,8	8,0

Powiat dzierżoniowski - MIASTO			8,2	7,7	8,0	7,9
Pieszycy	8,6	8,6	9,4	8,5	9,1	8,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

We wszystkich analizowanych jednostkach terytorialnych odnotowuje się ujemny przyrost naturalny, stanowiący różnicę pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów. W kraju oraz województwie dolnośląskim, przyrost jest niższy w miastach, natomiast w powiecie dzierżoniowskim, w gminach miejsko-wiejskich.

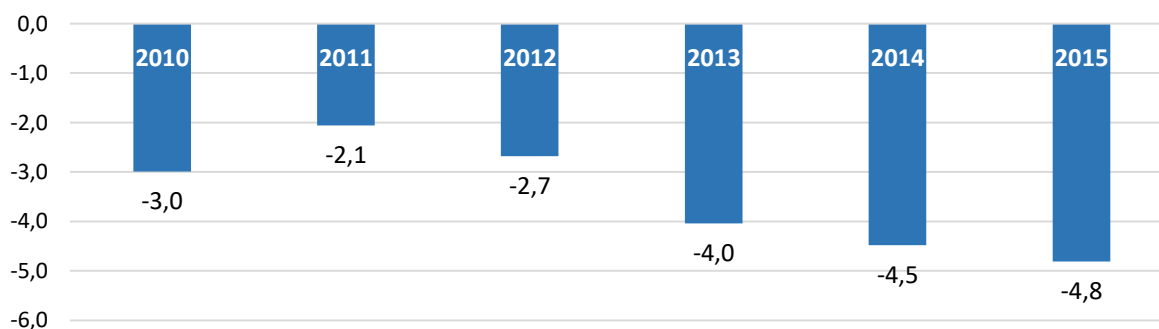
Tabela 9. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	0,9	0,3	0,0	-0,5	0,0	-0,7
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	1,4	0,8	0,6	0,0	0,3	-0,4
POLSKA - MIASTO	0,6	0,0	-0,4	-0,9	-0,5	-1,1
DOLNOŚLĄSKIE	-0,1	-0,6	-1,1	-1,6	-0,9	-1,8
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	0,1	-0,2	-0,5	-1,2	-0,8	-1,6
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	-0,5	-1,0	-1,6	-2,1	-1,5	-2,4
Powiat dzierżoniowski	-2,6	-2,8	-3,2	-4,4	-3,1	-4,4
Powiat dzierżoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			-7,3	-2,8	-3,3	-8,9
Powiat dzierżoniowski - MIASTO			-3,6	-5,1	-3,7	-5,0
Pieszycy	-3,0	-2,1	-2,7	-4,0	-4,5	-4,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Biorąc pod uwagę gminę Pieszycy widzimy, że przyrost naturalny w 2015 roku jest najniższy w całym analizowanym okresie. Stopniowo spada od 2011 roku, kiedy to miał miejsce wzrost względem roku 2010.

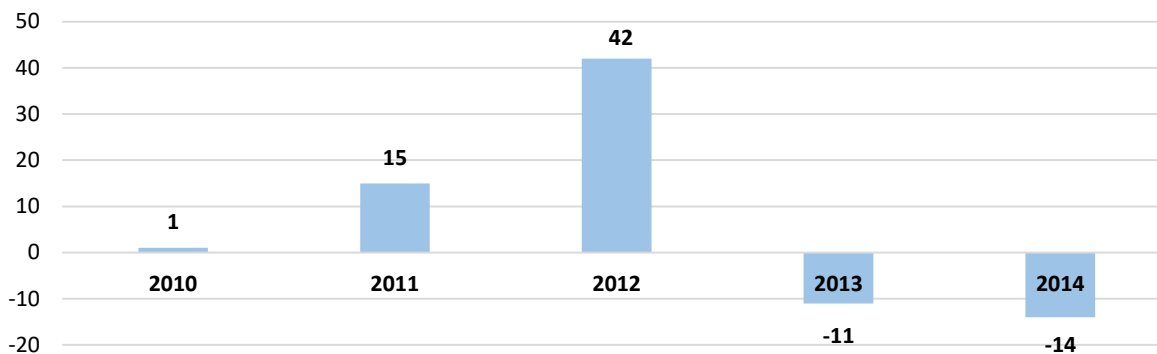
Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w gminie Pieszycy w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W całej gminie Pieszycy, w analizowanym okresie czasowym, dodatnie saldo migracji odnotowano w latach 2010-2012. W kolejnych latach pozostaje ujemne, przy czym najniższą wartość (najwyższą ujemną) przyjęło w roku 2014 (-14).

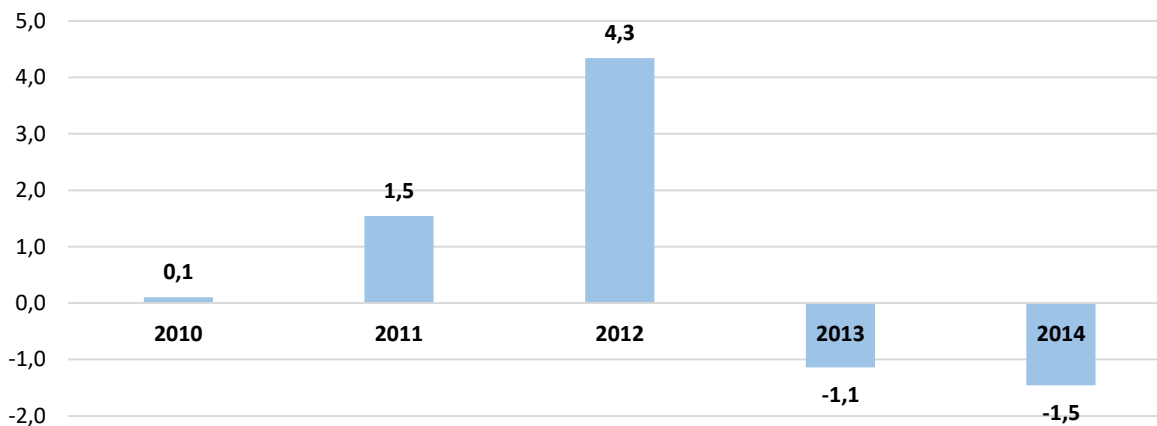
Wykres 5. Saldo migracji w gminie Pieszycy w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W związku z powyższym, również wartość salda migracji na 1000 mieszkańców gminy, przyjęła wartość dodatnią jedynie na początku analizowanego okresu – od 0,1 w 2010 do 4,3 w 2012 roku. W kolejnych latach saldo pozostało ujemne, a najniższą wartość (najwyższą ujemną) odnotowano w 2014 roku (-1,5).

Wykres 6. Saldo migracji na 1000 osób w gminie Pieszycy w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

W roku 2014, zarówno w Polsce, województwie dolnośląskim, jak i gminie Pieszycy, w porównaniu do roku 2010 odnotowuje się wzrost liczby osób pracujących (wzrost odpowiednio o 2,9, 4,2 i 19,5%). Przeciwną sytuację dostrzec można w powiecie dzierzoniowskim – na początku okresu objętego analizą liczba pracujących wynosiła 16 083 osoby, natomiast w roku 2014 były to 16 043 osoby (a więc spadek niewielki, o 0,2%).

W gminie Pieszycy wzrasta liczba pracujących przypadających na 1000 mieszkańców gminy – z 101 do 122 (wzrost o 20,9%), jest to najbardziej dynamiczny wzrost w porównaniu do pozostałych omawianych obszarów. Wartość ta jest jednak dużo mniejsza niż średnia dla kraju (230) oraz województwa dolnośląskiego (251). Większą liczbę pracujących odnotowuje się na obszarach miejskich.

Tabela 10. Pracujący ogółem na 1000 mieszkańców

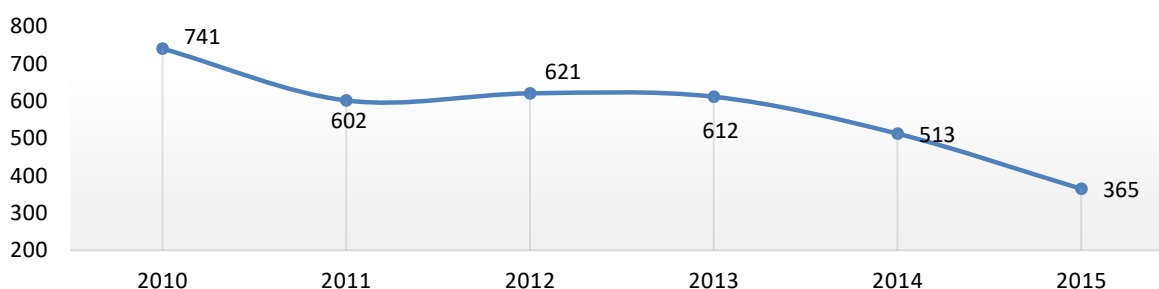
Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	Dynamika 2014/2010
POLSKA	223	224	223	226	230	3,1%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	178	179	178	181	186	4,5%
POLSKA - MIASTO	304	304	302	304	310	2,2%
DOLNOŚLĄSKIE	240	241	239	244	251	4,5%
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	198	201	199	203	212	6,9%
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	289	289	287	294	302	4,4%
Powiat dzierzoniowski	151	151	149	149	154	1,8%
Powiat dzierzoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			98	98	105	7,4%
Powiat dzierzoniowski - MIASTO			168	169	176	4,7%
Pieszycy	101	102	98	108	122	20,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wraz ze wzrostem liczby pracujących, zmalała liczba zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkujących gminę – z 741 osób w roku 2010, do 365 w 2015 (spadek o 50,7%)³. Biorąc pod uwagę pozostałe obszary referencyjne, większy spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano jedynie w powiecie dzierzoniowskim – 53,3% (wartość dla kraju: 20%, dla województwa dolnośląskiego: 33,5%).

³Według informacji o sytuacji na rynku pracy w powiecie dzierzoniowskim w kwietniu 2016 roku, na koniec tego miesiąca w PUP w Dzierżoniowie zarejestrowanych było 410 bezrobotnych mieszkańców miejscowości Pieszycy, w tym 202 kobiety. Było to o 102 osoby mniej niż w analogicznym okresie roku 2015. 79,3% stanowiły osoby bez prawa do zasiłku.

Wykres 7. Bezrobotni zarejestrowani ogółem w gminie Pieszycach latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tak jak w przypadku liczby mieszkańców, miejscowości gminy Pieszycy różnią się pomiędzy sobą pod względem liczby bezrobotnych. Różnice wahają się od siedmiu bezrobotnych (Bratoszów), do 25 bezrobotnych (Kamionki). Tylko we wsi Piskorzów, wśród bezrobotnych dominują kobiety, natomiast we wszystkich miejscowościach liczba bezrobotnych spada. Liczba bezrobotnych mieszkańców Pieszyc na koniec roku 2015 wyniosła 296 osób (w tym 147 kobiet). Oznacza to spadek w stosunku do roku 2014 o 28,3%, a do roku 2010 47,2%. Niepokojącym zjawiskiem jest wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych. W Pieszycach w roku 2015 wyniósł 48,3%.

Tabela 11. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w miejscowościach gminy Pieszycy w latach 2014-2015 oraz w roku 2010 (stan na koniec roku)

		Bratoszów	Kamionki	Piskorzów	Rościszów	Pieszycy	
2015	Ilość osób bezrobotnych OGÓŁEM	7	25	12	23	296	
	w tym:	kobiety	3	7	7	10	147
		mężczyźni	4	18	5	13	149
		długotrwale bezrobocie	3	12	4	8	143
		bez kwalifikacji	4	7	7	7	113
		bez doświadczenia zawodowego	0	1	0	2	38
2014	Ilość osób bezrobotnych OGÓŁEM	19	34	24	25	413	
	w tym:	kobiety	13	12	9	13	220
		mężczyźni	6	22	15	12	193
		długotrwale bezrobocie	11	16	10	7	198
		bez kwalifikacji	8	13	12	6	144
		bez doświadczenia zawodowego	4	4	5	4	35
2010	Ilość osób bezrobotnych OGÓŁEM	27	57	49	54	563	
	w tym:	kobiety	14	26	25	24	271
		mężczyźni	13	31	24	30	292
		długotrwale bezrobocie	12	32	17	25	270
		bez kwalifikacji	14	25	19	21	212
		bez doświadczenia zawodowego	6	8	9	12	88

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminnych

Wskazany powyżej spadek liczby bezrobotnych w gminie Pieszycy w latach 2010-2015 przyczynił się do spadku udziału bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym. Porównując rok 2010 i 2015, spadek w kraju wyniósł 1,4 p.p. (z 7,9 do 6,5%), w województwie dolnośląskim 2,3 p.p. (z 7,8 do 5,5%), a powiecie dzierzoniowskim 5,4 p.p. (z 10,7 do 5,3%). Zjawisko nie ominęło również gminy Pieszycy, w której udział bezrobotnych w wieku produkcyjnym w ogóle mieszkańców w tym wieku, spadł z 11,8 do 6% i był najniższy w całym analizowanym okresie (najwyższy był w roku 2010). Biorąc pod uwagę wcześniej opisane trendy demograficzne, spadek bezrobocia, poza zmianami zachodzącymi na rynku pracy, należy wiązać z takimi czynnikami jak: spadek liczby ludności, zmniejszający się udział ludności w wieku produkcyjnym czy ujemny przyrost naturalny.

Tabela 12. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015 (%)

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	7,9	8,0	8,7	8,8	7,5	6,5
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	9,1	9,2	9,7	9,8	8,3	7,1
DOLNOŚLĄSKIE	7,8	7,5	8,3	8,2	6,6	5,5
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	9,5	9,2	10,0	10,0	8,0	6,7
Powiat dzierzoniowski	10,7	9,1	9,6	9,4	7,3	5,3
Powiat dzierzoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			10,7	10,2	8,2	5,8
Pieszycy	11,8	9,7	10,0	9,9	8,4	6,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

POMOC SPOŁECZNA I WSPIERANIE RODZINY

Głównym realizatorem zadań z zakresu polityki społecznej na terenie gminy Pieszycy, jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach. Ośrodek pomocy społecznej realizuje przede wszystkim zadania z zakresu pomocy społecznej, określone ustawą o pomocy społecznej, ale również wykonuje działania wynikające z innych ustaw, związane ze świadczeniami rodzinnymi, postępowaniem wobec dłużników alimentacyjnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wspieraniem rodziny oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Szacunkowo można określić, że wsparciem objętych jest około 10% mieszkańców gminy, biorąc pod uwagę zarówno pomoc społeczną, jak i świadczenia rodzinne oraz alimentacyjne.

Podstawowym obszarem działań Ośrodka jest udzielanie wsparcia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. W tej sferze corocznie pomocą objętych było około 350-450 rodzin. Do najważniejszych świadczeń udzielanych w ramach pomocy społecznej należą:

1. Świadczenia pieniężne: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy.
2. Świadczenia niepieniężne: schronienie, posiłek, ubranie, usługi opiekuńcze.

Jednym z najistotniejszych zadań pomocy społecznej jest praca socjalna – działalność mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Pracę socjalną realizują pracownicy socjalni w odniesieniu do osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej.

Rodzaje świadczeń pieniężnych i niepieniężnych oferowane przez pomoc społeczną uzależnione są z jednej strony od potrzeb klientów, z drugiej zaś od zasad ich świadczenia i uprawnionych kategorii osób określonych ustawą o pomocy społecznej. Istotnym świadczeniem, skierowanym głównie do osób, które względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, są usługi opiekuńcze. Ośrodek udziela także pomocy w formie odzieży, schronienia, sprawienia pogrzebu czy innej pomocy rzeczowej.

Ważnym obszarem działalności ośrodka pomocy społecznej jest realizowanie zadań określonych ustawą o świadczeniach rodzinnych i funduszu alimentacyjnym.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również zadania na rzecz rodzin określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Prowadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej działania na rzecz osób i rodzin wymagających wsparcia czynią ten podmiot kluczowym ogniwem systemu rozwiązywania problemów społecznych w gminie.⁴

Jednym z dokumentów określającym działania gminy w zakresie pomocy społecznej jest *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2015-2020*. Misję strategii sformułowano następująco: *Gmina Pieszycy miejscem kreującym rozwój społeczny oraz zapewniającym wysoką jakość życia*.

W oparciu o diagnozę sfery społecznej w Pieszcach, analizę problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania wytyczono sześć celów strategicznych przewidzianych do realizacji na lata 2015-2020:

Cel 1. Włączenie społeczne poprzez aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców

Cel 2. Stworzenie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i seniorów

Cel 3. Kompleksowe wsparcie rodzin dla prawidłowej realizacji ich funkcji społecznych

Cel 4. Profilaktyka uzależnień i promocja zdrowego stylu życia

Cel 5. Kreowanie przyjaznej przestrzeni mieszkaniowej

Cel 6. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych

Nadzór nad realizacją całości Strategii należy do zadań kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej.

Diagnoza przeprowadzona na potrzeby Strategii, pozwoliła na wskazanie głównych kwestii społecznych dotyczących mieszkańców i wpływających na jakość życia w gminie. **Do głównych, zidentyfikowanych problemów społecznych należą: ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia.** Do ważnych problemów społecznych zaliczyć należy także: przemoc w rodzinie, bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz bezdomność. Cechą wskazanych problemów społecznych wpływającą na trudność ich rozwiązania, jest wzajemne powiązanie. Bardzo często osoby i rodziny dotknięte są nie tylko jedną kwestią, ale kilkoma jednocześnie. To sprawia, że sytuacja jest szczególnie skomplikowana, a możliwości samodzielnego przezwyciężenia problemów znacząco ograniczone.

Ubóstwo jest problemem społecznym dotyczącym wielu mieszkańców Pieszc. Bardzo często wynika z bezrobocia, niskich zarobków czy dochodów ze źródeł niezarobkowych. Wśród osób ubogich wskazać można na dwie kategorie. Pierwsza, posiada dochody nieprzekraczające kryterium uprawniającego do świadczeń pomocy społecznej, co daje im szansę korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Drugą kategorię stanowią osoby, które pomimo niskich dochodów, nieznacznie przekraczają kryterium dochodowe pomocy społecznej. Mają ograniczoną możliwość skorzystania ze wsparcia oferowanego przez ośrodek pomocy społecznej.

⁴http://www.opspieszycy.pl/?page_id=131

Jedną z głównych przyczyn ubóstwa w gminie Pieszycy jest wysokie bezrobocie. Jego wskaźniki znacząco przekraczają średnią dla województwa oraz Polski. Pieszycy leżą w oddaleniu od dużych miast i wielkich zakładów przemysłowych, stąd podaż miejsc pracy jest tu ograniczona, a mieszkańcy w większości poszukują zatrudnienia w najbliższej okolicy.

Problemem często powiązanim z ubóstwem i bezrobociem są uzależnienia. W gminie Pieszycy występuje przede wszystkim kwestia uzależnienia od alkoholu, znacząco rzadziej od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych. Uzależnienia wpływają na warunki życia nie tylko osoby uzależnionej, ale również jej najbliższych, są przyczyną nawarstwiania się problemów społecznych w związku z trudnościami związanymi z funkcjonowaniem społeczno-zawodowym osoby uzależnionej.

Ważnym problemem, chociaż przyjmującym mniejszy zasięg, jest przemoc w rodzinie. Stanowi ona zjawisko trudne do zdiagnozowania, negatywnie wpływające na życie osób podlegających przemocy, którymi najczęściej są kobiety i dzieci.

Do innych problemów rodzin zaliczyć należy również bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Często jest ona obserwowana w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, w których rodzice są znacząco bardziej obciążeni obowiązkami domowymi i opieką nad dziećmi. Bezradność dotyczy też rodzin dysfunkcyjnych, wiąże się z występowaniem ubóstwa i wykluczenia społecznego, uzależnień i przemocy.

Wśród problemów społecznych została wymieniona także kwestia bezdomności. Na razie bezdomność nie przyjmuje dużych rozmiarów, stąd nie jest dotkliwa dla ogółu mieszkańców gminy, jednakże sami bezdomni są osobami o bardzo trudnej sytuacji życiowej, wymagającymi wszechstronnej pomocy. W 2013 roku w związku z bezdomnością pomoc społeczna udzieliła wsparcia 13 osobom, co wskazuje na wzrost w porównaniu z poprzednimi latami. Bezdomność dotyczyła osób tworzących 1-osobowe gospodarstwa domowe. W okresie zimowym corocznie wyznaczany jest jeden lokal, w którym, w trybie interwencyjnym, umieszona może zostać osoba bezdomna, jednakże w latach 2013 i 2014 nie odnotowano potrzeby podjęcia takich działań. Najbliższe schronisko dla bezdomnych znajduje się w Świdnicy i tam kierowani są bezdomni z gminy Pieszycy.⁵

Diagnoza pozwala na wskazanie kategorii społecznych, których najczęściej dotyczą problemy społeczne. Wydaje się, że uwagę zwrócić należy na trzy kategorie mieszkańców gminy, którymi są: rodziny z dziećmi, osoby w wieku 50+, seniorzy w wieku emerytalnym.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszcach pełni również funkcję koordynatora *Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2014-2016*. Przy jego realizacji współpracuje z następującymi jednostkami:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z siedziba w Dzierżoniowie,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie,
- Posterunek Policji w Pieszcach,
- Urząd Miejski w Pieszcach,
- Straż Miejska,
- SPZOZ Przychodnia Miejska w Pieszcach,
- Przychodnia NZOZ CM „Astra”,
- Miejska Biblioteka Publiczna - Centrum Kultury w Pieszcach,
- Przedszkole nr 2,
- Niepubliczne Przedszkole Sióstr Salezjanek,

⁵Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2015-2020

- Szkoła Podstawowa nr 1 z oddziałem przedszkolnym,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa,
- Zespół Szkół w Pieszycach,
- Sudeckie Centrum Zdrowia w Pieszycach,
- Parafia św. Antoniego w Pieszycach,
- Parafia Św. Jakuba w Pieszycach,
- Parafia Św. Jana Nepomucena w Piskorzowie,
- Organizacje pozarządowe.

Spodziewanym efektem realizacji Programu jest:

- stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- ograniczenie patologii społecznej.

Wcześniej wymienione podmioty są również realizatorami *Gminnego Programy Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w Gminie Pieszycy na lata 2013-2016*.

Przyglądając się danym Głównego Urzędu Statystycznego, trudno jest mówić o jakimkolwiek trendzie w zmianie liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego. Dotyczy to zarówno obszarów miejskich, jak i gmin miejsko-wiejskich. W Polsce, w roku 2010, było to 762,2tys.rodzin, natomiast cztery lata później 784,9 tys. (wzrost o 2%). W województwie dolnośląskim spadek wyniósł 5,8% (z 58,7 do 55,3 tys. rodzin), w powiecie dzierżoniowskim 14,6% (z 2,3 do niespełna 2 tys. rodzin), a w gminie Pieszycy 28,6% (z 291 do 213 rodzin). W gminie liczba ta spadała od 2010 roku, po czym wzrosła w 2013 i ponownie spadła rok później.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej spadła na wszystkich omawianych obszarach referencyjnych (porównując do roku 2010, jednak pomiędzy okresem 2010 a 2014, następował zarówno spadek jak i wzrost), w roku 2010 wyniosła w Polsce 2,1 mln, natomiast cztery lata później 2 mln (spadek o 4%). W województwie dolnośląskim spadek wyniósł 11,2%, w powiecie dzierżoniowskim 19%, a w gminie Pieszycy 24,2% (łącznie liczba osób wyniosła 497).

Co istotne, odnotowuje się również spadek liczby osób w wieku produkcyjnym (w ogóle osób w tym wieku), które korzystają z pomocy społecznej. W ostatnim okresie objętym analizą, w powiecie z pomocy korzystało 6,7% ludności (7,9% w roku 2010), a w gminie Pieszycy 8,2% (10,5% w roku 2010). Wartość tego wskaźnika jest nieco niższa niż w skali kraju (8,5%), lecz wyższa niż w całym województwie dolnośląskim (6,7%). Wyższe odsetki ludności w wieku produkcyjnym korzystającej z pomocy społecznej, odnotowuje się na obszarze gmin miejsko-wiejskich, aniżeli miast.

Tabela 13. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego oraz liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
	Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego				
Pieszycy	291	259	248	266	213
Osoby korzystające z pomocy społecznej					

Pieszycy	656	627	606	635	497
----------	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Z danych dotyczących liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej wynika, że ze wsparcia korzystają przede wszystkim rodziny 1-osobowe – w 2013 roku stanowiły one 54% ogółu rodzin objętych pomocą. Rodzin dwuosobowych było znacząco mniej, bo tylko 16%, jeszcze mniejszy udział miały rodziny o większej liczbie członków. Udział gospodarstw 1-osobowych w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej systematycznie rośnie, co wskazuje na problem z zapewnieniem sobie odpowiednich warunków życia przez osoby żyjące w pojedynkę. Osoby samotne korzystające z pomocy społecznej bardzo często należą do kategorii wiekowej 50+. Są to osoby nieaktywne zawodowo lub bezrobotne, które nie mogą znaleźć zatrudnienia ze względu na swój wiek albo na stan zdrowia, a jednocześnie nie mają prawa do świadczeń emerytalnych lub rentowych. Ich sytuacja jest szczególnie trudna i zwykle korzystają z pomocy społecznej długookresowo.

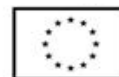
Ważną kategorią rodzin, wśród których występują problemy społeczne, są rodziny z dziećmi, szczególnie te, które wykazują bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Rodziny często zmagają się z biedą, szczególnie w przypadku występowania również innych problemów, np. bezrobocia czy uzależnień. Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej systematycznie maleje, co oznacza, że coraz mniej rodzin korzysta ze wsparcia. Maleje również udział rodzin z dziećmi wśród ogółu rodzin pobierających pomoc. Analiza liczby dzieci w rodzinach z dziećmi korzystających z pomocy społecznej wskazuje, że największy udział wśród rodzin z dziećmi objętych pomocą mają rodziny z dwojgiem dzieci, następnie z jednym dzieckiem, trojgiem dzieci i więcej. Rodziny wielodzietne mają niewielki udział w ogóle rodzin, stąd też stanowią mniejszość wśród objętych wsparciem. Dane wskazują jednak, że bardzo często z zaspokojeniem podstawowych potrzeb nie radzą sobie rodziny z jednym lub dwójką dzieci.

Rodziny, w których występują problemy związane z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych to generalnie rodziny niepełne oraz wielodzietne. Poza rokiem 2010, który cechował

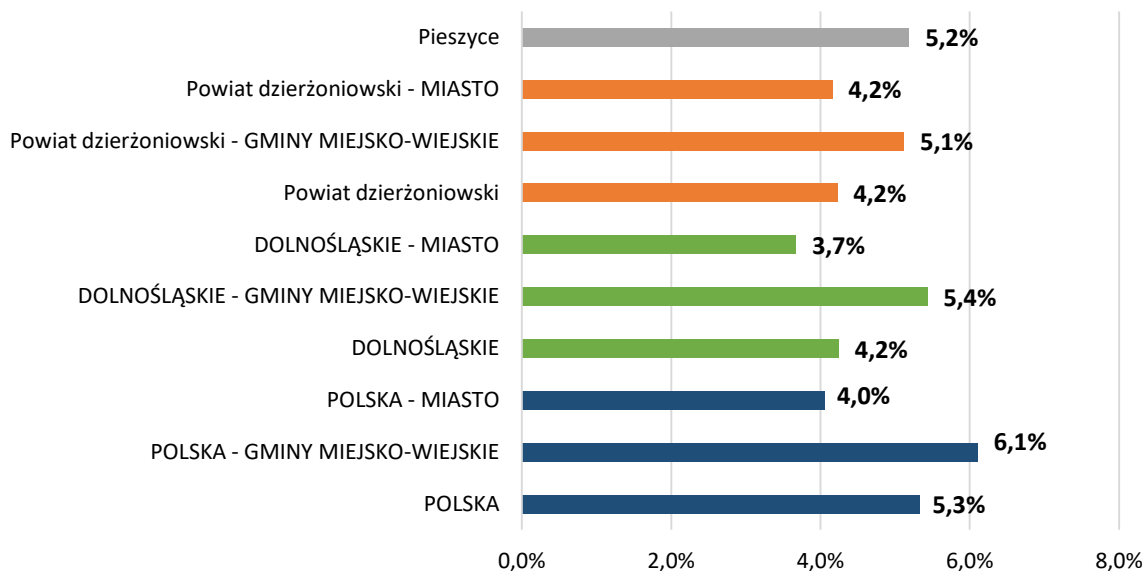
się odmienną strukturą, rodziny niepełne nieznacznie przeważają nad rodzinami wielodzietnymi objętymi wsparciem. Przeciętna liczba osób w rodzinach niepełnych wskazuje, że najczęściej będą to rodziny, w których samotny rodzic opiekuje się 2 lub 3 dziećmi, zaś w przypadku rodzin wielodzietnych, to dwoje rodziców z 3 dziećmi.⁶

Korzystnym zjawiskiem jest niewątpliwie to, że odsetek mieszkańców, z ogółu osób zamieszkujących gminę Pieszycy, korzystających z pomocy społecznej spada. W roku 2014 wyniósł 5,2% i był nieznacznie niższy niż wartość dla całego kraju (5,3%), lecz wyższy niż w województwie dolnośląskim powiecie dzierzoniowskim (po 4,2%). Cztery lata wcześniej wartość wskaźnika wynosiła odpowiednio: 6,8, 5,5, 4,8 oraz 5,1%. Podobnie jak w przypadku ludności w wieku produkcyjnym, wyższy odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej, zamieszkuje gminy miejsko-wiejskie.

⁶Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2015-2020

Wykres 8. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w roku 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Z danych gminnych wynika, że w roku 2015, w gminie Pieszycy przyznano w sumie 199 świadczeń, z czego 164 w mieście Pieszycy (najwięcej osobom zamieszkującym przy ul. M. Kopernika – 54 świadczenia), 19 w Kamionkach, 9 w Rościszowie, 3 w Piskorzowie, po 2 w Bratoszowie i Lasocinie.

Pieszycyckie gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej to głównie rodziny borykające się z wieloma problemami tj. ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc czy alkoholizm.

Istotnym problemem rodzin jest również bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny oraz ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Rodzina może otrzymać wsparcie poprzez działania tj. asystentów rodziny, placówek wsparcia dziennego, rodzin wspierających, oraz innych podmiotów lub instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowywaniu dziecka.⁷

Rodzaj pomocy, z której najczęściej korzystają mieszkańcy gminy Pieszycy, to: wyżywienie, zasiłki celowe i okresowe. Świadczenia udzielane mieszkańcom są związane przede wszystkim ze wsparciem osób bezrobotnych, ubóstwem, bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Z poniżej przedstawionych danych wynika, iż ilość udzielanych świadczeń pomocowych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie jest malejąca.⁸

⁷Program wspierania rodziny w gminie Pieszycy na lata 2014-2016

⁸Strategia Rozwoju Gminy Pieszycy na lata 2014-2020

UZALEŻNIENIA I PRZEMOC

W miesiącach luty-marzec 2013 roku na terenie gminy Pieszyce zostały przeprowadzone badania środowiskowe mające na celu określenie poziomu występowania problemu uzależnień i przemocy na terenie gminy. Badaniem objęto osoby dorosłe i młodzież klas II gimnazjów oraz klas II szkół ponadgimnazjalnych oraz klas VI szkół podstawowych.

Występowanie przemocy w rodzinie potwierdziło 61,9% badanych. Poszczególni respondenci oświadczyli, że znają od 1 do 4 takich rodzin – najczęściej 2-3 rodziny. W blisko 50% przypadkach sprawcą przemocy jest współmałżonek lub inna osoba wspólnie zamieszkująca. Wyniki ankiety wskazują, że głównymi ofiarami przemocy są dzieci (38%).

W przeprowadzonym badaniu zapytano również młodzież o problem występowania przemocy w ich środowisku. I tak 42,8% ankietowanych zaobserwowało to zjawisko w swoim otoczeniu. Sprawcami przemocy byli: dorośli – 4,76%, młodzież starsza – 33,30%, rówieśnik ofiary – 9,52%.

Respondenci oprócz przemocy dotyczącej młodzieży potwierdzili występowanie innych jej przejawów – 61,9%. Zaliczyli tu głównie przemoc domową, tak fizyczną jak i psychiczną. W 66% przypadków wiąże ją z występowaniem problemów alkoholowych i w takich środowiskach ją umiejscawiają.

Za najważniejszy czynnik blokujący przeciwdziałanie przemocy ankietowani uznali bierność środowiska.⁹

Dużo częściej pomoc społeczna jest przyznawana z powodu alkoholizmu – w roku 2013 było 47 osób, w 2012 48, a rok wcześniej 41.

Diagnoza zasięgu uzależnień jest bardzo trudna. Można w tym zakresie odwołać się do badań empirycznych w zakresie problematyki alkoholizmu, narkomanii oraz przemocy na terenie gminy Pieszyce, których wyniki prezentuje raport *Środowiskowa profilaktyka uzależnień. Monitorowanie problemów alkoholowych narkotycznych i przemocowych na terenie gminy Pieszyce w 2013*. Spożywanie alkoholu zadeklarowało w ankiecie 97% badanych mieszkańców gminy, przy czym prawie wszyscy określili się mianem „umiarkowanie pijących”. W odniesieniu do kwestii sprzedaży alkoholu, 2% badanych mieszkańców wskazało, że podaż jest zdecydowanie za duża, zaś 40%, że jest nadmierna. Ponad połowa respondentów zauważyła przyrost osób nietrzeźwych na terenie gminy. Aż 71% wskazało na wzrost liczby nietrzeźwej młodzieży w ostatnich 3 latach, a 34% było świadkami sprzedaży alkoholu nieletnim. Odnośnie problemu narkomanii, 57% mieszkańców zadeklarowało, że miało bezpośrednią styczność z tą kwestią, a 41% uważa, że w ostatnich 3 latach wzrosła liczba młodych ludzi zażywających narkotyków.

W ankiecie diagnozowany był również problem przemocy wśród dzieci i młodzieży - 67% mieszkańców zetknęło się z agresją i przemocą wśród młodzieży, która obejmuje przede wszystkim ubliżanie oraz pobicia. Sprawcami przemocy jest zwykle starsza młodzież (40%), dorośli (24%) i rówieśnicy (3%).

Wśród badanej młodzieży szkolnej odsetek osób używających alkoholu (bez jednorazowych kontaktów) wynosił: w szkole podstawowej 11%, gimnazjum 38%, a szkole ponadgimnazjalnej (technikum) 83%. Miejscem inicjacji alkoholowej i dalszego picia jest najczęściej dom kolegi, koleżanki, podwórko, a także własny dom i kategoria „u rodziny”. Uczniowie wskazują również na styczność z problemem narkomanii. Bezpośrednie kontakty z grupami osób używających środków odurzających utrzymywało 9% uczniów szkoły podstawowej,

⁹Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Pieszyce na lata 2013-2016

29% uczniów gimnazjum i 83% technikum. Propozycję zażycia środka odurzającego otrzymało 9,7% respondentów ze szkół podstawowych, 25,4% gimnazjalistów oraz 82,6% uczniów technikum. Doświadczenie ze środkami odurzającymi potwierdziło 2% respondentów ze szkół podstawowych, 15% z gimnazjów i 61% z technikum. Bardzo często młodzież sięga po papierosy. Do palenia (okazjonalnego i regularnego) przyznało się aż 14% uczniów szkół podstawowych. W gimnazjach paliło okazjonalnie 44% uczniów, a często 26%. W technikum było to odpowiednio 65% i 13%.¹⁰

Szczegółowe zadania gminy w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi określane są w *Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Pieszycy na rok 2016*, który jest kontynuacją działań realizowanych w poprzednich latach w Pieszycach. Realizatorem Programu jest Urząd Miasta i Gminy Pieszycy, a partnerami są: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, powołana Zarządzeniem Burmistrza Nr 12/2015 z dnia 13 stycznia 2015 roku, oraz inne podmioty, którym zlecane są poszczególne zadania programu, w szczególności instytucje i organizacje pozarządowe, jednostki samorządowe gminy, osoby fizyczne.

Cele Programu sformułowano następująco:

Cel główny: Ograniczenie spożywania alkoholu przez mieszkańców Gminy Pieszycy

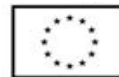
Cele szczegółowe:

1. Rozwijanie profilaktyki rodzinnej, uczenie rodziców umiejętności wspierania abstynencji dzieci oraz udzielanie profesjonalnej pomocy rodzinom, których dzieci upijają się lub przejawiają inne elementy demoralizacji;
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów edukacyjnych, sportowych i profilaktycznych promujących wartościowy i zdrowy styl życia oraz uczących umiejętności potrzebnych do życia bez alkoholu;
3. Tworzenie dzieciom i młodzieży warunków do trzeźwego i zdrowego stylu życia;
4. Poprawa dostępności do leczenia odwykowego mieszkańcom gminy;
5. Wspieranie psychospołeczne i prawne osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
6. Współdziałanie merytoryczne i wspieranie finansowe instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących zadania gminne z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
7. Rozwijanie edukacji publicznej i szkolenie przedstawicieli różnych zawodów w zakresie problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie;
8. Konsekwentne egzekwowanie zakazu podawania i sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.

Gmina realizuje również *Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Pieszycy na rok 2016*, który jest kontynuacją działań podjętych i realizowanych w Pieszycach przez ostatnie lata. Określa lokalną strategię w zakresie przeciwdziałania narkomanii, tożsamą z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Cel główny Programu to zredukowanie liczby młodzieży używającej środki psychoaktywne. Cele szczegółowe sformułowano następująco:

1. Podniesienie poziomu wiedzy i zwiększenie świadomości wśród młodzieży, rodziców i osób realizujących program przeciwdziałania narkomanii na temat nieodwracalnych skutków używania środków psychoaktywnych;

¹⁰Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2015-2020

2. Stworzenie dla młodzieży łatwo dostępnych alternatywnych form spędzania wolnego czasu. Promowanie zdrowego stylu życia w ramach działań oświatowych i kulturalnych, organizowanie konkursów i olimpiad promujących zdrowy tryb życia;
3. Przywrócenie do pełnienia ról społecznych osób zagrożonych wykluczeniem i zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej;
4. Ograniczenie dostępu młodzieży do środków psychoaktywnych.

PRZESTĘPCZOŚĆ

Bezpieczeństwo publiczne i ochrona ludności na terenie gminy organizowana jest przez powiatowe służby bezpieczeństwa i porządku tj. Powiatową Komendę Państwowej Straży Pożarnej i Komendę Powiatową Policji w Dzierżoniowie. Jednostki są wspierane przez funkcjonariuszy Policji z Komisariatu w Pieszycach oraz przez jednostkę Ochotniczej Straży Pożarnej Piskorzów.

Podział na rejony jest następujący:

- Pieszycy, ulice: Bielawska, Boczna, Bolka Świdnickiego, Botwina, Bolesława Krzywoustego, Bratoszów, Dworcowa Dolna, Henryka Brodatego, Henryka Pobożnego, Kościuszki, Kościelna, Martwa, Mickiewicza, Nadbrzeżna, Okrzei, Obywatelska, Piskorzowska, Parkowa, Piastowska, Polna, Plac Zamkowy, Piskorzów, Rolna, Sienkiewicza, Skowronkowa, Stara, Świdnicka, 9 Maja, Ziemowita, Ogrodowa do parzystych 48 i nieparzystych 59, Kopernika do parzystych 20 i nieparzystych 17, Zamkowa do parzystych 12 i nieparzystych 17,
- Pieszycy, ulice: Bolesława Chrobrego, Cicha, Dworcowa Górna, Konopnickiej, Krótka, Kuźnicka, Kamionki, Leśna, Lipowa, Lasocin, Mieszka I, Osiedle Górskie, Podolin, Potoczek, Rybacka, Rościszów, Sanatoryjna, Stadion Sportowy, Tkacka, Władysława Hermana, 1 Maja, Ogrodowa od parzystych 50 i nieparzystych 61, Kopernika od parz. 22 i od nieparzystych 19, Zamkowa od parzystych 14 i nieparzystych 19.¹¹

Według dostępnych danych, w gminie Pieszycy w roku 2015 odnotowano: 81 przestępstw o charakterze kryminalnym (22 więcej niż rok wcześniej), jedno przestępstwo gospodarcze, 15 przestępstw drogowych (trzy mniej niż rok wcześniej), trzy przeciwko życiu i zdrowiu (jedno mniej niż rok wcześniej) oraz 78 przestępstw przeciwko mieniu (23 więcej niż w 2014 roku).

¹¹http://www.dzierzoniow.policja.gov.pl/pl/kontakt/twoj_dzielnicowy/dzielnicowi_pp_pieszycy/

Tabela 14. Przestępstwa stwierdzone w latach 2012-2015

Jednostka terytorialna	Przestępstwa ogółem				O charakterze kryminalnym				O charakterze gospodarczym			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Powiat dzierzoniowski	2 605	2 646	2 203	1 617	1 729	1 513	1 491	1 197	229	612	361	159
Pieszycy			77	97			59	81			0	1
Jednostka terytorialna	Drogowe				Przeciwko życiu i zdrowiu				Przeciwko mieniu			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Powiat dzierzoniowski	519	392	237	188	91	81	49	46	1 235	1 137	1 225	840
Pieszycy			18	15			4	3			55	78

Tabela 15. Przestępstwa stwierdzone na 1000 mieszkańców w latach 2012-2015

Jednostka terytorialna	Przestępstwa ogółem				O charakterze kryminalnym				O charakterze gospodarczym			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
POLSKA	32,17	27,62	22,72	20,80	22,45	18,47	15,54	13,59	4,06	4,01	4,16	4,36
Dolnośląskie	39,49	38,15	31,32	27,33	28,80	27,22	23,70	19,96	5,13	4,78	4,42	4,28
Powiat dzierzoniowski	24,69	25,23	21,12	15,59	16,39	14,43	14,30	11,54	2,17	5,84	3,46	1,53
Pieszycy			8,03	10,07			6,15	8,41			0	0,1
Jednostka terytorialna	Drogowe				Przeciwko życiu i zdrowiu				Przeciwko mieniu			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
POLSKA	4,48	3,67	2,23	1,99	0,82	0,66	0,55	0,45	17,21	13,56	11,61	11,00
Dolnośląskie	4,40	3,82	2,38	2,18	0,87	0,77	0,76	0,47	24,52	22,67	18,79	17,00
Powiat dzierzoniowski	4,92	3,74	2,27	1,81	0,86	0,77	0,47	0,44	11,70	10,84	11,75	8,10
Pieszycy			1,88	1,56			0,42	0,31			5,74	8,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wraz z malejącą liczbą przestępstw spada wartość wskaźnika liczby przestępstw na 1000 mieszkańców. W ostatnim analizowanym okresie, wyniósł w kraju 20,8, a zatem był niższy niż w województwie dolnośląskim (27,33), lecz wyższy niż w powiecie dzierzoniowskim (15,59) i ponad dwa razy wyższy niż w gminie Pieszycy (10,07). Na tym obszarze, na 1000 ludności stwierdzono 8,41 przestępstw o charakterze kryminalnym (6,15 w roku 2014), 0,1 gospodarczych, 1,56 drogowych (1,88 w roku 2014), 0,31 przeciwko życiu i zdrowiu (0,42 w roku 2014) oraz 8,1 przeciwko mieniu (5,74 w roku 2014).

W gminie Pieszycy w roku 2015 popełniono ogółem 97 przestępstw, z czego 75 miało miejsce na terenie Pieszyc. Ponad 80% stanowiły przestępstwa o charakterze kryminalnym (81), a w tym trzy przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu. Biorąc pod uwagę jedynie wsie, to należy stwierdzić, że największą ogólną liczbę przestępstw odnotowano we wsi Rościszów (9).

Tabela 16. Przestępstwa popełniane na obszarze gminy Pieszycy w roku 2015

Miejscowość	Ogółem	Drogowe	O charakterze gospodarczym	O charakterze kryminalnym		
				Ogółem	Przeciwko życiu i zdrowiu	Przeciwko mieniu
Bratoszów	1	-	-	1	-	1
Kamionki	4	1	-	3	-	3
Piskorzów	5	2	-	3	-	3
Rościszów	9	-	-	9	2	7
Lasocin	-	-	-	-	-	-
Padole	2	-	-	2	-	2
Potoczek	1	-	-	1	-	1
Szczytów	-	-	-	-	-	-
PIESZYCE	75	12	1	62	1	61

Źródło: dane gminne

2.2 DIAGNOZA ZJAWISK W SFERZE GOSPODARCZEJ

W gminie Pieszycy, tak jak w całym kraju, wzrasta wartość wskaźnika liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców (w gminie ten wzrost następuje nieco wolniej niż na pozostałych analizowanych jednostkach terytorialnych). W roku 2015 było to 1 047 podmiotów, czyli o 6% więcej niż pięć lat wcześniej. Wskaźnik dla Polski wynosi 1 089, dla województwa dolnośląskiego 1 230, natomiast dla powiatu dzierzoniowskiego 1 025. W każdym wypadku wartość wskaźnika jest wyższa na obszarach miejskich, aniżeli miejsko-wiejskich.

Tabela 17. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
POLSKA	1 015	1 004	1 032	1 057	1 071	1 089	7,3%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	875	864	885	904	912	924	5,7%
POLSKA - MIASTO	1 244	1 225	1 257	1 285	1 297	1 318	6,0%
DOLNOŚLĄSKIE	1 135	1 123	1 156	1 194	1 207	1 230	8,3%
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	892	882	906	933	947	963	7,9%
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	1 302	1 285	1 320	1 362	1 373	1 397	7,3%
Powiat dzierzoniowski	982	983	990	1 005	1 018	1 025	4,4%
Powiat dzierzoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			784	850	872	876	11,7%
Powiat dzierzoniowski - MIASTO			1 050	1 062	1 072	1 077	2,5%
Pieszycy	987	989	1 005	1 034	1 066	1 047	6,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Spadek liczby nowo rejestrowanych podmiotów oraz wzrost liczby podmiotów wykreślanych z rejestru REGON, skutkuje zwiększającym się saldem nowych i wykreślonych jednostek, na 10 tys. ludności. W gminie Pieszycy, w roku 2015 saldo przyjęło wartość ujemną i było niższe niż na pozostałych analizowanych obszarach.

Tabela 18. Saldo jednostek nowych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	43	-10	28	25	14	18
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	37	-9	21	17	10	10
POLSKA - MIASTO	48	-16	32	27	12	20
DOLNOŚLĄSKIE	49	-12	32	37	13	21
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	46	-9	23	24	13	13
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	52	-17	34	40	11	23
Powiat dzierzoniowski	82	-1	5	11	7	3
Powiat dzierzoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			15	62	23	-9
Powiat dzierzoniowski - MIASTO			1	7	4	1

Pieszycy	51	0	7	16	14	-14
----------	----	---	---	----	----	-----

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W gminie, w ostatnim analizowanym okresie, na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają 10 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Było o 2,4 mniej niż w kraju, 2,9 mniej niż w województwie dolnośląskim oraz o 0,5 mniej niż w powiecie dzierżoniowskim. Wyższą wartość wskaźnika odnotowuje się na obszarach miejskich, a biorąc pod uwagę analizowany okres czasowy, liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym, powoli wzrasta.

Tabela 19. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
POLSKA	11,9	11,6	11,9	12,1	12,2	12,4	4,5%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	10,6	10,4	10,6	10,8	10,9	11,1	4,3%
POLSKA - MIASTO	13,9	13,6	13,8	14,1	14,2	14,4	3,5%
DOLNOŚLĄSKIE	12,3	12,0	12,3	12,6	12,7	12,9	5,2%
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	9,8	9,6	9,8	10,1	10,3	10,5	6,5%
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	13,6	13,2	13,6	13,8	13,9	14,1	3,7%
Powiat dzierżoniowski	10,2	10,1	10,1	10,3	10,4	10,5	3,6%
Powiat dzierżoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			7,7	8,3	8,5	8,5	10,3%
Powiat dzierżoniowski - MIASTO			10,5	10,6	10,7	10,8	2,7%
Pieszycy	9,5	9,5	9,7	9,9	10,3	10,0	6,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Według danych gminnych, we wszystkich miejscowościach gminy Pieszycy, w roku 2015 działalność prowadziło 353 osób fizycznych, a zatem o 2,6% więcej niż w roku 2014 (344 osoby) oraz 3,5% mniej niż w roku 2010 (366 osób). Najczęściej są to mieszkańcy Pieszyc oraz Rościszowa. Jedynie w przypadku 2015 roku, możemy mówić o ujemnym saldzie nowych i wykreślonych z rejestru REGON podmiotów (nowych – 47, wykreślonych – 51). Pozostałe dwa okresy, przyniosły dodatnie saldo (rok 2014 – 11 jednostek, rok 2011 – 34 jednostki).

Tabela 20. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (bez zawieszonych), podmiotów zarejestrowanych i wykreślonych z REGON w poszczególnych miejscowościach gminy Pieszycy w roku 2010, 2014 i 2015

Rok	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (bez zawieszonych)			Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON			Liczba podmiotów wykreślonych z rejestru REGON		
	2015	2014	2010	2015	2014	2010	2015	2014	2010
MIEJSCOWOŚĆ	353	344	366	47	69	42	51	58	8
Bratoszów	11	12	13	1	3	2	2	1	2
Kamionki	20	18	19	2	2	1	1	1	
Piskorzów	17	16	15	1	3	1	1	1	
Rościszów	23	22	21	2	2	4	2	1	1
Lasocin	8	6	7	1	2		1	1	

PIESZYCE	274	270	291	40	57	34	44	53	5
----------	-----	-----	-----	----	----	----	----	----	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminny

W roku 2015 w gminie działało w sumie 1 007 podmiotów gospodarczych. Branżą, która dominowała, była działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L) – stanowiła 24,7% rynku (249 firm; udział dwa razy większy niż w województwie dolnośląskim oraz niemal pięć razy większy niż w skali kraju). W dalszej kolejności wskazać należy podmioty z branży *handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* (sekcja G) – 21,8% (220 firm), budowlanej (sekcja F) – 11,3% (114 firm) oraz przetwórstwa przemysłowego (sekcja C) – 10% (101 firm).

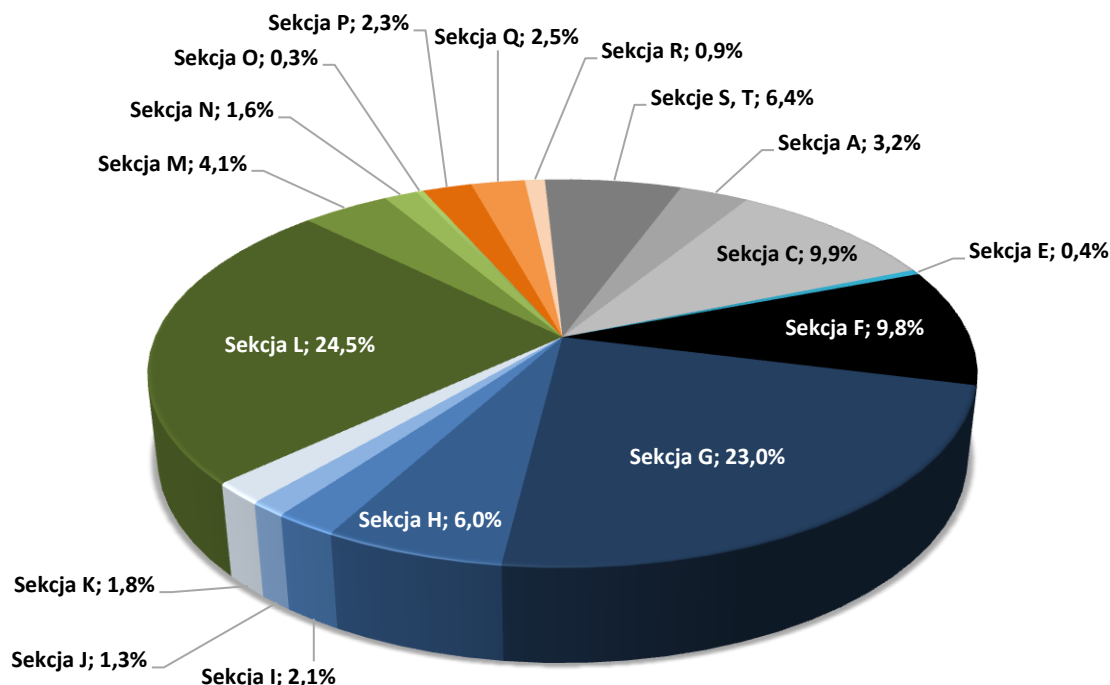
W gminie nie działały podmioty z sekcji B (górnictwo i wydobywanie) i U (organizacje i zespoły eksterytorialne), a najmniejszy udział w strukturze podmiotów gospodarczych miały firmy zajmujące się wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D) – 0,1% (jedna firma).

Struktura podmiotów gospodarczych uwzględniająca podział ze względu na sekcje PKD, jest w gminie najbardziej zbliżona do struktury podmiotów w całym powiecie. W porównaniu do kraju oraz województwa dolnośląskiego, widocznych jest kilka różnic. Pierwszą, zarazem największą, jest wspomniana sekcja L – w tym wypadku udział podmiotów działających w branży jest zdecydowanie większy niż w Polsce i Dolnośląskim. Ponadto w gminie wskazać można mniejszy udział podmiotów z sekcji: A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) – 1,6% w gminie i 2,2% w powiecie dzierzoniowskim (wartość dla kraju: 3%, dla województwa: 20,6%); K (działalność finansowa i ubezpieczeniowa) – 1,7% w gminie, 1,4% w powiecie (wartość dla kraju: 2,4%, dla województwa: 2,5%); O (administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne) – 0,3% w gminie, 1% w powiecie (wartość dla kraju: 0,9%, dla województwa: 0,7%) oraz R (działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją) – 1% w gminie, 1,6% w powiecie (wartość dla kraju: 1,8%, dla województwa: 2%).

Poniżej przedstawiono strukturę podmiotów w gminie w formie graficznej, co w sposób bardziej przejrzysty pozwoli pokazać udział firm z danej sekcji w pieszyckiej gospodarce.

W roku 2010 w gminie Pieszyce działało w sumie 957 podmiotów gospodarczych. W ich strukturze uwzględniającej sekcje PKD, nie odnotowano znaczących zmian względem roku 2015, natomiast można wskazać na: wzrost udziału (w roku 2015) podmiotów z sekcji: F (budownictwo) – z 9,8 do 11,3%, M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) – z 4,1 do 5,9% oraz Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) – z 2,5 do 3,7%. Spadek natomiast nastąpił w sekcjach: A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) – z 3,2 do 1,6% oraz S, T (pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby) – z 6,4 do 5,3%.

Wykres 9. Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Pieszycy według sekcji PKD w roku 2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Do dużych zakładów przemysłowych działających w Pieszycach i zatrudniających większą liczbę pracowników należą: Zakład Usług Komunalnych Tadeusz Drozdowski (zabieranie i transport nieczystości komunalnych, usługi transportowe oraz usługi budowlane), „Technotex” S.A. Zakłady Tkanin Technicznych (producent specjalistycznych tkanin odzieżowych i tkanin technicznych), „Jawor” Przedsiębiorstwo Drzewne (producent podłóg drewnianych), ZPU Promasz (projektowanie i produkcja maszyn do obróbki kamienia), BOXMET z siedzibą w Piskorzowie (producent sprzętu przeciwpożarowego).

Mieszkańcy Pieszyc znajdują zatrudnienie również poza terenem gminy, w tym m.in. w Dzierżonowie. Mieści się tam Podstrefa Dzierżonów Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST –PARK”.

Biorąc pod uwagę trzy podstawowe profile działalności, to w roku 2015 w gminie Pieszycy działało 16 podmiotów z branży rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Oznacza to spadek rzędu 48,4% w stosunku do roku 2010. Malejącą liczbę tych podmiotów odnotowano również w Polsce oraz województwie dolnośląskim i powiecie dzierżonowskim (odpowiednio 18,5, 26,9 i 46,3%).

Zwiększa się za to liczba firm działających w sektorze przemysłowym i budownictwie. W gminie, w roku 2015 było ich 220, a więc o 14% więcej niż pięć lat wcześniej. Ogólny wzrost procentowy w kraju i Dolnośląskim wyniósł 5,2%, a w powiecie dzierżonowskim 3%. Spadek nastąpił jedynie na obszarze miejskim powiatu (0,4%).

Wzrasta także liczba podmiotów prowadzących pozostałą działalność. W gminie, w roku 2015 było ich 772, a więc o 5,3% więcej niż w roku 2010. Ogólny wzrost procentowy w skali Polski wyniósł 8,3%, w Dolnośląskim 9,4%, a powiecie dzierżonowskim 3,1%. Trend widoczny jest zarówno na obszarach miejskich, jak i gminach miejsko-wiejskich.

2.3 DIAGNOZA ZJAWISK W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ

WARUNKI NATURALNE I ŚRODOWISKO

Geomorfologia i budowa geologiczna regionu¹²

Gmina Pieszyce położona jest na obszarze dużej jednostki fizyczno-geograficznej Sudetów z Przedgórzem Sudeckim i znajduje się w obrębie jednostek mniejszego rzędu Obniżenia Podsudeckiego na północnym-wschodzie i Gór Sowich w południowo-zachodniej części. Maksymalne deniwelacje terenu wynoszą około 762,1 m. Jest to różnica wysokości pomiędzy najwyższym szczytem Gór Sowich – Wielką Sową (1014,8 m n.p.m.), a obniżeniem terenu w dolinie Kłomnicy w północnej części gminy (252,7 m n.p.m.). W północno-wschodniej części gminy dominują formy denudacyjne w postaci równin denudacyjnych, pokryw stożków piedmontowych oraz rumoszy skalnych. Lokalnie w rejonie Pieszc i Piskorzowa występują formy pochodzenia lodowcowego wykształcone w formie wysoczyzn morenowych płaskiej i falistej.

Południowo-zachodnia część gminy położona na obszarze Gór Sowich zbudowana jest z grzbietów zaokrąglonych zwartych z zaznaczającymi się łagodnie przełęczami. Partie szczytowe gór tworzą formy o rozległych kopulastych zarysach typowych dla rzeźby w starych obszarach krystalicznych. Naturalne odsłonięcia skalne są stosunkowo rzadkie i ograniczają się do zboczy szeroko i głęboko wciętych dolin rzecznych. Na omówione wyżej formy nakładają się dna dolin rzecznych współczesnych rzek tj. Potoku Pieszyckiego, Kłomnicy oraz pozostałych dopływów Piławy.

Wody podziemne¹³

Wody podziemne na cele wody pitnej oraz gospodarcze gminy Pieszyce czerpane są z piętra wodonośnego: czwartorzędowego, a także proterozoicznego. Piętro wodonośne czwartorzędu stanowi główny i najpowszechniej wykorzystywany zbiornik wód podziemnych, w tym rejonie województwa. Na terenie gminy znajduje się sześć ujęć, w tym pięć w Pieszycach i jedno w Kamionkach.

Zasadniczym czynnikiem stanowiącym o przydatności wody naturalnej do określonego celu jest jej skład fizyko-chemiczny i bakteriologiczny. Skład fizyko-chemiczny i bakteriologiczny wód podziemnych jest zmienny i zależy od wielu czynników, do których zaliczamy m.in. czas kontaktu z warstwami skalnymi, porę roku, ilość i jakość wód opadowych, zagospodarowanie zlewni, ukształtowanie i pokrycie terenu.

Obszar gminy Pieszyce nie został objęty badaniami jakości wód w ramach krajowego i wojewódzkiego monitoringu jakości wód podziemnych.

¹²Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszyce – aktualizacja na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2015 PROJEKT

¹³Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszyce – aktualizacja na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2015 PROJEKT

Wody powierzchniowe¹⁴

Gmina Pieszycy znajduje się w zlewni głównie Potoku Pieszyczego, Potoku Kłomnica i części Potoku Brzęczek. Cieki te uchodzą do rzeki Piława, która jest dopływem rzeki Bystrzycy, ta natomiast odwadnia południowo-zachodnie i północno-zachodnie stoki Gór Sowich i ich przedgórze.

Gleby¹⁵

Na obszarze gminy Pieszycy gleby i przypowierzchniowe grunty zostały lokalnie zmodyfikowane procesami antropogenicznymi. W rejonach, w których te procesy nie wystąpiły, gleby zostały wykształcone jako opadowo-glejowe i płowe, opadowo-glejowe oraz brunatne właściwe, a w rejonach dolin rzecznych jako mady rzeczne. Pod względem bonitacyjnym grunty orne znajdujące się na obszarze gminy należą do klas IVa, IVb i V. Rolniczo przydatnymi są w przewadze tereny przedgórskie. Na obszarze sowiogórskim grunty rolniczo przydatne występują głównie w dolinie Potoku Pieszyczego (Kamionki) i są niskiej jakości. W części podgórskiej przeważa kompleks pszeny dobry, z mniejszym udziałem pszenego wadliwego, w części sowiogórskiej (Kamionki) przeważa kompleks użytków zielonych średnich lub słabych. Dominującym typem genetycznym gleb są pseudobielice, z wyraźnie mniejszym udziałem brunatnych właściwych lub wylugowanych; gleby te rozwinęły się w większości na glinach średnich pylastych. Średni wskaźnik produktywności gruntów ornych wynosi 85,9 pkt. a zatem przydatność rolnicza gleb ornych jest wysoka. Ze strategicznego punktu widzenia, dzisiejsza produkcja rolnicza musi być oparta o gospodarkę wysokotowarową i wyspecjalizowaną.

Powietrze¹⁶

Na terenie gminy Pieszycy zanieczyszczenia trafiają do powietrza z czterech podstawowych źródeł:

- powierzchniowych (indywidualne ogrzewanie, zanieczyszczenia komunalne pochodzące z budynków należących do mieszkańców, gromadzenia i utylizacji ścieków i odpadów),
- punktowych (pochodzących ze zorganizowanych źródeł w wyniku energetycznego spalania paliw i przemysłowych procesów technologicznych),
- liniowych (ruch kołowy),
- rolnictwa (uprawy i hodowla zwierząt).

Emisja powierzchniowa związana jest ze stosowaniem paliw stałych, szczególnie węgla kamiennego w domowych instalacjach grzewczych. Doświadczenia innych regionów kraju wskazują również, że dochodzić może także do spalania różnego rodzaju odpadów palnych, np. butelek i opakowań plastikowych, co powoduje uwalnianie szkodliwych substancji do atmosfery. Wzrost średniego stężenia zanieczyszczeń pyłowych i gazowych powstałych w wyniku emisji powierzchniowej notowany jest cyklicznie w okresie zimowym. Jest to zjawisko związane z sezonem grzewczym, w którym przeciętne stężenie zanieczyszczeń jest kilka razy wyższe niż w okresie letnim. Wyniki badań monitoringowych wskazują, że emisja z ogrzewania indywidualnego w mniejszych ośrodkach miejskich oraz wiejskich ma bardzo znaczący udział w ogólnej emisji zanieczyszczeń do powietrza. Jej wpływ najbardziej uwiadcza się w obszarach charakteryzujących się zwartą i gęstą zabudową. Na terenie gminy zjawisko emisji powierzchniowej ma miejsce głównie na terenach zabudowanych, gdzie zabudowa mieszkaniowa wyposażona jest w indywidualne systemy grzewcze. Emisja liniowa skoncentrowana

¹⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszycy – aktualizacja na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2015 PROJEKT

¹⁵ Strategia Rozwoju Miasta Pieszycy na lata 2007-2015

¹⁶ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Pieszycy

jest wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych i charakteryzuje się dużą nierównomiernością w ciągu doby. Substancje emitowane z silników pojazdów oddziałują szczególnie na najbliższe otoczenie dróg, a ich wpływ maleje wraz ze wzrostem odległości od nich. W ujęciu ogólnym stężenia zanieczyszczeń komunikacyjnych wykazują systematyczną tendencję rosnącą, co jest konsekwencją szybkiego rozwoju motoryzacji, a w konsekwencji emisji spalin.

Systemem oceny jakości powietrza objęte są zanieczyszczenia określone rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 roku w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1032) tj.: benzen, dwutlenek azotu, tlenki azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, ozon, pył zawieszony PM 2,5, pył zawieszony PM 10, a także substancje oznaczane w pyle PM 10 tj.: ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren.

Opublikowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2014 roku wskazała na udokumentowane pomiarami obszary przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w strefie dolnośląskiej. Zarówno na terenie gminy Pieszyce, jak i na terenie powiatu dzierżoniowskiego nie znajdują się punkty kontrolne stężenia B(a)P. Jednak na podstawie punktów kontrolnych w strefie dolnośląskiej można stwierdzić, że na obszarze gminy również nastąpiły przekroczenia. Obszar przekroczenia poziomu docelowego obejmuje swym zasięgiem znaczne obszary ościennych gmin, w tym gminę Pieszyce. W strefie dolnośląskiej, do której należy gmina Pieszyce, kryterium stanowiącym podstawę do zakwalifikowania strefy do klasy C (zanieczyszczenie) był czas uśredniania stężeń BaP(rok). Spalanie węgla i drewna w paleniskach domowych – emisja niska była główną przyczyną tego stanu rzeczy. W związku z tym obszar gminy Pieszyce zaliczono do obszarów, dla których konieczna jest realizacja działań naprawczych w ramach programów ochrony powietrza.

Środowisko akustyczne¹⁷

Dopuszczalne poziomy hałasu reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 poz. 112). Na terenie gminy Pieszyce nie jest prowadzony monitoring hałasu.

Promieniowanie elektromagnetyczne¹⁸

Monitoring poziomu pól elektromagnetycznych w województwie dolnośląskim obejmuje pomiary prowadzone przez Państwowy Monitoring Środowiska w różnych punktach województwa. W ostatnich latach monitoring nie był prowadzony bezpośrednio na terenie gminy Pieszyce.

Na terenie gminy Pieszyce nie występują źródła promieniowania jonizującego. Promieniowanie niejonizujące jest związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne. Do źródeł tych zalicza się m.in. urządzenia nadawcze (radio-telewizyjne, telekomunikacyjne, radiolokacyjne itp.), jak również urządzenia przemysłowe i linie oraz stacje elektroenergetyczne. Dla środowiska i człowieka w zakresie promieniowania elektromagnetycznego istotne są mikrofałe, radiofałe i fale o bardzo niskiej częstotliwości (VLF), a także fale o ekstremalnie niskiej częstotliwości (FW).

¹⁷ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Pieszyce

¹⁸ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Pieszyce

Głównymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Pieszycy są pojedyncze obiekty i liniowe źródła PEM. Do źródeł PEM należy zaliczyć głównie:

- stację bazową telefonii komórkowej Polkomtel zlokalizowaną na wieży kościoła pw. Św. Antoniego (obok Urzędu) w Pieszycach,
- stację bazową telefonii komórkowej Polkomtel zlokalizowaną na szczycie Wielkiej Sowy (przekaznik Policji) w Pieszycach,
- stacja bazowa telefonii komórkowej Era zlokalizowana jest na terenie byłej Przędzalni Bieltex Sp. z o.o., ul. 9-go Maja,
- stacje elektroenergetyczne o napięciu 110 kV oraz linie elektroenergetyczne o napięciu 110 kV.

Z uwagi na brak pomiarów pola elektromagnetycznego na terenie gminy Pieszycy niemożliwe jest precyzyjne określenie istniejącej sytuacji w zakresie promieniowania elektromagnetycznego. W celu dokładnego określenia wielkości promieniowania w środowisku, a także określenia dynamiki jego wzrostu należy prowadzić dokładną rejestrację źródeł emisji, a w ramach monitoringu szerokopasmowych pomiarów widma pól elektromagnetycznych.¹⁹

Pozostałe zasoby przyrodnicze²⁰

Na terenie gminy znajdują się dwa Obszary Natura 2000, Park Krajobrazowy oraz Obszar Chronionego Krajobrazu. Na terenie Gminy Pieszycy znajdują się również pomniki przyrody.

Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja Nietoperzy Gór Sowich” (pow. 213,25 km²)

Obszar obejmuje 16 miejsc zimowania i żerowiska kolonii rozrodczych nietoperzy: Sokolec, Sztolnia w Bystrzycy Górnej, Jugowice I, II i III, Włodarz, Srebrna Sztolnia koło Walimia, Rzczałka, Soboń, Osówka, Osówka II, Rościszów - budynek komunalny, Sztolnia za Domem Ani, Sztolnia w Podlesiu, Augustyna w Kamionkach, Sztolnia na Chałupą I i (II) w Kamionkach. Na terenie obszaru stwierdzono 3 gatunki nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. W Rościszowie występuje jedno z największych letnich zgrupowań nocka dużego w Polsce. Obszar leży na wysokości 291-1020 m n.p.m. i obejmuje większość pasma Gór Sowich. Tworzą się na nich gleby ubogie w składniki odżywcze, silnie szkieletowe i kwaśne, szczególnie w partiach szczytowych. Zachowały się tu fragmenty naturalnego zbiorowiska świerczyny górnoreglowej. Obszar obejmuje m.in. dolinę przełomową częściowo uregulowanej Bystrzycy ze zbiornikiem zaporowym, zwanym jeziorem Bystrzyckim. Zbocza tej doliny porastają lasy liściaste – klonowo-lipowe (około 40 ha), kwaśne buczyny i niewielkie fragmenty grądów, a jej dno zajmują łąki kośne o bogatym składzie gatunkowym (około 300 ha). Są to najlepiej zachowane w regionie łąki tego typu.

Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Kamionki” (pow. 0,72 km²)

Ostoja znajduje się na południowych obrzeżach Pojezierza Międzychodzkiego. Obszar obejmuje fragment rynny polodowcowej, której dnem płynie rzeka. Dominują tu lasy liściaste, głównie bukowe oraz usytuowane w dolinie siedliska higrofilne, z podłożem organicznym, wykorzystywane uprzednio, jako użytki zielone. Szczególne znaczenie mają także lasy łąkowe w dolinie rzeki, zwłaszcza te w kompleksie ze źródłiskami z klasy Montio-Cardaminetea.

¹⁹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszycy – aktualizacja na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2015 PROJEKT

²⁰ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Pieszycy

Ważne dla Europy typy siedlisk przyrodniczych:

- starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami,
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie,
- źródłiska wapienne ze zbiorowiskami,
- kwaśne buczyny,
- żyzne buczyny,
- grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny,
- ziołoroślągórskie i ziołorośla nadrzeczne,
- pomorski kwaśny las brzozowo-dębowy,
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródłiskowe,
- łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe.

Ważne dla Europy gatunki zwierząt:

- bóbr europejski – ssak,
- wydra – ssak,
- kumak nizinny – płaz,
- zatoczek łamliwy – bezkręgowiec.

Obszar Chronionego Krajobrazu - Góry Bardzkie i Sowie (pow. 198,06 km²)

Obszar Chronionego Krajobrazu, w południowo-zachodniej Polsce, w woj. dolnośląskim, położony na terenie Gór Sowich i Bardzkich na obszarze powiatów: kłodzkiego, ząbkowickiego, dzierżoniowskiego, świdnickiego, wałbrzyskiego. Obszar Chronionego Krajobrazu Gór Bardzkich i Sowich utworzono w 1981 roku na mocy Uchwały Nr 35/81 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu - Dziennik Urzędowy Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu z dn. 09.11.81r, Nr 5, poz.46. Obszar chronionego krajobrazu obejmuje swym zasięgiem główne grzbiety górskie dwóch pasm Sudetów Środkowych: Góry Bardzkie w całości, oraz północną i południową część Gór Sowich, wraz ze znajdującymi się w ich obrębie: rezerwatami przyrody, utworami geologicznymi, korytarzami ekologicznymi oraz wartościowymi krajobrazowo terenami o różnych ekosystemach. Góry Sowie i Bardzkie na terenie obszaru tworzą, jeden długi grzbiet górski, ciągnący się od przełęczy Kłodzkiej na wschodzie, aż po przełomową dolinę Bystrzycy na zachodzie. Grzbiet w wielu miejscach poprzecinany jest przełęczami, a zbocza ponacinane licznymi dolinami górskich potoków, co spowodowało fragmentaryczne wykształcenie się roślinności charakterystycznej dla regla górnego. Obszar obejmuje głównie tereny leśne, obrzeża a także łąki górskie i bliźniaczyska. Lasy zajmują prawie 90% obszaru. Na terenie obszaru występują pomniki przyrody, ożywionej i nieożywionej oraz ich skupiska, chronione ze względu na szczególne wartości naukowe, kulturowe, historyczno-pamiątkowe i krajobrazowe. Odznaczające się indywidualnymi cechami, które wyróżniane są wśród innych utworów, w szczególności są to stare o dużych rozmiarach drzewa i krzewy, źródła, wodospady, skałki, jary, głązy, doliny potoków górskich, oraz urwiska skalne. Na obszarze występuje kilka typów siedlisk, szczególnie cenne są duże obszary żyznych i kwaśnych buczyn, acidofilne dąbrowy oraz zbiorowiska lasów łągowych nad górkami potokami. Występuje tu prawie 70 ha lasów jaworowych i klonowo-lipowych, co stanowi blisko 15% całkowitej powierzchni tych lasów na terenie Dolnego Śląska. Obszar Chronionego Krajobrazu Gór Sowich i Bardzkich stanowi naturalną otulinę Parku Krajobrazowego Gór Sowich.

Parki Krajobrazowe - Park Krajobrazowy Gór Sowich

Park położony jest w Sudetach Środkowych. Obejmuje środkową część pasma Gór Sowich z najwyższą kulminacją Wielka Sowa (1015 m n.p.m.) oraz odosobniony masyw Włodarza (811 m n.p.m.). Wierzchowina Gór Sowich jest wyrównana a stoki zwłaszcza północno - wschodnie strome, pocięte głębokimi i wąskimi dolinkami potoków. W wielu miejscach znajdują się malownicze skałki. Granicę pn. - wsch. tworzy 400 - 500 m wysokości Krawędź, wyznaczona przebiegiem sudeckiego uskoku brzeźnego. Najniższy punkt ok. 350 m n.p.m. k/Pieszyc. Pod względem geologicznym Park obejmuje część gnejsowego bloku Gór Sowich, stanowiącego najstarszy - proterozoiczny element budowy geologicznej Sudetów. Wśród skał metamorficznych największą powierzchnię zajmują gnejsy i migmatyty uważane za najstarszą formację skalną w obrębie całych Sudetów. Są to różne odmiany gnejsów, często silnie zafałdowane. Wśród nich występują wkładki amfibolitów, serpentynitów, hornblendytów, skał kwarcowych oraz młodsze skały żyłowe. Część skał jest silnie zmieniona tektonicznie. Na utworach metamorficznych zachowały się fragmenty pokrywy osadowej karbonu, reprezentowane przez zlepieńce i piaskowce oraz łupki. Góry są ubogie w surowce mineralne.

Głównym walorem obszaru jest duża lesistość. Są to głównie lasy dolnoeregłowe oraz lasy mieszane. W najwyższej położonych partiach Wielkiej Sowy, Kalenicy i Słonecznej, występuje bór świerkowy regla górnego, z płatami sztucznie wprowadzonej kosodrzewiny.

Rejestr pomników przyrody²¹ – ustanowione Rozporządzeniem Nr 15 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 27 listopada 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Doln. Nr 253 z dnia 4 grudnia 2006 roku poz. 3768):

- Topola biała (*Populus alba*) o obw. 410 cm; Pieszycy, w parku przypałacowym, 150 m od zach. strony zamku;
- Topola biała (*Populus alba*) o obw. 445 cm; Pieszycy, w parku przypałacowym, 150 m od zach. strony zamku;
- Topola biała (*Populus alba*) o obw. 385 cm; Pieszycy, w parku przypałacowym, 150 m od zach. strony zamku;
- Lipa drobnolistna (*Tiliacordata*) o obw. 485 cm; Pieszycy, w parku, od północnowschodniej strony Szpitala Zakaźnego;
- Cis pospolity (*Taxusbaccata*) o obw. 83cm; Pieszycy, skrzyżowanie ul. Piskorzowskiej i Kościuszki, przy dawnej restauracji "Relax";
- Lipa drobnolistna (*Tiliacordata*) o obw. 396 cm; Pieszycy Dolne, przy zabudowaniach byłego SKR, od str. zach.;
- Lipa drobnolistna (*Tiliacordata*) o obw. 396 cm; Pieszycy Dolne, przy szosie z Pieszyc do Bratoszowa, za rowem przydrożnym;
- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obw. 440 cm; Pieszycy Dolne, w lesie przy szosie do Bratoszowa, u podstawy wału przeciwpowodziowego (po str. Zach.);
- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obw. 557 cm; Pieszycy Dolne, na wale przeciwpowodziowym przy szosie Pieszycy- Bartoszówek;
- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obw. 447 cm; Pieszycy Dolne, w lesie przyszosie do Bratoszowa, na skarpie wału przeciwpowodziowego (po str. Wsch.);
- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obw. 450 cm; Pieszycy Dolne, w lesie przy szosie do Bratoszowa, u podstawy wału przeciwpowodziowego (po str. Wsch.);

²¹Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszycy – aktualizacja na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2015 PROJEKT

- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obw. 387 cm; Pieszyce Dolne, na posesji ob. Ostrowskiego przy ul. Świdnickiej 51;
- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obw. 546 cm; Bratoszów, na koronie wału przy stawie;
- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obw. 524 cm; Bratoszów, na płn. od Bratoszowa, na skraju lasu. na płd. - wsch. skarpie wału przeciwpowodziowego;
- Lipa drobnolistna (*Tiliacordata*) grupa drzew o obw. 357, 516 cm; Pieszyce Dolne, pomiędzy sadem a pastwiskiem SKR-u;
- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) grupa drzew o obw. 564, 455, 464 cm; Pieszyce Dolne, w kompleksie dawnego SKR, na brzegu stawu.

REALIZOWANE PROGRAMY OCHRONY ŚRODOWISKA

W roku 2015 opracowano *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pieszyce*. Przeprowadzona na potrzeby dokumentu inwentaryzacja, pozwoliła na określenie wielkości emisji dwutlenku węgla z poszczególnych źródeł w roku bazowym. Najważniejszym czynnikiem mającym wpływ na emisję było ogrzewanie budynków mieszkańców gminy. Emisja z tego źródła stanowiła prawie 65% sumarycznej emisji, co jednocześnie oznacza największy potencjał jej redukcji. Najczęściej wykorzystywanym przez mieszkańców źródłem energii cieplnej w gminie jest węgiel. Mieszkańcy wykorzystują również drewno i gaz ziemny. Z kolei budynki gminne są ogrzewane przy wykorzystaniu węgla kamiennego oraz gazu.

Na drugim miejscu pod względem wielkości emisji znalazła się emisja pochodząca ze zużytej energii elektrycznej. Emisja z tego źródła stanowiła ponad 20% sumarycznej emisji w roku bazowym. Znaczącym źródłem emisji w gminie jest też transport – emisja z tego źródła stanowiła ponad 10% sumarycznej emisji.

Wskaźnik emisji dwutlenku węgla na osobę w roku 2014 w gminie Pieszyce wyniósł 3,2 MgCO₂/mieszkańca. W porównaniu do średniej emisji dwutlenku węgla w Polsce, stanowiącej 8,5 MgCO₂/mieszkańca w roku 2013, można stwierdzić, że gmina Pieszyce znajduje się znacznie poniżej średniej emisji CO₂ na terenie kraju.

Celem nadrzędnym realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej jest redukcja emisji CO₂. Cele strategiczne to:

1. Dążenie do utrzymania niskoemisyjnego wzrostu gospodarczego i zaspokajania potrzeb społeczeństwa, tj. rozwoju gospodarczo-społecznego gminy Pieszyce następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną i finalną.
2. Ograniczenie emisji pyłów i gazów cieplarnianych z instalacji wykorzystywanych na terenie gminy Pieszyce, a także emisji pochodzącej z transportu mające na celu spełnienie norm w zakresie jakości powietrza.
3. Zwiększenie efektywności wykorzystania/wytwarzania energii oraz wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.
4. Rozwój innowacyjnej gospodarki lokalnej opartej o wiedzę oraz nowoczesne technologie.
5. Poprawa ładu przestrzennego, rozwój zrównoważonej przestrzeni publicznej, a także rewitalizacja zdegradowanych obszarów.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację Planu jest gmina. Realizuje zadania wskazane w Planie we współpracy z innymi podmiotami: osobami fizycznymi i prawnymi, przedsiębiorstwami, fundacjami i stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy. Do zadań własnych gminy należą zadania inwestycyjne związane z transportem i oświetleniem ulicznym oraz majątkiem gminy. Władze lokalne powinny również koncentrować się na edukacji swoich pracowników i mieszkańców w zakresie korzystania z zewnętrznych

źródeł finansowania zadań obniżających emisję gazów cieplarnianych. Do zadań własnych gminy należą również zadania nieinwestycyjne związane z prowadzeniem kampanii informacyjnych.

Również w roku 2015 opracowano *Program Usuwania Wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Pieszycy*. Działaniem poprzedzającym sporządzenie Programu było przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie gminy. Inwentaryzacja była prowadzona metodą spisu z natury z wykorzystaniem podkładów mapowych. W wyniku prac terenowych, a następnie studialnych powstała baza danych zawierająca: lokalizację wyrobu zawierającego azbest, właściciela wyrobu zawierającego azbest, rodzaj i typ wyrobu zawierającego azbest, ilość i stopień pilności do usunięcia wyrobów zawierających azbest.

Na podstawie inwentaryzacji stwierdzono, że na terenie gminy Pieszycy znajduje się 11 752,53 m² płyt azbestowo-cementowych oraz 150 m³ izolacji natryskowych środkami zawierającymi w swoim składzie azbest – W04. Stosując współczynnik przyjęty przez Bazę Azbestową mówiący, iż 1 m² płyty azbestowo-cementowej odpowiada 11 kg, a 1 m³ izolacji natryskowych to 300 kg wyliczono, iż na terenie gminy Pieszycy znajduje się 202 918,90 kg wyrobów zawierających azbest. Zinwentaryzowano 163 obiekty zawierające azbest. Najwięcej obiektów, w konstrukcji których znajdują się materiały zawierające azbest znajduje się w obrębie Dolne (35), następnie w obrębie Piskorzów (32) oraz Bratoszów (24). Pierwszy stopień pilności został przypisany do wyrobów bardzo zniszczonych i wyrobów już nieużywanych, złożonych, lub zalegających na posesjach mieszkańców. Wyroby te stanowią 13,24% wszystkich wyrobów na terenie gminy.

Kolejnym dokumentem jest *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszycy – aktualizacja na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2015 PROJEKT*. Czytamy w nim, że cele i zadania wyznaczone w pierwszej edycji Programu ochrony środowiska są realizowane planowo. Gmina Pieszycy podejmuje liczne działania związane z szeroko pojętą ochroną środowiska, mające poprawić ten stan lub nie dopuścić do jego pogorszenia. Realizacja zadań ma na celu również dalszą poprawę warunków życia w gminie. Poniżej wymieniono najważniejsze zadania, jakie były realizowane w ciągu ostatnich lat na terenie gminy:

- zwiększenie dostawy ilości wody ze Stacji Uzdatniania Wody w Lubachowie, na bazie istniejącego wodociągu „lubachowski” oraz rozbudowa sieci rozdzielczej na terenie planowanej zabudowy,
- sporządzenie inwentaryzacji przyrodniczej,
- realizacja gminnego planu gospodarki odpadami,
- współudział w realizacji projektu budowy Ekologicznego Centrum Odzysku wyposażonego w system kompostowania frakcji biodegradowalnej oraz linii sortowniczą do prowadzenia procesu segregacji odpadów zmieszanych jak i pochodzących ze zbiórki selektywnej,
- wspieranie działań z zakresu selektywnej zbiórki odpadów,
- likwidacja nielegalnych wysypisk odpadów,
- oznaczenie docelowych granic obszarów podległych ochronie, w tym sieci Natura 2000,
- kontynuacja współpracy ze szkołami, nadleśnictwem Świdnica, fundacjami ekologicznymi i wspólna organizacja akcji promocyjnych, wystaw, wycieczek technicznych itd. związanych z tematyką ekologiczną,
- budowa lokalnych, przydomowych oczyszczalni ścieków.

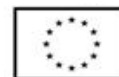
Program ustalił pięć priorytetów działań:

1. Poprawa jakości środowiska poprzez ochronę i kształtowanie istniejących wartości przyrodniczych
2. Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych oraz dążenie do poprawy jakości stanu wód oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej
3. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza

4. Zmniejszenie zagrożenia ponadnormatywnej emisji hałasu
5. Doskonalenie i rozwój systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy

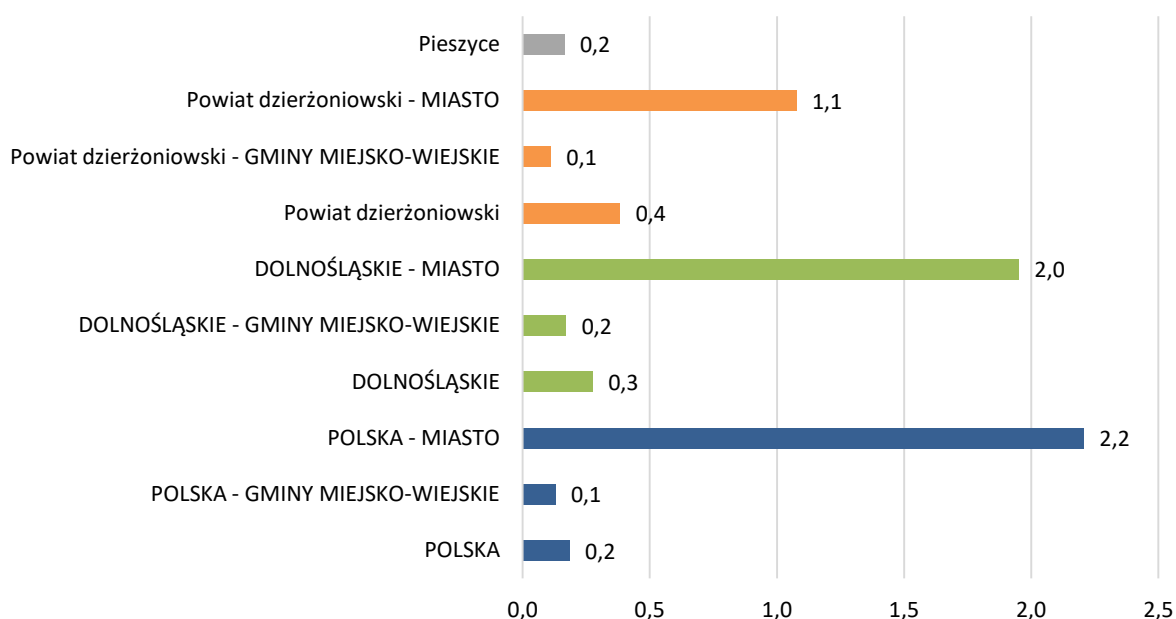
UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWE: WYBRANE WSKAŹNIKI

- Gmina miejsko-wiejska Pieszycy położona jest w powiecie dzierzoniowskim w południowej części województwa dolnośląskiego, w Kotlinie Dzierżoniowskiej. Swoim obszarem Miasto i Gmina Pieszycy obejmuje około 64 km², stanowiąc 13,4% powierzchni powiatu oraz 0,3% powierzchni województwa dolnośląskiego.
- Grunty zabudowane i zurbanizowane ogółem gminy Pieszycy zajmują obszar 386 ha i stanowią 11,7% takich gruntów całego powiatu dzierzoniowskiego, oraz 0,3% takich gruntów całego województwa dolnośląskiego. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 6,1% gruntów gminy (o 0,8% więcej niż w 2012 roku).
- Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe, zajmują obszar 93 ha i stanowią 14,2% takich gruntów całego powiatu dzierzoniowskiego, oraz 0,4% takich gruntów całego województwa dolnośląskiego. Wszystkie tereny mieszkaniowe stanowią 24,1% powierzchni wszystkich gruntów zabudowanych i zurbanizowanych gminy (o 1,4% więcej niż w 2012 roku).
- Grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny przemysłowe gminy Pieszycy, zajmują obszar 24 ha i stanowią 9,7% takich gruntów całego powiatu dzierzoniowskiego, oraz 0,2% takich gruntów całego województwa dolnośląskiego. Biorąc pod uwagę wszystkie grunty zabudowane i zurbanizowane gminy, tereny przemysłowe stanowią 6,2% (o 3,5% więcej niż w 2012 roku).
- Grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny inne zabudowane gminy Pieszycy, zajmują obszar 30 ha i stanowią 8,6% takich gruntów całego powiatu dzierzoniowskiego, oraz 0,3% takich gruntów całego województwa dolnośląskiego. Biorąc pod uwagę wszystkie grunty zabudowane i zurbanizowane, tereny inne zabudowane stanowią 7,8%.
- Grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny zurbanizowane niezabudowane gminy Pieszycy, zajmują obszar 15 ha i stanowią 16,3% takich gruntów całego powiatu dzierzoniowskiego oraz 0,3% takich gruntów całego województwa dolnośląskiego. Biorąc pod uwagę wszystkie grunty zabudowane i zurbanizowane, tereny zurbanizowane niezabudowane stanowią 3,9%.
- Grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny rekreacji i wypoczynku gminy Pieszycy, zajmują obszar 14 ha i stanowią 8,3% takich gruntów całego powiatu dzierzoniowskiego oraz 0,2% takich gruntów całego województwa dolnośląskiego. Biorąc pod uwagę wszystkie grunty zabudowane i zurbanizowane, tereny rekreacji i wypoczynku stanowią 3,6% (o 0,8% mniej niż w 2012 roku).
- Grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny komunikacyjne i drogi gminy, zajmują obszar 198 ha i stanowią 12,7% takich gruntów całego powiatu, oraz 0,3% takich gruntów województwa dolnośląskiego. Biorąc pod uwagę wszystkie grunty zabudowane i zurbanizowane, tereny komunikacyjne i drogi stanowią 51,3%.
- Grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny komunikacyjne kolejowe gminy Pieszycy, zajmują obszar 12 ha i stanowią 6,4% takich gruntów całego powiatu dzierzoniowskiego, oraz 0,1% takich gruntów całego województwa dolnośląskiego. Biorąc pod uwagę wszystkie grunty zabudowane i zurbanizowane, tereny komunikacyjne kolejowe stanowią 3,1%.
- Nieużytki gminy zajmują obszar 4 ha i stanowią 2,9% takich gruntów całego powiatu, oraz 0,03% takich gruntów całego województwa dolnośląskiego. Na terenie gminy nie występują grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny komunikacyjne inne, oraz użytki kopalne i użytki ekologiczne.

W roku 2014, udział terenów zielonych w ogóle powierzchni gminy Pieszycy wynosił 0,2%. Było to 0,1 p.p. mniej niż w województwie dolnośląskim, o 0,2p.p. mniej niż w powiecie dzierzoniowskim, a wartość wskaźnika dla kraju była taka sama. Wyższą wartość wskaźnika odnotowuje się na obszarach miejskich, a biorąc pod uwagę analizowany okres czasowy (lata 2010-2014), pozostaje ona bez zmian.

Wykres 10. Udział terenów zieleni w powierzchni ogółem, 2014 rok (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Największą liczbą publicznie dostępnych terenów zielonych charakteryzują się Pieszycy – osiem terenów. Na drugim miejscu wskazać należy Bratoszów (dwa tereny zielone), a na trzecim Kamionki i Piskorzów (po jednym terenie). Pozostałe obszary nie dysponują publicznie dostępnymi terenami zielonymi.

Tabela 21. Liczba publicznie dostępnych terenów zielonych w miejscowościach gminy Pieszycy w roku 2016

Miejscowości	Liczba publicznie dostępnych terenów zieleni
Bratoszów	2
Kamionki	1
Piskorzów	1
Rościszów	Brak
Lasocin	Brak
Padole	Brak
Potoczek	Brak
Szczytów	Brak
PIESZYCE	8

Źródło: dane gminne

Gmina Pieszycy charakteryzuje się lesistością wyższą niż pozostałe obszary referencyjne. Udział lasów w 2015 roku wyniósł 41,9%, podczas gdy średnia dla Polski to 29,5% (większa lesistość na obszarach gmin miejsko-wiejskich), dla województwa dolnośląskiego 29,7% (większa lesistość również na obszarach gmin miejsko-wiejskich), a dla powiatu dzierżoniowskiego 20,6% (większa lesistość na obszarach miejskich).

2.4 DIAGNOZA ZJAWISK W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ

INFRASTRUKTURA OPIEKI ZDROWOTNEJ

Zadania w zakresie ochrony zdrowia realizuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Miejska w Pieszycach. Na terenie Pieszyc działają również inne mniejsze placówki ochrony zdrowia oraz Sudeckie Centrum Zdrowia, zapewniające opiekę psychiatryczną.

SPZOZ Przychodnia Miejska jest jednostką organizacyjną gminy Pieszycy. Podstawą jej funkcjonowania jest rozpoznanie potrzeb lokalnej społeczności w zakresie usług medycznych. Ponadto Przychodnia świadczy usługi w zakresie poradnictwa specjalistycznego, promocji zdrowia oraz udzielania pełnych świadczeń leczniczych zarówno w warunkach stacjonarnych jak i ambulatoryjnych.

Przychodnia zapewnia opiekę dzienną, a także pielęgniarską opiekę długoterminową. Poza Przychodnią Miejską opiekę lekarską zapewniają również następujące placówki:

- NZOZ Centrum Medyczne „Astra” – w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej oraz chirurgii ogólnej,
- NZOZ „A-MED” – w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej oraz świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych,
- NZOZ OTO-MED Poradnia Laryngologiczna – w zakresie poradni laryngologicznej.

W Pieszycach funkcjonuje także NZOZ Sudeckie Centrum Zdrowia, które oferuje świadczenia zdrowia psychicznego dla dorosłych, świadczenia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży oraz oddział dzienny rehabilitacyjny psychiatryczny dla dorosłych. Opiekę psychiatryczną oferuje również NZOZ „REHA-MED” – w zakresie opieki psychiatrycznej (dzienny pobyt), leczenia uzależnień, świadczeń psychiatrycznych i rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży.

W Rościszowie znajduje się Specjalistyczny Szpital Chorób Płuc należący do spółki „Sanatoria Dolnośląskie”. Oddział Chorób Płuc i Gruźlicy posiada 32 łóżka i zajmuje się leczeniem chorych na gruźlicę, diagnostyką chorób nowotworowych układu oddechowego, diagnostyką i leczeniem pozostałych schorzeń pulmonologicznych. W ramach struktury Szpitala funkcjonuje Poradnia Gruźlicy i Chorób Płuc, która odpłatnie przyjmuje pacjentów. W budynku szpitala znajduje się Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Rościszowie (47 łóżek), którego zadaniem jest okresowe lub stałe objęcie całodobową opieką i pielęgnacją oraz kontynuacja leczenia osób przewlekle chorych a także osób, które przebyły leczenie szpitalne. Oddział Medycyny Paliatywnej w Rościszowie dysponuje 37 łózkami stacjonarnymi. Personel zajmuje się leczeniem bólu, niesieniem ulgi w cierpieniu, leczeniem objawowym oraz zapewnieniem komfortu pacjentom w terminalnej fazie każdej choroby, głównie chorób nowotworowych.

Opiekę szpitalną dla mieszkańców Pieszyc zapewnia NZOZ Szpital Powiatowy w Dzierżoniowie Sp. z o.o., który świadczy usługi medyczne w dwóch lokalizacjach – w Dzierżoniowie oraz w Bielawie. W Dzierżoniowie mieści się ratownictwo medyczne oraz oddziały: wewnętrzny, chirurgii ogólnej, ortopedyczny, ginekologiczno-położniczy i noworodkowy, a także poradnie: chirurgiczna, ginekologiczno-położnicza i ortopedyczna oraz pracownie diagnostyczne. W Bielawie mieści się oddział pediatryczny, okulistyczny i zakład opiekuńczo-leczniczy, a także poradnia okulistyczna i pracownia angiografii narządu wzroku.

Mieszkańcy Pieszyc mogą skorzystać z usług pięciu aptek („W Rynku”, „Pod Wielką Sową”, „Rodzinna”, „MediQ Apteka”, „Centrum Zdrowia”). Ich liczba pozostaje od lat na zbliżonym poziomie – w roku 2014 było ich również pięć.

Porównując rok 2010 i 2015 wyraźnie widać wzrost liczby udzielonych porad lekarskich. Największy nastąpił w gminie Pieszycy (53,1%), z 38,4 do 58,8 tys. porad. W ostatnim analizowanym okresie, w całym kraju

udzielono ponad 165 mln porad lekarskich (większość na obszarach miejskich), co stanowiło wzrost rzędu 8,4% w stosunku do 2010 roku. W województwie dolnośląskim odnotowano 12,8 miliona porad (wzrost o 7,5%), a w powiecie dzierzoniowskim 535 tys. (wzrost o 36,7%).

Gdy pod uwagę weźmiemy wskaźnik liczby porad udzielonych na 1000 mieszkańców, to zauważymy, że jego wartość w roku 2015 w gminie była wyższa niż w kraju (gdzie odnotowano wartość najniższą spośród wszystkich analizowanych jednostek terytorialnych) i województwie dolnośląskim (wynosiła odpowiednio: 6 106, 4 294 oraz 4 409). Tym samym, wzrosła w stosunku do roku 2010 o 54,1%. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano na obszarze gmin miejsko-wiejskich powiatu dzierzoniowskiego (7 028).

Tabela 22. Porady lekarskie na 1000 mieszkańców w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	3 951	4 073	4 005	4 104	4 151	4 294
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	4 056	4 186	4 052	4 197	4 249	4 437
POLSKA - MIASTO	4 865	5 024	4 989	5 117	5 202	5 395
DOLNOŚLĄSKIE	4 083	4 413	4 283	4 184	4 169	4 409
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	4 162	4 269	4 109	4 299	4 306	4 479
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	4 878	5 325	5 189	5 077	5 053	5 382
Powiat dzierzoniowski	3 685	4 101	3 975	4 235	4 745	5 177
Powiat dzierzoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE					3 799	7 028
Powiat dzierzoniowski - MIASTO			4 396	4 820	5 461	5 961
Pieszycy	3 963	4 386	4 574	5 031	5 478	6 106

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA

Infrastruktura oświaty na terenie gminy Pieszycy obejmuje przedszkola oraz szkoły o prowadzone przez podmioty publiczne oraz niepubliczne. Aktualnie gmina Pieszycy prowadzi dwie placówki edukacyjne: Przedszkole Publiczne nr 2 oraz Szkołę Podstawową nr 1. W ostatnich latach nastąpiły znaczące zmiany, jeśli chodzi o gminną bazę oświatową – zlikwidowano przedszkole oraz dwie szkoły podstawowe, powstała natomiast niepubliczna szkoła podstawowa. Zadanie z zakresu prowadzenia szkolnictwa gimnazjalnego realizuje powiat dzierzoniowski, prowadzący Zespół Szkół w Pieszycach im. ks. Jana Dzierżonia.

Na terenie gminy funkcjonuje jedno przedszkole publiczne z oddziałami integracyjnymi, działające w dwóch budynkach: przy ul. Bielawskiej 1 –budynek główny i przy ul. Ogrodowej 79–budynek B. Prowadzi ono również grupę żłobkową.²² Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach wyniósł w roku 2015 w gminie Pieszycy 14,6. Wartość ta wzrasta systematycznie od roku 2010 (kiedy to wynosiła zaledwie 3,2) i jest wyższa niż średnia dla kraju (6,8), województwa dolnośląskiego (11,3) i powiatu dzierzoniowskiego (11,1).

²²Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2015-2020

Przy Przedszkolu Publicznym nr 2 prowadzona jest również grupa żłobkowa, licząca 25 miejsc. Nabór dzieci do tej grupy wskazuje, że w środowisku istnieje duże zapotrzebowanie na zapewnienie opieki dzieciom w wieku do lat 3.

Tabela 23. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w latach 2010-2015 (%)

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	2,6	3,0	3,8	4,8	5,9	6,8
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	1,2	1,2	1,8	2,5	3,2	3,8
POLSKA - MIASTO	4,5	5,1	6,4	7,8	9,5	10,7
DOLNOŚLĄSKIE	4,5	5,3	6,6	8,1	10,0	11,3
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	2,6	2,8	3,4	5,0	6,1	6,9
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	6,7	7,9	9,7	11,6	13,7	15,3
Powiat dzierżoniowski	2,4	3,7	7,2	7,3	8,8	9,3
Powiat dzierżoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			9,0	9,2	11,2	11,1
Powiat dzierżoniowski - MIASTO		7,7	6,8	7,5	12,3	9,3
Pieszycy	3,2	3,4	8,4	12,4	12,8	14,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Dodatkowo opiekę dla dzieci w wieku przedszkolnym zapewnia przedszkole niepubliczne prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Salezjanek oraz oddziały przedszkolne przy Niepublicznej Szkole Podstawowej. Do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w roku szkolnym 2013/2014 uczęszczało w sumie 283 dzieci –271 na terenie Pieszyc, a 12 dzieci uczęszczało do przedszkoli w innych gminach.

Tabela 24. Liczba dzieci w przedszkolach w gminie Pieszycy

Przedszkole	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Przedszkole Publiczne nr 1	73	70	63	0	0
Przedszkole Publiczne nr 2	118	126	130	197	174
Niepubliczne Przedszkole Sióstr Salezjanek	67	71	70	79	76
Niepubliczna Szkoła Podstawowa (oddziały przedszkolne)	0	0	0	0	21
Razem	258	267	263	276	271

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2015-2020

Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat, objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł w roku 2014 w gminie Pieszycy 81,3. Wartość ta stopniowo rośnie, czego zasługą jest m.in. to, że dla wszystkich chętnych dzieci, gmina jest w stanie zapewnić miejsce w przedszkolu. Współczynnik jest wyższy niż średnia dla kraju (79,4) oraz województwa dolnośląskiego (80) i powiatu dzierżoniowskiego (77,6).

Tabela 25. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2010-2014 (%)

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	62,6	69,2	69,7	74,1	79,4
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	58,0	65,1	65,8	70,3	76,1
POLSKA - MIASTO	78,8	84,0	83,7	87,6	92,9
DOLNOŚLĄSKIE	63,0	70,0	70,2	75,0	80,0
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	53,8	64,7	65,4	70,1	75,7
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	76,7	83,1	82,6	87,1	91,7
Powiat dzierzoniowski	65,8	71,9	68,4	72,1	77,6
Powiat dzierzoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			54,3	69,1	69,9
Powiat dzierzoniowski - MIASTO			73,4	77,9	83,8
Pieszycy	65,2	75,1	69,2	77,3	81,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Malejąca liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego, wskazuje na coraz większą dostępność takich placówek w gminie. W roku 2014 było to 0,76 dzieci, czyli o 0,8 mniej niż cztery lata wcześniej. Wartość ta jest niższa (a więc lepsza) niż w kraju, województwie dolnośląskim oraz powiecie dzierzoniowskim, a więc we wszystkich analizowanych jednostkach terytorialnych.

Tabela 26. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w latach 2010-2014

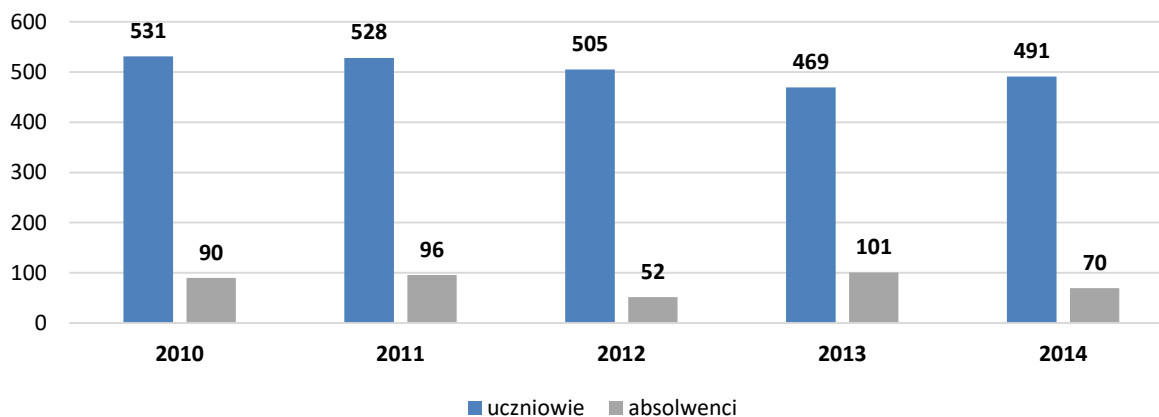
Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	1,35	1,34	1,31	1,24	1,17
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	1,47	1,44	1,42	1,33	1,26
POLSKA - MIASTO	1,01	1,01	1,00	0,95	0,91
DOLNOŚLĄSKIE	1,31	1,28	1,27	1,18	1,11
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	1,53	1,44	1,43	1,32	1,22
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	1,02	1,01	1,01	0,96	0,91
Powiat dzierzoniowski	1,07	1,05	1,11	1,10	0,98
Powiat dzierzoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			1,62	1,49	1,14
Powiat dzierzoniowski - MIASTO			0,98	0,97	0,86
Pieszycy	0,84	0,86	0,81	0,76	0,76

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na terenie gminy aktualnie funkcjonują dwie szkoły podstawowe – Szkoła Podstawowa nr 1 oraz Niepubliczna Szkoła Podstawowa. Szkoła Podstawowa nr 1 funkcjonuje w budynku przy ul. Ogrodowej 23. W roku szkolnym 2013/2014 w Szkole Podstawowej nr 1 w budynku A uczyły się dzieci od klasy I do klasy VI, w budynku B dzieci z klas I-III.

W roku 2014 w gminie Pieszycy szkołę podstawową ukończyło 70 absolwentów, a naukę pobierało 491 uczniów. Było to 8% wszystkich absolwentów oraz 9,4% wszystkich uczniów szkół podstawowych powiatu dzierzoniowskiego.

Wykres 11. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych w gminie Pieszycy w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Najwięcej uczniów pobiera naukę w Szkole Podstawowej nr 1. Ogólna liczba uczniów systematycznie spada (o 22,7% porównując rok szkolny 2005/2006 i 2013/2014).

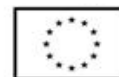
Tabela 27. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Pieszycy

Szkoła	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014
Szkoła Podstawowa nr 1	384	381	368	332	327	326	331	409	378
Szkoła Podstawowa nr 2	113	106	111	109	112	111	100	0	0
Szkoła Podstawowa nr 3	110	111	105	102	96	94	97	0	0
Niepubliczna Szkoła Podstawowa	0	0	0	0	0	0	0	96	91
Razem	607	598	584	543	535	531	528	505	469

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2015-2020

W placówkach oświatowych prowadzonych przez gminę Pieszycy, w roku szkolnym 2013/2014, zatrudnionych było 54 nauczycieli, z czego 14 nauczycieli w przedszkolu, a 40 w szkole podstawowej. W Niepublicznej Szkole Podstawowej pracowało 13 nauczycieli, zaś Niepubliczne Przedszkole Sióstr Salezjanek zatrudniało 6 nauczycieli. Łącznie w gminie zatrudnionych było więc 73 nauczycieli. Nauczyciele pracujący w przedszkolach i szkołach są dobrze wykształceni, przeważa kadra nauczycieli dyplomowanych i mianowanych.

Szkoła Podstawowa nr 1 oraz Przedszkole Publiczne nr 2 prowadzą różnorodne zajęcia dodatkowe oraz wspierające uczniów. W Przedszkolu Publicznym nr 2 w roku szkolnym 2013/2014 organizowane były zajęcia dodatkowe dla dzieci, m.in.: warsztaty plastyczne, spotkania z książką, zajęcia rytmiczno-muzyczne, spotkania z filharmonią. Dzieci uczestniczyły w zajęciach z terapii logopedycznej, psychologicznej. Organizowane były konsultacje psychologiczne dla dzieci, nauczycieli i rodziców. Dzieci brały udział w licznych konkursach, przeglądach na szczeblu gminy, powiatu i kraju.

W Szkole Podstawowej nr 1 dla uczniów w roku szkolnym 2013/2014 prowadzone były zajęcia pozalekcyjne takie jak: zespół wokalny „Świetliki”, badminton, siatkówka, koło z języka angielskiego dla klas IV–VI, koło teatralne dla klas IV–VI, koło ortograficzne dla klas III, koło młodego czytelnika. Szkoła realizowała również różne projekty oświatowe, m.in. program nauki pływania, Ogólnopolski Projekt Stypendiada Wczesnoszkolna dla klas II i III, projekty promocji zdrowia i działań ekologicznych. Placówka świadczy również wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, a także prowadzi zajęcia rewalidacyjne, wyrównawcze oraz koła zainteresowań w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.²³

W Pieszycach funkcjonuje, prowadzony przez powiat dzierzoniowski, Zespół Szkół w Pieszycach im. ks. Jana Dzierżonia, zlokalizowany przy ul. Mickiewicza 1. Aktualnie działa w nim gimnazjum oraz szkoła ponadgimnazjalna – technikum. Liczba uczniów zarówno w gimnazjum, jak i w technikum w ostatnich latach zmniejsza się.

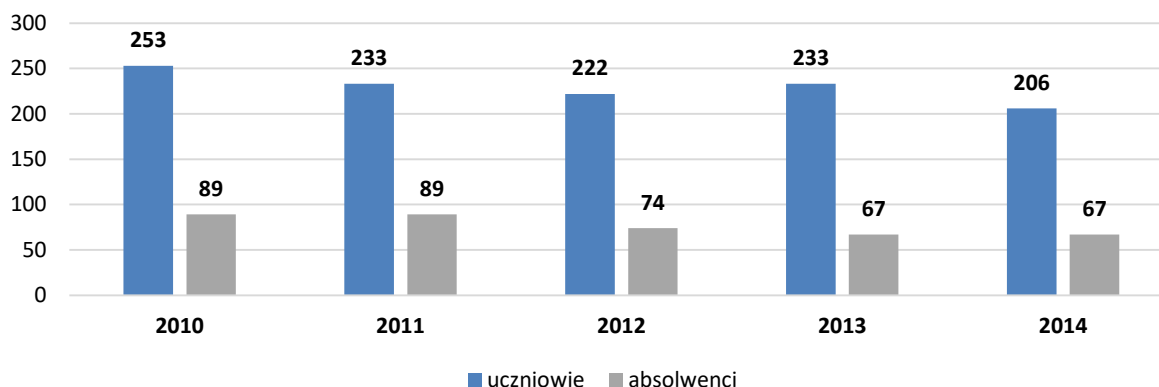
Tabela 28. Liczba uczniów w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej w gminie Pieszycy

Szkoła	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
Gimnazjum ZS w Pieszycach	278	292	289	278	253	233	222	233
Liceum Profilowane w ZS w Pieszycach	107	85	47	23	0	0	0	0
Technikum ZS w Pieszycach	114	124	140	159	143	137	116	115

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2015-2020

W roku 2014 w gminie Pieszycy gimnazjum ukończyło 67 absolwentów, a naukę pobierało 206 uczniów. Było to 7,5% wszystkich absolwentów oraz 7,9% wszystkich uczniów gimnazjów z terenu powiatu dzierzoniowskiego.

Wykres 12. Uczniowie i absolwenci szkół gimnazjalnych w gminie Pieszycy w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W całym analizowanym okresie liczba uczniów przypadających na jedną klasę w szkołach gimnazjalnych, pozostawała na zbliżonym poziomie. W roku 2014 w gminie było to 22,9 uczniów, a zatem więcej niż średnia dla kraju (21,3), województwa dolnośląskiego (21,5) i powiatu dzierzoniowskiego (22,6). Była to najniższa wartość tego wskaźnika, w analizowanym okresie czasowym.

Tabela 29. Uczniowie gimnazjum przypadający na 1 oddział (klasę) w latach 2010-2014

²³Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2015-2020

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	21,7	21,6	21,6	21,5	21,3
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	21,5	21,4	21,4	21,2	21,0
POLSKA - MIASTO	22,4	22,3	22,3	22,2	22,0
DOLNOŚLĄSKIE	21,9	22,0	22,0	21,8	21,5
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	21,1	21,1	21,2	20,9	20,6
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	22,6	22,6	22,6	22,4	22,2
Powiat dzierzoniowski	23,2	22,8	22,4	22,1	22,6
Powiat dzierzoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			21,2	17,7	18,6
Powiat dzierzoniowski - MIASTO			22,6	22,2	22,5
Pieszycy	23,0	25,9	24,7	25,9	22,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Młodzież zamieszkująca w Pieszycach może korzystać z oferty szkół ponadgimnazjalnych zlokalizowanych na terenie powiatu dzierzoniowskiego. Poza Zespołem Szkół w Pieszycach im. ks. Jana Dzierżonia na obszarze powiatu działają następujące jednostki edukacyjne:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Dzierżoniowie z I Liceum Ogólnokształcącym im. J. Śniadeckiego,
- II Liceum Ogólnokształcące w Dzierżoniowie im. Jana Pawła II,
- Zespół Szkół Nr 1 w Dzierżoniowie im. prof. Wilhelma Rotkiewicza,
- Zespół Szkół Nr 2 w Dzierżoniowie im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego,
- Zespół Szkół Nr 3 w Dzierżoniowie im. Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Bielawie z Liceum Ogólnokształcącym im. Bolesława Chrobrego,
- Zespół Szkół i Placówek Kształcenia Zawodowego w Bielawie.

Na terenie powiatu działają także ośrodki szkolno-wychowawcze: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Piławie Górnej im. ks. J. Twardowskiego oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Dzierżoniowie. Powiat oferuje również uczniom i rodzicom dostęp do wsparcia w Powiatowym Centrum Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doradztwa Edukacyjnego w Dzierżoniowie, w skład którego wchodzi: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, filia Poradni w Bielawie, Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli oraz filia Wojewódzkiej Biblioteki Pedagogicznej.

INFRASTRUKTURA CZASU WOLNEGO (KULTURA, SPORT, REKREACJA)

Działalność o charakterze kulturalnym w Pieszycach organizuje Miejska Biblioteka Publiczna – Centrum Kultury w Pieszycach, a także filia biblioteki zlokalizowana w Rościszowie. Centrum Kultury mieści się w budynku, przy ul Kopernika 37. Znalazła w nim Miejska Biblioteka Publiczna oraz Centrum Kultury, wyposażone w wiele nowoczesnych sal i pomieszczeń, co stwarza możliwości uczestniczenia dzieci i młodzieży we wszelkiego rodzaju warsztatach i zajęciach zgodnych z zainteresowaniami uczestników. Adaptacja obiektu byłego kina oraz jego rozbudowa realizowana była z pozostawieniem istniejącej bryły sali kinowej. Od strony południowo-zachodniej dobudowane zostały pomieszczenia sal pracy Centrum (sala teatralna, sala muzyczna, sala plastyczna) i pomieszczenia biurowe, od strony północnej natomiast pomieszczenia wystawiennicze z nową strefą wejściową. Na poziomie przyziemia zlokalizowano studio nagrań wraz z salą prób, pomieszczenia pomocnicze, techniczne i magazynowe. Na poziomie parteru usytuowano salę widowiskową, salę wystawienniczą, garderoby, kawiarenkę, hol wejściowy z szatnią, sanitariaty, salkę konferencyjną i kotłownię. Na I piętrze znalazły się pomieszczenia pracowni artystycznych (tanecznej, teatralnej, plastycznej i muzycznej) oraz biura, zaś na II piętrze usytuowano bibliotekę.

Centrum Kultury organizuje wiele wydarzeń kulturalno-rozrywkowych dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Są to m.in. spektakle teatralne, recitale, występy kabaretów czy nawet gale operowe. Centrum organizuje także zajęcia taneczne, plastyczne i muzyczne (wokalne oraz gry na instrumentach) dla każdej grupy wiekowej. Ponadto Centrum oferuje: zajęcia aerobiku dla dorosłych, naukę języków obcych, stanowiska komputerowe, Punkt Informacji Turystycznej oraz zdigitalizowane zbiory z projektu dotyczącego pieszyckich korzeni. Biblioteka oferuje możliwość elektronicznego przeszukiwania zbiorów oraz wypożyczania książek, umożliwiają także bezpośredni dostęp do polek. W bibliotece znaleźć można: regionalia, dokumenty życia społecznego, książki dla dzieci i młodzieży, książki dla dorosłych, audiobooki, filmy, ibuki (e-booki) z dostępem online. Biblioteka oferuje kącik komputerowy z bezpłatnym dostępem do Internetu, kącik prasowy, kącik dla dzieci oraz możliwość drukowania i kserowania.

Kolejnym działaniem gminy skierowanym na organizację czasu wolnego jest utrzymanie i rozwijanie bazy sportowo-rekreacyjnej. Od 2009 roku funkcjonuje ogólnodostępny kompleks boisk „Orlik 2012”, na terenie Pieszyc dostępny jest też odkryty basen. Z budżetu gminy utrzymywane są również dwa obiekty sportowe: stadion miejski w Pieszycach oraz boisko sportowe w Piskorzowie. Wykorzystujące te obiekty kluby MKS Pogoń i LKS Boxmet otrzymują na swoją działalność środki finansowe z budżetu gminy, co pozwala na uczestnictwo w zajęciach sportowych dużej liczby młodzieży. Aktywność sportową i rekreacyjną prowadzą w Pieszycach kluby sportowe:

- Ludowy Klub Sportowy „Boxmet Piskorzów”
- Miejski Klub Sportowy „Pogoń Pieszycy”
- ULKS „Wielka Sowa”
- ULKS „Sowa” Pieszycy
- Koło Łowieckie Selekcjoner
- Polski Związek Wędkarski-Koło w Pieszycach
- Uczniowski Klub Sportowy "Tazo-Pogoń" Pieszycy²⁴

Zgodnie z danymi GUS, w całym analizowanym okresie w gminie Pieszycy nie działała instytucja zaliczana do kategorii *domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice*. W całym powiecie dzierżoniowskim, w roku 2015, było to dziewięć instytucji (w tym jedna na obszarze gmin miejsko-wiejskich), a w województwie dolnośląskim 302 (w tym 126 na obszarze wiejsko-miejskich). Na jedną taką placówkę w powiecie przypadało 11 483

²⁴Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2015-2020

mieszkańców, czyli więcej niż średnia dla kraju (9,4 tys.) i województwa (9,6 tys.). W przypadku każdej jednostki terytorialnej, wartość wskaźnika jest wyższa w miastach. Porównując dane z roku 2015 do danych sprzed trzech lat, na wszystkich obszarach referencyjnych widoczny jest spadek liczby mieszkańców przypadających na jedną instytucję kultury, co oznacza coraz większą ich dostępność.

W gminie nie działały grupy artystyczne. W roku 2014 w całym powiecie dzierżoniowskim było ich 42, a w województwie dolnośląskim 935. Tym samym, na 10 tys. mieszkańców powiatu przypadały 4 grupy, czyli nieznacznie mniej niż średnia dla kraju (4,1; wyższa wartość wskaźnika na obszarze gmin miejsko-wiejskich – 5,6), lecz więcej niż dla województwa dolnośląskiego (3,2, wyższa wartość wskaźnika na obszarze gmin miejsko-wiejskich – 3,9). Porównując dane z roku 2014 do danych sprzed trzech lat, w Polsce oraz w Dolnośląskim wzrosła liczba zespołów artystycznych przypadających na 10 tys. mieszkańców, natomiast w powiecie dzierżoniowskim nastąpił spadek (z 4,3 do 4,0).

W roku 2015 w całym powiecie odbyło się 1 090 imprez artystycznych (w tym 75 na obszarze miejsko-wiejskim), a w województwie dolnośląskim 16,9 tys. (w tym 5,6 tys. na obszarze miejsko-wiejskim). Tym samym, na 10 tys. mieszkańców powiatu przypadało 105,5 imprezy, czyli więcej niż średnia dla kraju (56,6) i województwa (58,3). Porównując dane z roku 2015 do danych sprzed czterech lat, zarówno w skali kraju, województwa, jak i powiatu, widoczny jest wzrost liczby imprez artystycznych przypadających na 10 tys. mieszkańców, przy czym w powiecie dzierżoniowskim jest on zdecydowanie wyższy (78,5%; w Polsce – 17,4%, w Dolnośląskim – 16,9%).

Liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców gminy Pieszyce, w roku 2014 wyniosła 148, co oznacza wzrost rzędu 4,3% w stosunku do roku 2010. Wartość dla kraju i województwa dolnośląskiego była wyższa i wyniosła 164 (spadek odpowiednio o 3 i 4,5%), a dla powiatu dzierżoniowskiego 149 (spadek o 11,8%).

Tabela 30. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	169	168	168	167	164
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	155	152	151	150	148
POLSKA - MIASTO	207	206	207	207	202
DOLNOŚLĄSKIE	172	173	173	169	164
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	147	150	145	141	142
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	195	197	199	194	188
Powiat dzierżoniowski	169	167	163	165	149
Powiat dzierżoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			167	165	163
Powiat dzierżoniowski - MIASTO			169	171	152
Pieszyce	142	118	113	110	148

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na terenie gminy jest 15 ogólnodostępnych obiektów sportowych. Sześć jest w mieście Pieszyce, po trzy w Bratoszowie i Piskorzowie, dwa w Kamionkach i jeden w Rościszowie. Mieszkańcy Pieszyce mogą również korzystać z sześciu placów zabaw (bez szkolnych). Po jednym placu jest w Bratoszowie i Piskorzowie, a dwa w Kamionkach.

W roku 2014 w gminie Pieszyce działało sześć klubów sportowych. Tym samym, na 10 tys. mieszkańców gminy, przypadało 6,3 klubu, czyli więcej niż średnia dla kraju (3,6), województwa dolnośląskiego (4,3) oraz powiatu

(5,2). W skali kraju i województwa, wyższą wartość wskaźnika odnotowano na obszarach gmin miejsko-wiejskich.

Tabela 31. Kluby sportowe na 10 tys. mieszkańców w roku 2010, 2012 i 2014

Jednostka terytorialna	2010	2012	2014
POLSKA	3,4	3,7	3,6
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	4,1	4,4	4,3
POLSKA - MIASTO	3,1	3,3	3,3
DOLNOŚLĄSKIE	3,4	4,1	4,3
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	4,3	5,6	5,7
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	2,9	3,4	3,5
Powiat dzierżoniowski	4,3	4,5	5,2
Powiat dzierżoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE		5,2	5,2
Powiat dzierżoniowski - MIASTO		3,7	4,7
Pieszycy	5,2	5,2	6,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W roku 2014 kluby sportowe działające w gminie Pieszycy liczyły 242 członków (18,4% mniej niż w roku 2010). Na 10 tys. mieszkańców gminy, przypadało 252 członków klubów sportowych, czyli nieco więcej niż średnia dla kraju (245), lecz mniej niż średnia dla województwa dolnośląskiego (260) oraz powiatu (287).

Tabela 32. Członkowie klubów sportowych na 10 tys. mieszkańców w roku 2010, 2012 i 2014

Jednostka terytorialna	2010	2012	2014
POLSKA	232	239	245
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	246	252	253
POLSKA - MIASTO	251	262	273
DOLNOŚLĄSKIE	201	241	260
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	210	257	279
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	210	242	262
Powiat dzierżoniowski	246	243	287
Powiat dzierżoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE		224	182
Powiat dzierżoniowski - MIASTO		220	291
Pieszycy	310	273	252

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W roku 2014 w klubach sportowych działających w gminie ćwiczyło 227 osób (0,4% więcej niż w roku 2010). Liczba ćwiczących w wieku do 18 lat wyniosła w gminie 189 (11,8% więcej niż cztery lata wcześniej). Udział osób w tym wieku w ogóle ćwiczących wyniósł odpowiednio 83,3. Analogiczna wartość dla całego kraju to 70,1%,

a więc fakt, że ćwiczący to głównie dzieci i młodzież, jest zjawiskiem powszechnym. Pozytywne jest to, że ich liczba z roku na rok rośnie.

Na 10 tys. mieszkańców gminy, przypadało 237 ćwiczących w klubach sportowych, czyli nieznacznie mniej niż średnia dla kraju (239) i województwa dolnośląskiego (259). Spadek wartości wskaźnika odnotowano wyłącznie na obszarze gmin miejsko-wiejskich powiatu dzierzoniowskiego (8,1%), natomiast sam powiat charakteryzuje się największą liczbą ćwiczących na 10 tys. mieszkańców (302 osoby).

Tabela 33. Ćwiczący w klubach sportowych na 10 tys. mieszkańców w roku 2010, 2012 i 2014

Jednostka terytorialna	2010	2012	2014
POLSKA	223	235	239
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	242	254	250
POLSKA - MIASTO	244	259	269
DOLNOŚLĄSKIE	212	242	259
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	214	260	278
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	225	248	267
Powiat dzierzoniowski	236	244	302
Powiat dzierzoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE		198	182
Powiat dzierzoniowski - MIASTO		228	312
Pieszycy	233	228	237

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zgodnie z danymi za rok 2016, mieszkańcy gminy mogli korzystać z 14,7 km ścieżek i tras rowerowych. Zdecydowana większość z nich (13 km) biegnie przez Pieszycy, natomiast pozostała część przez Piskorzów. Według danych GUS, w roku 2014 było to 49,2 km, a w całym powiecie dzierzoniowskim 199,1 km. Długość ścieżek rowerowych na km² to odpowiednio 7 687,5 i 4 156,6 km, a na 10 tys. mieszkańców, 51,3 i 19,1 km.

ORGANIZACJE SPOŁECZNE

Na terenie gminy Pieszycy działają organizacje pozarządowe mające siedzibę na obszarze Pieszyc, a także podmioty, które mają siedzibę w innej gminie, ale prowadzą działalność na rzecz mieszkańców Pieszyc. Należą do nich:

- Stowarzyszenie „LEPSZE JUTRO” w Pieszcach
- Stowarzyszenie „Być dla Pieszyc”
- Stowarzyszenie „Heyoka”
- Stowarzyszenie Nauczyciele Dzieciom
- Stowarzyszenie „JEDNOŚĆ”
- Stowarzyszenie „Ośmiornica”
- Sudeckie Centrum Edukacyjne
- Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół im. ks. Jana Dzierżonia
- Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Dzierżonowie

- Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polski i Byłych Więźniów Politycznych Koło Miejskie Pieszycy
- Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej RP Marii Dominiki Mazzarello – w Pieszycach
- Miejski Klub Sportowy „POGOŃ PIESZYCE”
- Ludowy Klub Sportowy „BOXMET”
- Ochotnicza Straż Pożarna w Piskorzowie
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „WIELKA SOWA” Pieszycy
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „SOWA”
- Uczniowski Klub Sportowy TAZO-Pogoń” Pieszycy
- Fundacja „Ropuh”- Rozwoju Organizacji Pozarządowych Upowszechniających Harcerstwo Imienia Harcmistrza Radosława Turzańskiego
- Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego „Lepszy Bartoszków”
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Pieszycach
- Polski Związek Wędkarski koło w Pieszycach
- Polski Związek Działkowców – Rodzinne Ogrody Działkowe w Pieszycach
- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Koło Pieszycy
- Polski Związek Niewidomych Okręg Dolnośląski Koło Dzierżoniów
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Upośledzonych Umysłowo „POMOST”
- Oratorium św. Jana Bosko w Pieszycach
- Koło Łowieckie Selekcjoner
- Stowarzyszenie Gór Sowich „PASJONAT”²⁵

W Urzędzie Miejskim w Pieszycach funkcjonuje stanowisko pełnomocnika burmistrza ds. organizacji pozarządowych, co ułatwia organizacjom kontakt ze strukturami administracji publicznej i współpracę. Informacje dotyczące organizacji pozarządowych wskazują, że główną płaszczyzną ich działania jest sfera sportu i rekreacji, a podmioty działające w tym zakresie mają największy potencjał. Gmina realizuje *Program współpracy Gminy Pieszycy z organizacjami pozarządowymi*. Program na rok 2016 jest w trakcie konsultacji społecznych, natomiast zgodnie z jego zapisami, głównym celem będzie zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców gminy oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy gminą a organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.²⁶

W roku 2015 na 10 tys. mieszkańców gminy Pieszycy, przypadało 22,9 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Było to mniej niż średnia dla kraju (35,1), województwa dolnośląskiego (38,5) oraz powiatu dzierżoniowskiego (31,6). Warto jednak zaznaczyć, że w porównaniu do roku 2010, wartość tego wskaźnika wzrosła w gminie o 38,4% (wyższy wzrost odnotowano jedynie na obszarze miejsko-wiejskim województwa dolnośląskiego – 39%).

Tabela 34. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	27,1	28,4	30,0	31,5	33,1	35,1

²⁵ <http://bip.gmpieszycy.finn.pl/res/serwisy/pliki/12605852?version=1.0> (dostęp z dnia 10.08.2016)

²⁶ http://bip.pieszycy.pl/zalaczniki/3374/Konsultacje_spoeczne_Projektu_Programu_Wspolpracy_na_2016_r_22-10-2015_12-49-37.pdf (dostęp z dnia 10.08.2016)

POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	23,8	25,0	26,3	27,6	28,7	30,4
POLSKA - MIASTO	29,7	31,1	32,9	34,8	36,8	39,1
DOLNOŚLĄSKIE	28,3	30,1	32,1	34,2	36,1	38,5
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	25,0	26,9	29,0	31,1	32,7	34,7
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	29,7	31,4	33,4	35,5	37,6	40,1
Powiat dzierżoniowski	22,1	23,8	24,7	26,4	27,0	29,1
Powiat dzierżoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			24,1	29,3	29,5	31,6
Powiat dzierżoniowski - MIASTO			22,6	24,2	24,6	26,8
Pieszycy	16,5	17,5	18,6	20,8	20,9	22,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA

Pieszycy posiadają korzystny układ komunikacji drogowej. Przez Pieszycy przebiegają następujące kategorie dróg:

- droga wojewódzka nr 383 - łącząca Jedlinę-Zdrój z Dzierżoniowem, biegnąca wzdłuż ul. T. Kościuszki i ul. 9 Maja, Rościszów
- drogi powiatowe:
 - nr 2877D – biegnąca wzdłuż ul. Piskorzowskiej, ul. Bielawskiej,
 - o nr 3016D - biegnąca wzdłuż ul. Ogrodowej, ul. Lipowej, ul. Kopernika, Kamionek,
 - o nr 3018D - przebieg: Dzierżoniów – Bratoszów
- drogi gminne.

W gminie brak jest połączenia kolejowego – najbliższa stacja PKP znajduje się w Dzierżoniowie, w odległości kilku kilometrów od Pieszyc. Potrzeby związane z komunikacją ponadlokalną zaspokajają usługi transportu zbiorowego świadczone przez PKS, komunikację miejską MZK Bielawa. ²⁷

²⁷ Strategia rozwoju gminy Pieszycy na lata 2014-2020

2.5 DIAGNOZA ZJAWISK W SFERZE TECHNICZNEJ

MIESZKALNICTWO

W 2014 roku na terenie gminy Pieszycy znajdowało się 1 341 budynków mieszkalnych, a zasoby mieszkaniowe tworzyło 3 465 mieszkań, składających się z 12 165 izb, o łącznej powierzchni 231 588 m². Analiza danych dotyczących liczebności zasobów mieszkaniowych w latach 2010-2014 wskazuje na powolny rozwój gminy w tym zakresie. We wskazanym okresie liczba budynków mieszkalnych w gminie zwiększyła się o 6,7%, natomiast mieszkań o 1,1%, a izb o 1,8%. Całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań wzrosła w latach 2010-2014 o 2,4%.

Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania rośnie zarówno w Polsce i województwie dolnośląski, jak i powiecie dzierżoniowskim i gminie Pieszycy. Najwyższy wzrost procentowy, porównując lata 2010 i 2014 (wśród analizowanych jednostek terytorialnych) odnotowano na obszarach gmin miejsko-wiejskich kraju – 1,9%. Obecnie w gminie przeciętna powierzchnia mieszkania wynosi 66,8 m², a zatem jest to wartość niższa niż średnia dla Polski (73,4 m²) i Dolnośląskiego (72,2 m²) i wyższa niż dla powiatu (63,3 m²). Na wszystkich obszarach referencyjnych, większy metraż mieszkań odnotowuje się w gminach miejsko-wiejskich, aniżeli w miastach.

Tabela 35. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w latach 2010-2014 (m²)

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	72,3	72,6	72,8	73,1	73,4
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	78,7	79,1	79,5	79,9	80,2
POLSKA - MIASTO	63,6	63,8	63,9	64,1	64,2
DOLNOŚLĄSKIE	71,5	71,7	71,9	72,0	72,2
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	75,4	75,7	76,0	76,3	76,6
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	65,3	65,4	65,4	65,4	65,4
Powiat dzierżoniowski	62,9	63,0	63,0	63,1	63,3
Powiat dzierżoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			70,7	70,8	70,9
Powiat dzierżoniowski - MIASTO			58,6	58,7	58,8
Pieszycy	66,0	66,2	66,4	66,7	66,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Rośnie również przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę. Najwyższy wzrost procentowy, porównując lata 2010 i 2014 (wśród analizowanych jednostek terytorialnych) odnotowano w województwie dolnośląskim – 6,1%. Obecnie w gminie przeciętna powierzchnia mieszkania na jedną osobę wynosi 24,2 m², a zatem jest to wartość niższa niż średnia dla Polski (26,7 m²) i Dolnośląskiego (27,3 m²) i nieznacznie wyższa niż dla powiatu (24 m²).

Tabela 36. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w latach 2010-2014 (m²)

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	25,3	25,6	25,9	26,3	26,7
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	24,8	25,1	25,4	25,7	26,1
POLSKA - MIASTO	24,7	25,0	25,4	25,7	26,1
DOLNOŚLĄSKIE	26,3	26,6	27,0	27,5	27,9
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	25,0	25,3	25,7	26,1	26,5
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	25,7	26,1	26,5	26,9	27,3
Powiat dzierzoniowski	23,1	23,2	23,5	23,8	24,0
Powiat dzierzoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			24,5	24,6	24,9
Powiat dzierzoniowski - MIASTO			22,7	23,0	23,2
Pieszycy	23,3	23,4	23,7	24,0	24,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W analizowanym okresie czasowym widoczny jest wzrost liczby mieszkań, przypadających na 1000 mieszkańców. Najwyższy wzrost procentowy, porównując lata 2010 i 2014 (wśród analizowanych jednostek terytorialnych) odnotowano na obszarze miejskim województwa dolnośląskiego – 5,8%. Obecnie w gminie na 1000 mieszkańców przypada 361,5 mieszkania, a zatem jest to wartość niewiele niższa niż średnia dla Polski (363,4) i Dolnośląskiego (386,2), oraz dla powiatu dzierzoniowskiego (379,1). Na wszystkich obszarach referencyjnych, większą liczbę mieszkań przypadających na 1000osób odnotowuje się w miastach.

Tabela 37. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	349,6	352,6	356,1	359,9	363,4
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	314,6	316,8	319,4	322,2	324,9
POLSKA - MIASTO	388,1	391,9	396,5	401,4	405,9
DOLNOŚLĄSKIE	367,7	371,0	375,9	381,6	386,2
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	332,3	335,0	338,0	342,3	346,0
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	394,4	398,7	404,8	411,9	417,3
Powiat dzierzoniowski	366,8	368,8	372,6	376,4	379,1
Powiat dzierzoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			346,8	347,6	350,3
Powiat dzierzoniowski - MIASTO			387,1	391,4	394,3
Pieszycy	353,5	354,1	356,0	359,3	361,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

WODOCIĄGI I KANALIZACJA

Zaopatrzenie gminy Pieszycy w wodę zapewniają następujące ujęcia powierzchniowe i głębinowe:

- ujęcia wody powierzchniowej w Kamionkach i Lasocinie,
- studnia głębinowa w Kamionkach,
- studnia głębinowa przy ul. Zamkowej w Pieszycach,
- ujęcie wody powierzchniowej ze Zbiornika w Lubachowie,

Dyspozycyjna wydajność ujęć jest wystarczająca do pokrycia zapotrzebowania na wodę. W mieście Pieszycy wykorzystywana jest połowa zasobów eksploatacyjnych ujęć, natomiast na terenach, gdzie gmina nie jest zwodociągowana, ludność korzysta z wody z ujęć własnych. Woda surowa pobierana z ujęć w Kamionkach i Lasocinie uzdatniana jest w Zakładzie Uzdatniania Wody w Kamionkach.²⁸

Zgodnie z obowiązującymi zasadami gospodarki komunalnej w gminie Pieszycy, zadaniami w zakresie dostawy wody i odbioru ścieków zajmuje się przedsiębiorstwo „Wodociągi Kanalizacja Sp. z o.o.” z siedzibą w Dzierżoniowie.

Kanalizacja wybudowana została w latach 1991-2014. Ścieki z terenów skanalizowanych odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Dzierżoniowie. Na terenach nieskanalizowanych powstają indywidualne przydomowe biologiczne oczyszczalnie ścieków. Oczyszczane ścieki odprowadzane są do zlewni rzeki Bystrzycy.²⁹

Według ostatnich danych, biorąc pod uwagę analizowane jednostki terytorialnie, najwyższy odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej odnotowano w miastach województwa dolnośląskiego (97,5%), zaś najniższy w gminie Pieszycy – 67,2%. W całym powiecie dzierżoniowskim z wodociągów korzysta 93,4% mieszkańców. Mniejszy stopień uzbrojenia obszarów miejsko-wiejskich w wodociągi, jest widoczny we wszystkich obszarach referencyjnych, natomiast należy zaznaczyć, że to właśnie w powiecie, porównując dane za lata 2010 i 2014, najszybciej rośnie odsetek ludności korzystającej z sieci (7,6%, średnia dla kraju 4,8%, średnia dla województwa 3,6%).

Ogółem w roku 2015 długość czynnej sieci rozdzielczej w gminie wynosiła 12,8 km, co stanowiło wzrost o 0,2 km w stosunku do roku 2010. Wzrosła również liczba przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, z 430 w roku 2010 do 500 w roku 2015. Według danych gminnych, na obszarze gminy łącznie dostępu do wodociągów pozbawionych jest 1 431 osób (dane za rok 2016): 533 mieszkańców wsi Bratoszów, 805 mieszkańców wsi Rościszów, 85 mieszkańców Lasocina, sześciu mieszkańców wsi Padole i dwóch mieszkańców Szczytowa.

²⁸ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszycy – aktualizacja na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2015 PROJEKT

²⁹ Strategia rozwoju gminy Pieszycy na lata 2014-2020

Tabela 38. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w latach 2010-2014 (%)

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	87,4	87,6	87,9	88,0	91,6
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	84,7	84,9	85,2	85,4	90,4
POLSKA - MIASTO	95,3	95,4	95,4	95,5	96,4
DOLNOŚLĄSKIE	91,5	91,6	91,9	92,1	94,8
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	87,2	87,4	87,6	87,7	91,6
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	96,7	96,7	96,8	96,9	97,5
Powiat dzierzoniowski	86,8	86,9	87,0	87,1	93,4
Powiat dzierzoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			74,5	74,6	76,4
Powiat dzierzoniowski - MIASTO			88,8	88,9	94,0
Pieszycy	65,4	65,6	66,0	66,7	67,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Biorąc pod uwagę sieć kanalizacyjną, najwyższy odsetek ludności korzystającej z tej sieci odnotowano w miastach województwa dolnośląskiego (90%), zaś najniższy w gminie Pieszycy – 26,3%. W całym powiecie dzierzoniowskim z kanalizacji korzysta 70,6% mieszkańców. Mniejszy stopień uzbrojenia obszarów miejsko-wiejskich w kanalizację, jest widoczny na wszystkich obszarach referencyjnych.

Ogółem w roku 2015 długość czynnej sieci kanalizacyjnej w gminie wynosiła 12,3 km, co stanowiło wzrost o 5,9 km w stosunku do roku 2010. Wzrosła również liczba przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, z 210 w roku 2010 do 241 w roku 2015. Według danych gminnych, na obszarze gminy łącznie dostępu do kanalizacji pozbawione są 2 293 osoby (dane za rok 2016): 230 mieszkańców wsi Bratoszów, 533 mieszkańców wsi Kamionki, 632 mieszkańców wsi Piskorzów, 805 mieszkańców wsi Rościszów, 85 mieszkańców Lasocina, sześciu mieszkańców Podolina i dwóch mieszkańców Szczytowa.

Tabela 39. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w latach 2010-2014 (%)

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	62,0	63,5	64,3	65,1	68,7
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	51,2	52,9	54,0	55,0	60,2
POLSKA - MIASTO	86,1	86,7	87,0	87,4	89,3
DOLNOŚLĄSKIE	68,1	69,3	70,1	70,8	75,0
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	52,2	53,2	54,3	55,0	61,8
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	85,5	86,3	86,7	87,2	90,0
Powiat dzierzoniowski	67,2	67,6	67,9	68,0	70,6
Powiat dzierzoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			63,7	63,0	66,2
Powiat dzierzoniowski - MIASTO			74,5	74,6	77,8
Pieszycy	24,6	24,8	25,2	25,6	26,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na terenie gminy Pieszycy funkcjonują dwie komunalne oczyszczalnie ścieków w Pieszycach i Rościszowie. Podstawą systemu gminy Pieszycy jest eksploatowana przez WiK Sp. z o.o. Oczyszczalnia Ścieków w Pieszycach. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o przepustowości 1350 m³/d. Przy aktualnej wielkości dopływających ścieków oczyszczalnia działa zgodnie z wymogami, jednakże ze względu na zbyt niski poziom skanalizowania, oczyszczalnia ta nie jest w pełni wykorzystana. Oczyszczone ścieki z oczyszczalni odprowadzane są poprzez rów RD-7 do odbiornika –Potoku Pieszycyckiego. Na terenie wsi Rościszów funkcjonuje oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o przepustowości 90 m³/d, która oczyszcza ścieki sanitarno-bytowe wytwarzane na terenie Specjalistycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Rościszowie. W ostatnim czasie powstają również lokalne, biologiczne oczyszczalnie ścieków obsługujące pojedyncze gospodarstwa domowe lub grupy budynków na terenie miasta Pieszycy i wsi.³⁰

Tabela 40. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	64,7%	65,7%	68,6%	70,3%	71,5%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	55,2%	56,9%	59,0%	60,8%	61,9%
POLSKA - MIASTO	88,0%	88,4%	91,7%	93,3%	93,9%
DOLNOŚLĄSKIE	75,9%	76,8%	77,2%	77,7%	78,6%
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	56,9%	60,9%	62,4%	63,6%	65,0%
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	95,2%	95,2%	94,9%	94,7%	94,9%
Powiat dzierzoniowski	80,7%	80,9%	81,5%	82,8%	84,5%
Powiat dzierzoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			60,4%	75,1%	75,4%
Powiat dzierzoniowski - MIASTO			91,0%	91,2%	93,1%
Pieszycy	39,3%	39,5%	39,6%	40,1%	56,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

SYSTEM CIEPŁOWNICZY³¹

Energia ciepła w mieście Pieszycy pochodzi głównie z lokalnych, indywidualnych kotłowni, które zaopatrują w ciepło poszczególne budynki mieszkalne, przedsiębiorstwa oraz obiekty użyteczności publicznej. Poszczególne gospodarstwa domowe wykorzystują najczęściej indywidualne źródła ciepła (piec, kominek), oparte przede wszystkim na opale stałym – węgiel, koks, drewno. Obecnie priorytetem w gospodarce ciepłej staje się wykorzystywanie do celów grzewczych paliw gazowych i olejowych oraz urządzeń proekologicznych o małych emisjach zanieczyszczeń do atmosfery oraz wykorzystujące odnawialne źródła energii.

³⁰ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszycy – aktualizacja na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2015 PROJEKT

³¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pieszycy

SYSTEM GAZOWNICZY

Podstawową sieć gazową na terenie Pieszyc stanowi sieć rozdzielcza o ciśnieniu do 0,4 MPa, wybudowana przed 30 lipca 2001 roku. Ponadto, przez teren miejscowości przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia (właściciel - Dolnośląska Spółka Gazownictwa), t.j.: DN 250 o ciśnieniu nominalnym PN 4,0 MPa, relacji Lubiechów-Kłodzko, DN 150 o ciśnieniu nominalnym PN 4,0 MPa, relacji Dzierżoniów, DN 200 o ciśnieniu nominalnym PN 6,3 MPa, relacji Bielawa, oraz gazociągi podwyższonego średniego ciśnienia (właściciel - Dolnośląska Spółka Gazownictwa), t.j.: DN 300 o ciśnieniu nominalnym PN 1,6 MPa, relacji Lubiechów-Kłodzko; DN 100 o ciśnieniu nominalnym PN 1,6 MPa, relacji Dzierżoniów; DN 100 o ciśnieniu nominalnym PN 1,6 MPa, relacji Pieszyc. Na terenie miejscowości zlokalizowana jest stacja redukcyjno-pomiarowa I-go stopnia 1,6MPa „Pieszyc”. Sieć gazowa obsługuje około 90% terenu obrębów Pieszyc oraz obręby Rościszów i Kamionki.³²

Ogółem w roku 2014 długość czynnej sieci gazowej w gminie Pieszyc wynosiła 39 627 m, co stanowiło 749 m więcej stosunku do roku 2010. W gminie oraz powiecie dzierżoniowski, w przeciwieństwie do ogółu kraju i województwa dolnośląskiego, wzrasta odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej. Wartość omawianego wskaźnika w gminie, w roku 2014 wyniosła 79,3%, a zatem dużo więcej niż średnia dla kraju (52,2%) oraz województwa dolnośląskiego (61,4%). Na poziomie powiatu wskaźnik przyjmuje wartość zbliżoną i wynosi 78,9%.

Tabela 41. Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej w latach 2010-2014 (%)

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	52,5	52,5	52,4	52,4	52,2
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	40,1	40,3	40,9	41,1	41,1
POLSKA - MIASTO	72,9	72,7	72,4	72,3	71,7
DOLNOŚLĄSKIE	62,8	62,7	61,8	61,7	61,4
DOLNOŚLĄSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	40,6	40,5	40,7	40,7	40,8
DOLNOŚLĄSKIE - MIASTO	84,6	84,4	83,1	82,9	82,4
Powiat dzierżoniowski	78,2	78,1	79,1	79,1	78,9
Powiat dzierżoniowski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			55,9	55,8	55,8
Powiat dzierżoniowski - MIASTO			93,3	93,4	93,2
Pieszyc	77,4	77,3	79,3	79,2	79,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

³² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pieszyc

2.6 CZYNNIKI I ZJAWISKA KRYZYSOWYCH W OPINI MIESZKAŃCÓW GMINY PIESZYCE SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE PROBLEMY GMINY

Badanie opinii mieszkańców dotyczące rewitalizacji Gminy Pieszycy zostało zrealizowane w październiku 2016 roku. Zastosowano technikę CAWI – wywiadu kwestionariuszowego, realizowanego za pośrednictwem Internetu (ang. *Computer Assisted Web Interview*).

Kwestionariusz badawczy skoncentrowany był na zagadnieniach związanych z rewitalizacją Gminy Pieszycy. Omówione zostały najważniejsze problemy, dotyczące Gminy. Poruszono także kwestie jej słabych i silnych stron oraz scenariuszy rozwoju Pieszyc w nadchodzących latach.

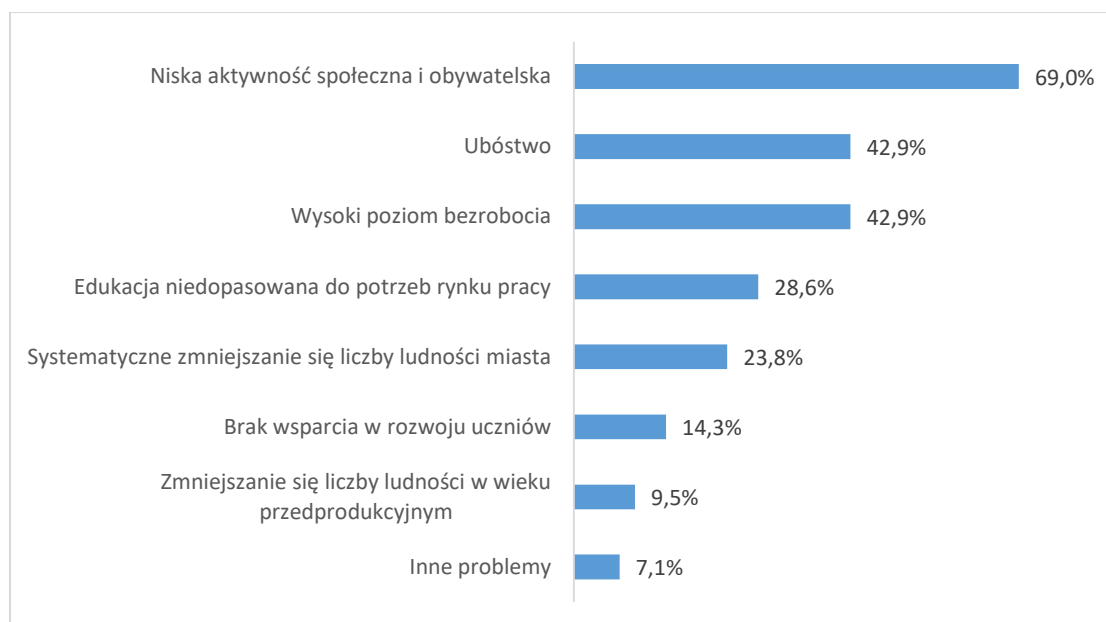
Omówiony został obszar społeczny, gospodarczy, infrastrukturalny, środowiskowy oraz przestrzenno-funkcjonalny.

PROBLEMY SPOŁECZNE

Głównym problemem społecznym Gminy jest – w opinii respondentów – niska aktywność społeczna i obywatelska jej mieszkańców; odpowiedź tę wskazało ponad dwie trzecie wszystkich ankietowanych (69%). W drugiej kolejności uczestnicy badania wskazywali na problem wysokiego poziomu bezrobocia w Gminie oraz związanego z nim ubóstwa (po 43% wskazań).

Poza kafeterią odpowiedzi badani wskazywali na duże znaczenie problemów takich jak wyuczona bezradność osób bezrobotnych, rozpowszechnianie się alkoholizmu i narkomanii wśród młodzieży oraz lekceważące podejście władz lokalnych do mieszkańców Gminy.

Wykres 13. Najważniejsze problemy społeczne Gminy Pieszycy. N=42

PROBLEMY GOSPODARCZE

Ponad połowa uczestników badania (52%) jest zdania, że najistotniejszym problemem gospodarczym Gminy jest zbyt mała liczba nowych inwestycji gospodarczych. Nieznacznie mniejsza grupa (48%) uważa, że atuty inwestycyjne Pieszyc są wykorzystane w wystarczającym stopniu. Badani zwracają również uwagę, że gospodarka gminy jest mało innowacyjna (45% ankietowanych).

Wykres 14. Najważniejsze problemy gospodarcze Gminy Pieszyc. N=42

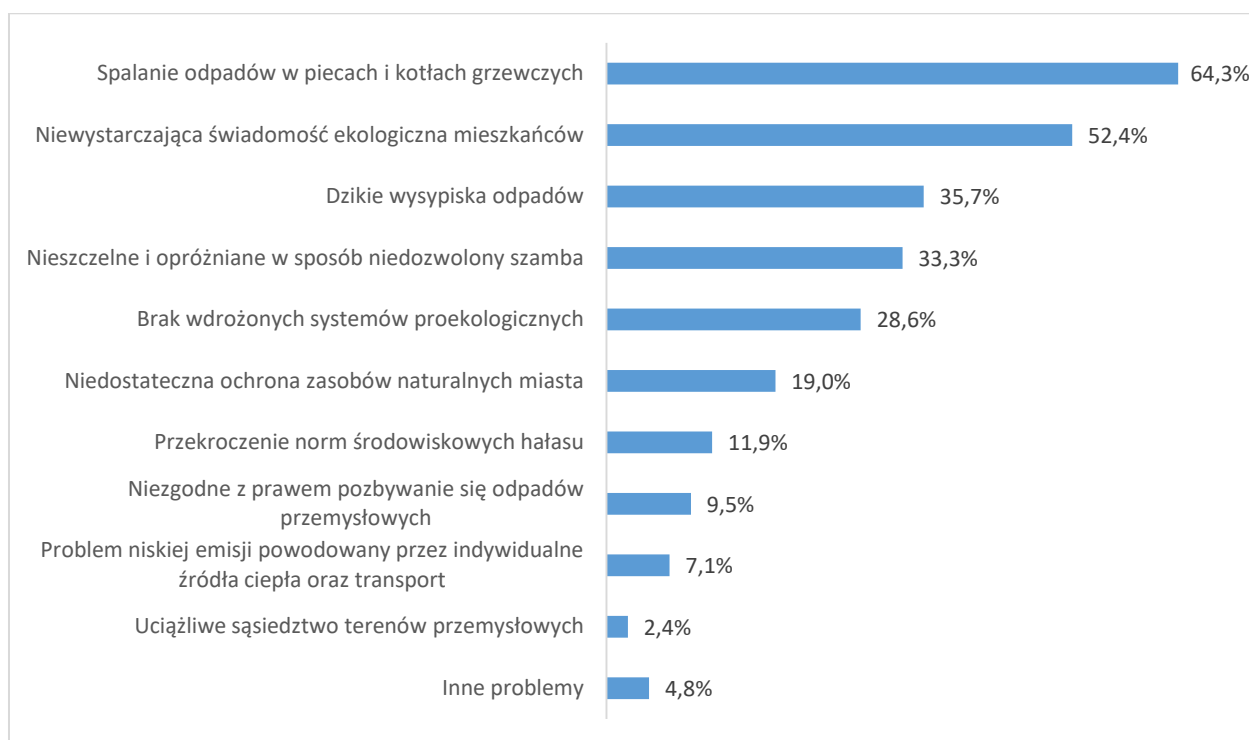

PROBLEMY ŚRODOWISKOWE

Niemal dwie trzecie badanych w Gminie Pieszyc (64%) uważa, że najistotniejszym problemem ich miejsca zamieszkania jest spalanie odpadów w piecach i kotłach grzewczych – zjawisko to w sezonie jesienno-zimowym jest szczególnie dotkliwe. Ponad połowa ankietowanych deklaruje, że mieszkańcy Gminy mają niewystarczającą świadomość ekologiczną (52%), a średnio co trzeci stwierdza natomiast, że poważnym problemem są dzikie wysypiska odpadów w Gminie (36%).

Wymieniane problemy, które nie zostały ujęte w kafeterii odpowiedzi, to wypalanie przez mieszkańców odpadów zielonych (traw, gałęzi, krzewów), wpływające istotnie na jakość powietrza w gminie, jak również brak zorganizowanej akcji odbioru choinek po Świętach Bożego Narodzenia – drzewka zalegają później przez długie tygodnie w rowach melioracyjnych.

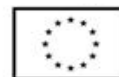
Wykres 15. Najważniejsze problemy środowiskowe Gminy Pieszycy. N=42

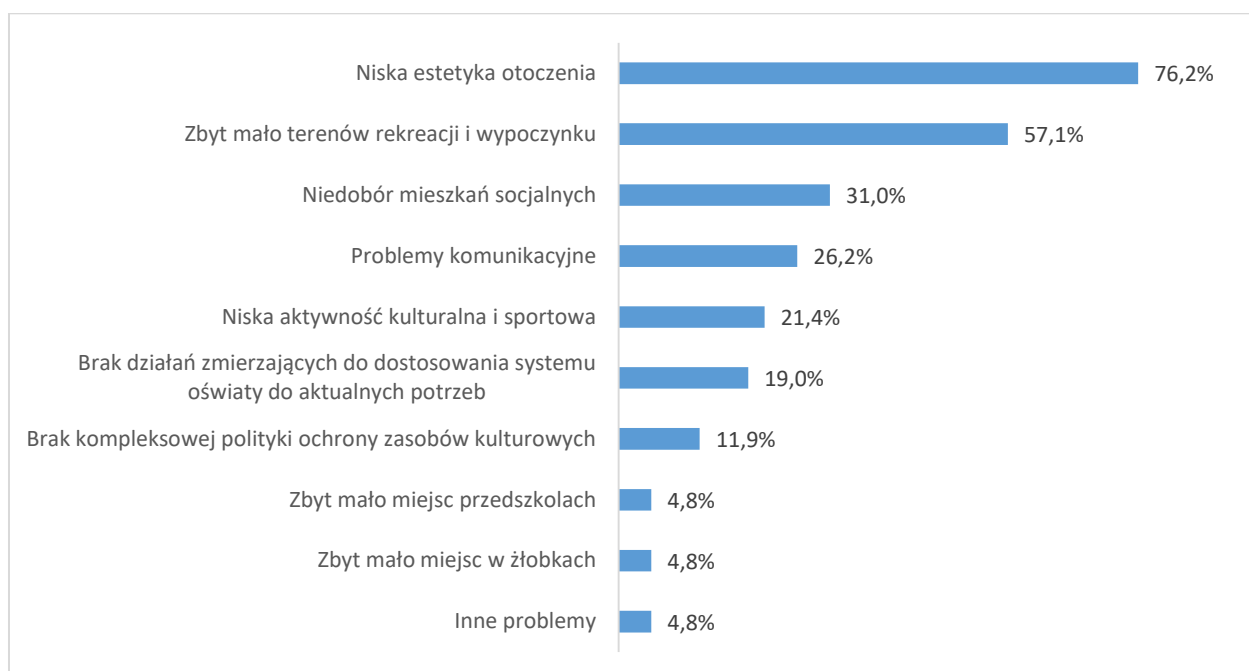
PROBLEMY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE

Najbardziej jednogłośnie są mieszkańcy Gminy Pieszycy w kwestii problemów społeczno-funkcjonalnych: ponad trzy czwarte ankietowanych (76%) uznaje, że najistotniejszy z nich to niska estetyka otoczenia, które zamieszkują. W drugiej kolejności badani wskazują, że w Pieszycach brak jest terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych (57% wskazań). Mieszkańcy zwracają również uwagę na niewystarczającą liczbę mieszkań socjalnych (31%) i problemy komunikacyjne Gminy (26%).

Poza kafeterią odpowiedzi badani jako problem przestrzenno-funkcjonalny wskazywali brak budownictwa mieszkaniowego – komercyjnego bądź w systemie TBS. Tańsze od zabudowy jednorodzinnej mieszkania w blokach miałyby w opinii części respondentów zachęcić młode osoby do zakładania rodzin i pozostawiania w Pieszycach. Kolejnym problemem o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym jest zdaniem części mieszkańców Gminy Pieszycy brak centrum miejscowości, wskazywanego przez typowy miejski rynek.

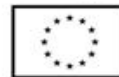

Wykres 16. Najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne Gminy Pieszycy. N=42

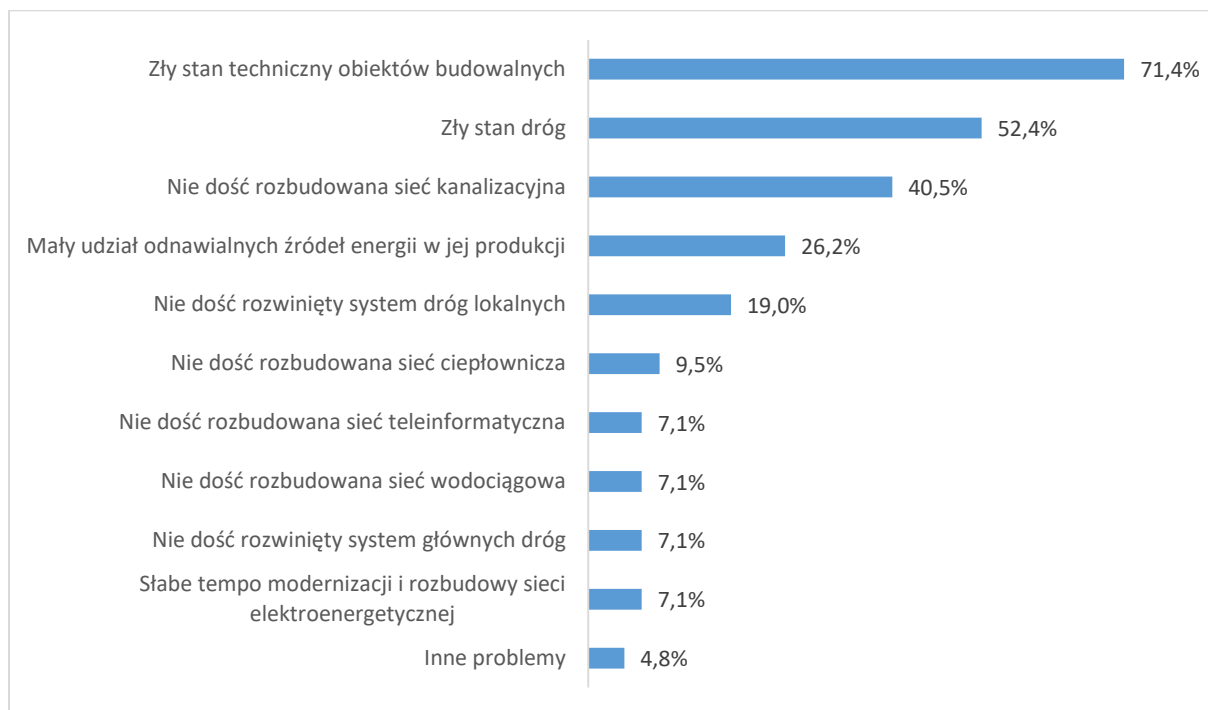

PROBLEMY TECHNICZNE

Niespełna trzy czwarte (71%) mieszkańców Gminy Pieszycy jest zdania, że podstawowym problemem technicznym tego rejonu jest zły stan obiektów budowlanych. Ponad połowa respondentów za dotkliwy problem uważa również zły stan dróg (52%), a ponad 40% zwraca uwagę na niewystarczający zasięg sieci kanalizacyjnej w Gminie. Poza problemami wymienionymi w kafeterii odpowiedzi, respondenci zwracają uwagę także na brak bezpiecznych chodników dla pieszych oraz brak sieci ciepłowniczej, skutkujący spalaniem odpadów w instalacjach grzewczych w domach i zanieczyszczeniem powietrza.

Wykres 17. Najważniejsze problemy techniczne Gminy Pieszycy. N=42

2.7 SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

W wyniku przeprowadzonej analizy danych zastanych oraz badań z mieszkańcami zdiagnozowano występowanie na obszarze gminy Pieszyce szeregu problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Tabela 42. Skala problemów i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w gminie Pieszyce

Zjawisko kryzysowe	Skala problemów	Potrzeby rewitalizacyjne / oczekiwane kierunki działań rewitalizacyjnych
Problemy społeczne		
Niekorzystne zjawiska demograficzne	Na obszarze gminy Pieszyce notuje się negatywne zjawiska demograficzne, które związane są z zmniejszaniem się liczby ludności gminy (1,1% w latach 2014/2010), przede wszystkim w wieku produkcyjnym oraz przedprodukcyjnym, jak też wzrostem odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym. Należy zaznaczyć, iż dynamika tych zmian jest umiarkowana, m. in. na tle dużo gorszych wskaźników demograficznych, notowanych w powiecie dzierżoniowskim. Niemniej jednak ocena potencjału demograficznego gminy jest niekorzystna, m.in. ze względu na współwystępowanie ze sobą negatywnych wskaźników ruchu naturalnego (niskie wskaźniki urodzeń) oraz ujemnego salda migracji, co skutkować może dalszym spadkiem liczby mieszkańców gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie jakości życia w sferze dostępu do usług społecznych, kulturalnych, rekreacyjnych, w celu tworzenia konkurencyjnej oferty zamieszkania, • Poprawa stan infrastruktury technicznej, w celu tworzenia konkurencyjnej oferty zamieszkania, • Rozwój usług publicznych wspierających rodziny z dziećmi, m.in. ułatwienie opieki nad dziećmi, ułatwiony dostęp do edukacji, wypoczynku, rekreacji, • Rozwijanie oferty wspierającej aktywność dzieci i młodzieży, • Rozwijanie oferty wspierającej aktywność seniorów.
Znaczny odsetek osób korzystających z pomocy społecznej	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Pieszyce zbliżony jest do średnich krajowych, natomiast jeśli porównany przestrzeń miejską gminy do przestrzeni miejskich w kraju i województwie, to porównanie jest niekorzystne dla gminy Pieszyce. W 2014 roku w gminie Pieszyce pomocą społeczną objętych było 5,18% mieszkańców, w ciągu	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja działań na rzecz włączenia społecznego, aktywnego przeciwdziałania skutkom ubóstwa, m.in. związanych ze współwystępowaniem z tym zjawiskiem innych problemów, takich jak przemoc w rodzinie, alkoholizm, ograniczony dostęp do edukacji, kultury, • Integracja społeczna grup w szczególności sposób

	<p>badanego okresu 2014/2010 odsetek ten wyraźnie się zmniejszył (spadek o 23,4%).</p>	<p>zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych, seniorów.</p>
<p>Pomimo spadku nadal wyraźnie wyżej od średniej krajowej oraz wojewódzkiej bezrobocie oraz umiarkowane zmiany na rynku pracy</p>	<p>Jedną z głównych przyczyn ubóstwa, jak też korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie. W gminie Pieszycy w 2014 roku bez pracy pozostawało 8,43% ludności w wieku produkcyjnym. Była to wartość nieznacznie wyższa od średniej krajowej oraz wojewódzkiej. Należy podkreślić, iż w ciągu lat 2014/2010 spadek liczby bezrobotnych był wyraźny. W tym czasie udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmalał o 28,7%.</p> <p>Liczba bezrobotnych mieszkańców miejscowości Pieszycy na koniec roku 2015 wyniosła 296 osób (w tym 147 kobiet). Oznacza to spadek w stosunku do roku 2014 o 28,3%, a do roku 2010 47,2%. Niepokojącym zjawiskiem jest wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych. W Pieszycach w roku 2015 wyniósł 48,3%.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywna współpraca między instytucjami na rzecz rozwoju rynku pracy oraz zdobywania nowych kompetencji przez osoby poszukujące pracy, w szczególności osoby długotrwale bezrobotne, • Wspieranie działań na rzecz kształcenia zawodowego, ukierunkowanego na potrzeby lokalnego rynku pracy, • Wspieranie mobilności na rynku pracy, m. in. poprzez usprawnienie komunikacji publicznej, jak też działania edukacyjne, kształtujące postawy, świadomość oraz kompetencje osób poszukujących pracy, • Promowanie przedsiębiorczości indywidualnej, już wczesnych etapów nauczania, w szczególności wykorzystującej lokalne atuty.
<p>Niska na tle kraju i województwa aktywność społeczna</p>	<p>Wskaźniki dot. liczby organizacji pozarządowych pokazują, że obszar gminy Pieszycy na tle kraju oraz województwa charakteryzuje się niską zorganizowaną aktywnością społeczną.</p> <p>W roku 2015 na 10 tys. mieszkańców gminy Pieszycy, przypadało 22,9 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Było to mniej niż średnia dla kraju (35,1), województwa dolnośląskiego (38,5) oraz powiatu dzierżoniowskiego (31,6). Warto jednak zaznaczyć, że w porównaniu do roku 2010, wartość tego wskaźnika wzrosła w gminie o 38,4% (wyższy wzrost odnotowano jedynie na obszarze miejsko-wiejskim województwa dolnośląskiego –</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie działalności organizacji pozarządowych, m. in. poprzez środki budżetu gminy przeznaczone na realizację zadań publicznych, • Wspieranie potencjału instytucjonalnego oraz organizacyjnego sektora pozarządowego, w tym poprzez działania o charakterze organizacyjnym (np. lokalny/powiatowy inkubator organizacji pozarządowych), edukacyjnym (szkolenia dla członków/pracowników organizacji pozarządowych), • Wspieranie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi oraz międzysektorowej (podmioty publiczne/pozarządowe) np. poprzez realizację wspólnych

	<p>39%).</p> <p>Problem niskiej aktywności społecznej mieszkańców potwierdzony został w badaniu ankietowym z mieszkańcami. Wśród problemów społecznych mieszkańcy gminy na pierwszym miejscu wymienili właśnie niską aktywność społeczną. Wskazanie to koreluje ponadto z odpowiedziami dot. niskiej świadomości ekologicznej i wynikających z niej zachowań, np. spalania odpadów w piecach i kotłach grzewczych.</p>	<p>projektów i przedsięwzięć,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie lub realizacja działań, które zwiększają aktywność społeczną mieszkańców, np. budżet obywatelski, debaty publiczne dot. istotnych dla Gminy problemów, projektów, media lokalne, wydarzenia kulturalne, • Aktywna edukacja ekologiczna, w szczególności prowadzona poprzez szkoły, organizacje społeczne, jak również działania organizacyjne i informacyjne gminy.
<p>Umiarkowana aktywność gospodarcza w przestrzeni gminy</p>	<p>W gminie Pieszycy odnotowano umiarkowany wzrost gospodarczy na tle jednostek miejskich kraju oraz na tle województwa. W 2015 roku na 10 tys. mieszkańców gminy przypadało 1045 podmiotów wpisanych do rejestru REGON. Była to wartość wyraźnie niższa od średniej wojewódzkiej. W ciągu okresu 2015/2010 wskaźnik ten w gminie Pieszycy wzrósł o 6%, jednak tempo tego wzrostu było niższe niż w skali województwa dolnośląskiego.</p> <p>Drugim istotnym wskaźnikiem ukazującym aktywność gospodarczą – jest liczba osób prowadząca działalność gospodarczą.</p> <p>Według danych gminnych, we wszystkich miejscowościach gminy Pieszycy, w roku 2015 działalność prowadziło 353 osób fizycznych, a zatem o 2,6% więcej niż w roku 2014 (344 osoby) oraz 3,5% mniej niż w roku 2010 (366 osób).</p> <p>Oznacza to brak wzrostu liczby indywidualnych działalności gospodarczych. Na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 roku 10 mieszkańców gminy prowadziło indywidualną</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywna współpraca lokalna i ponadlokalna na rzecz przyciąganie nowych inwestycji na obszar Ziemi Dzierżoniowskiej (marketing gospodarczy), • Wspieranie rozwoju przedsiębiorców z obszaru gminy, m. in. poprzez rozwój infrastruktury technicznej, np. dróg, infrastruktury sieciowej, jak też działania o charakterze doradczym, realizowane przez inkubatory przedsiębiorczości, wsparcie w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania na rzecz podnoszenia konkurencyjności przedsiębiorstw, • Wykorzystanie potencjału lokalowego oraz przestrzeni komunalnych, w szczególności w centrum miejscowości oraz w miejscach atrakcyjnych turystycznie do rozwijania potencjału usługowego gminy, np. poprzez udostępnianie niewykorzystanych lokali na cele działalności gospodarczej, • Wspieranie rozwoju turystyki, m. in. poprzez rozwój infrastruktury turystycznej, promocję i informację turystyczną, kojarzenie partnerów usług w turystyce (wspieranie budowy produktów turystycznych), rozwijanie

	<p>działalność gospodarcza. To wartość wyraźnie niższa od średniej wojewódzkiej (12,9%).</p> <p>Mieszkańcy gminy Pieszyce w badaniach ankietowych wymienili ponadto następujące problemy gospodarcze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zbyt mała liczba nowych inwestycji gospodarczych, • Niewykorzystane atuty inwestycyjne, • Mała innowacyjność gospodarki Pieszyce. 	<p>potencjału gospodarczego produktów lokalnych.</p>
<p>Niedostatek terenów i miejsc do rekreacji wypoczynku</p>	<p>Na brak terenów i miejsc do rekreacji i wypoczynku wskazują wyniki badań z mieszkańcami. Mając na uwadze to, że obszar gminy Pieszyce zajęty jest w dużej mierze przez przestrzeń miejską Pieszyce, odsetek terenów zielonych w gminie jest wyraźnie niższy od średnio notowanych w przestrzeniach miejskich województwa i kraju.</p> <p>Odczuwalny niedostatek terenów i miejsc do wypoczynku przez mieszkańców w gminie Pieszyce może wynikać z charakteru przestrzenno-funkcjonalnego gminy. Zabudowa mieszkalna gminy jest znacznie rozciągnięta wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, co może ograniczać dostępność istniejących terenów rekreacji i wypoczynku, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz seniorów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności istniejących terenów rekreacji i wypoczynku, poprzez ich lepsze skomunikowanie z obszarami zamieszkania (rozwój sieci ścieżek pieszych i rowerowych), • Zagospodarowanie terenów pod funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe, • Rozwój infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, podnoszącej walory funkcjonalne oraz umożliwiającej szersze wykorzystanie terenów przeznaczonych do rekreacji i wypoczynku, • Poprawa estetyki przestrzeni publicznych, w szczególności w obszarach zwartej zabudowy mieszkalnej lub w ich sąsiedztwie, umożliwiające tworzenie przestrzeni przyjaznych mieszkańcom, • Rozwój infrastruktury turystycznej, w tym informacji turystycznej, umożliwiającej lepsze wykorzystanie atutów gminy (przyroda, krajobraz) do rozwoju turystyki i rekreacji.
<p>Niska estetyka przestrzeni miejskich</p>	<p>Niska estetyka jest jednym z głównym problemów wskazywanych przez mieszkańców gminy podczas badań ankietowych. Niska estetyka dotyczy praktycznie całego obszaru gminy, a najbardziej widoczna jest w miejscach</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie, uporządkowanie terenów publicznych, • Poprawa estetyki obiektów mieszkalnych i publicznych, np. poprzez odnowienie elewacji, remonty i modernizacje obiektów budowlanych,

	<p>koncentracji zabudowy publicznej oraz mieszkaniowej (centrum Pieszyc). Niska estetyka jest jedną z barier kształtowania się pozytywnego wizerunku gminy, jako obszaru atrakcyjnego turystycznie, a także usługowo.</p> <p>Niska estetyka związana jest zarówno ze stanem obiektów budowlanych (fasady budynków, zły stan techniczny, np. dachów, części wspólnych), jak też przestrzeni pomiędzy obiektami budowlanymi, np. nieuporządkowanych skwerów, zabudowy gospodarczej (komórki, garaże, tereny przemysłowe), niedostatecznym ładem przestrzennym oraz złym stanem infrastruktury komunikacyjnej (drogi, chodniki).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej, • Działania o charakterze edukacyjno-informacyjnym skierowane do mieszkańców, dot. podniesienia świadomości związanej z kształtowaniem ładu przestrzennego oraz utrzymania porządku.
<p>Zły stan dróg oraz niedostatecznie rozwinięty system kanalizacji i wodociągów, w dużej mierze poprzez uwarunkowania związane z położeniem</p>	<p>Zły stan infrastruktury technicznych infrastruktury drogowej, obok złego stanu obiektów mieszkalnych, wymieniany jest poprzez mieszkańców gminy podczas badań ankietowych, jako najistotniejszy problem techniczny.</p> <p>Ponadto problemem gminy, głównie ze względu na uwarunkowania przestrzenne (teren górzysty) jest niepełny dostęp do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu infrastruktury drogowej, m. in. poprzez modernizację i remonty ciągów komunikacyjnych, łącznie z ciągami pieszymi, rozwój sieci dróg rowerowych, tworzenie miejsc parkingowych, w szczególności w miejscach ich niedoboru (miejsca atrakcyjne turystycznie, centrum miejscowości), • Zwiększenie dostępu do sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej.
<p>Zły stan techniczny obiektów budowlanych</p>	<p>Na obszarze gminy przeważający typ zabudowy to budynki murowane 1-2 kondygnacyjne z przełomu XIX/XX wieku. Stan wielu obiektów wymaga podjęcia pilnych działań remontowo - modernizacyjnych.</p> <p>Zły stan substancji mieszkaniowej wymieniany jest przez mieszkańców gminy w badaniach ankietowych jako najistotniejszy problem sfery technicznej. Uważa tak ponad</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu technicznego obiektów mieszkalnych, m.in. poprzez remonty, modernizacje części wspólnych, dachów, ścian, termomodernizację, wymianę źródeł ciepła, modernizację systemu wentylacji, poprawę estetyki fasad i ścian, poprawę estetyki klatek, wymianę drzwi i okien, • Zagospodarowanie otoczenia obiektów mieszkalnych, w celu nadania im nowych funkcji lub/i poprawy funkcjonalności (miejsca parkingowe, miejsca odpoczynku,

70% ankietowanych.

W gminie Pieszycy istotnym problem jest również występowanie pokryć dachowych zawierających azbest.

plac zabaw, miejsca integracji mieszkańców),

- Doposażenie obiektów mieszkalnych w niezbędną infrastrukturę sieciową, w szczególności kanalizację, podłączenie do sieci ciepłowniczej,
- Poprawa stanu technicznego obiektów publicznych, w tym zabytków.

3. OBSZARY ZDEGRADOWANE I OBSZARY REWITALIZACJI

3.1. STAN KRYZYSOWY I OBSZAR ZDEGRADOWANY

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, **można wyznaczyć jako obszar zdegradowany** w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Poprzedni rozdział pozwolił zdiagnozować główne problemy (stany kryzysowe) gminy Pieszyce. Istota rewitalizacji polega na znalezieniu w przestrzeni gminy obszaru, na których te problemy się koncentrują (obszar zdegradowany). Umożliwi to prowadzenie skoncentrowanych działań na rzecz wychodzenia ze stanów kryzysowych (obszar rewitalizacji).

Tabela 43. Charakter problemów występujących w gminie Pieszyce

Typ problemów	Charakter problemów
Problemy społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystne zjawiska demograficzne, • Znaczny odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, • Pomimo spadku nadal wyraźnie wyżej od średniej krajowej oraz wojewódzkiej bezrobocie oraz umiarkowane zmiany na rynku pracy, • Niska na tle kraju i województwa aktywność społeczna.
Problemy gospodarcze	<ul style="list-style-type: none"> • Umiarkowana aktywność gospodarcza w przestrzeni gminy.
Problemy przestrzenno-funkcjonalne	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostatek terenów i miejsc do rekreacji wypoczynku, • Niska estetyka przestrzeni miejskich.
Problemy techniczne	<ul style="list-style-type: none"> • Zły stan dróg oraz niedostatecznie rozwinięty system kanalizacji i wodociągów, w dużej mierze poprzez uwarunkowania związane z położeniem, • Zły stan techniczny obiektów budowlanych.

KONCENTRACJA NEGATYWNYCH ZJAWISK – OBSZAR ZDEGRADOWANY

Wytyczne w zakresie rewitalizacji wskazują, że obszar zdegradowany można wyznaczyć dla miejsc koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami ze sfer gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Obszar można uznać za zdegradowany w przypadku współwystępowania minimum jednego problemu ze sfery społecznej oraz problemów z pozostałych sfer. Uznanie danego zjawiska ze stan kryzysowy ma miejsce, jeśli dane negatywne zjawisko charakteryzuje się wartością wskaźników je oceniających, przekraczających średnią wartość notowaną w skali gminy. Istotne jest także obiektywne stwierdzenie, że dane zjawisko ma charakter zjawiska kryzysowego (np. poprzez odniesienie poziomu zjawiska do średnich notowanych na innych poziomach statystycznych).

W celu jednoznacznego wskazania na jakim obszarze gminy Pieszycy występuje **największa koncentracja negatywnych zjawisk**, poszczególnym zjawiskom problemowym przypisano odpowiadające im wskaźniki. Punktem odniesienia terytorialnego był podział gminy na pięć obszarów:

1. Rościszów.
2. Kamionki.
3. Piskorzów.
4. Bratoszów.
5. Pieszycy.

Uznanie danego zjawiska za problemowe, w przypadku danych statystycznych opisujących zjawiska w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej następowało w przypadku stwierdzenia wartości wskaźnika (natężenia i skali) powyżej średniej dla gminy.

Poniżej zaprezentowano zestawienie problemów oraz wskaźników je oceniających.

Tabela 44. Wskaźniki użyte do oceny współwystępowania i natężenia negatywnych zjawisk społecznych w gminie Pieszycy.

Lp.	Negatywne zjawisko	Wskaźnik pomiaru
<i>Sfera społeczna</i>		
I.	Niekorzystne zjawiska demograficzne	1. Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – 2015 r. (natężenie zjawiska) oraz liczba osób w wieku niepoprodukcyjnym – 2015 r. (skala zjawiska) 2. Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem – 2015 r. (natężenie zjawiska) oraz liczba osób w wieku przedprodukcyjnym – 2015 r. (skala zjawiska) 3. Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem – 2015 r. (natężenie zjawiska) oraz liczba osób w wieku poprodukcyjnym – 2015 r. (skala zjawiska)
II.	Znaczny odsetek osób korzystających z pomocy społecznej	4. Liczba świadczeń z OPS na 1000 mieszkańców – 2015 r. (natężenie zjawiska) oraz liczba świadczeń z OPS – 2015 r. (skala zjawiska)
III.	Pomimo spadku nadal wyraźnie wyżej od średniej krajowej oraz wojewódzkiej bezrobocie oraz umiarkowane zmiany na rynku pracy	5. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności wieku produkcyjnym – 2015 r. (natężenie zjawiska) oraz liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych – 2015 r. (skala zjawiska) 6. Udział długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w ludności wieku produkcyjnym – 2015 r. (natężenie zjawiska) oraz liczba

		osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych – 2015 r. (skala zjawiska)
IV.	Bezpieczeństwo i przestępczość	7. Liczba przestępstw o charakterze kryminalnym na 1000 mieszkańców – 2015 r. (natężenie zjawiska) oraz liczba przestępstw o charakterze kryminalnym -2015 r. (skala zjawiska)

Źródło: Opracowanie własne

Powstałe na bazie ww. wskaźników tabele oraz mapy obrazują koncentrację problemów społecznych w gminie Pieszyce. Poszczególne wartości wskaźników wszystkich sfer poddano standaryzacji liniowej w przedziale 0-1, gdzie wartość 1 odpowiadała najwyższej wartości ocenianego problemu, zaś wartość 0 najniższej. Przekształcając każdy uzyskany w pomiarze wynik poprzez zastosowanie wzoru standaryzacji, uzyskano znormalizowaną miarę. Dokonując standaryzacji wskaźników w przedziale 0-1 możliwe było zestawienie ze sobą wybranych cech danego zjawiska (np. natężenia i skali) oraz poprzez późniejszą ponowną standaryzację, wskazanie koncentracji i współwystępowanie ze sobą negatywnych zjawisk. Uznano przy tym, że dla dalszego procedowania, w kierunku ustalenia koncentracji zjawisk w przestrzeni gminy, natężenie i skala są sobie równoważne (podjęcie działań rewitalizacyjnych powinno być prowadzone w pierwszej kolejności na obszarach gdzie występuje zarówno wysokie natężenia i skala negatywnych zjawisk) – przy założeniu, że wyznaczone obszary badawcze są niepodzielnymi jednostkami przestrzenno-funkcjonalnymi, na rzecz których prowadzone powinny być komplementarne działania rewitalizacyjne.

Tabela 45. Wystandardyzowane wskaźniki użyte do oceny koncentracji i współwystępowania negatywnych zjawisk społecznych w gminie Pieszycy

Obszar	1	2	3	4	5	6	7	Wskaźnik wystandardyzowany
	Niekorzystne zjawiska demograficzne – osoby w wieku nieprodukcyjnym	Niekorzystne zjawiska demograficzne – osoby w wieku przedprodukcyjnym	Niekorzystne zjawiska demograficzne – osoby w wieku poprodukcyjnym	Znaczny odsetek osób korzystających z pomocy społecznej – liczba świadczeń z OPS	Bezrobocie – udział bezrobotnych	Bezrobocie – udział długotrwale bezrobotnych	Przestępczość	Problemy społeczne łącznie
Rościszów	0,60	0,46	0,50	0,17	0,11	0,19	0,80	0,40
Kamionki	0,35	1,00	0,46	0,58	0,57	0,70	0,12	0,58
Piskorzów	0,42	0,02	0,21	0,00	0,00	0,00	0,05	0,00
Bratoszów	0,00	0,49	0,00	0,18	0,19	0,08	0,00	0,04
Pieszycy	1,00	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00

Źródło: Opracowanie własne

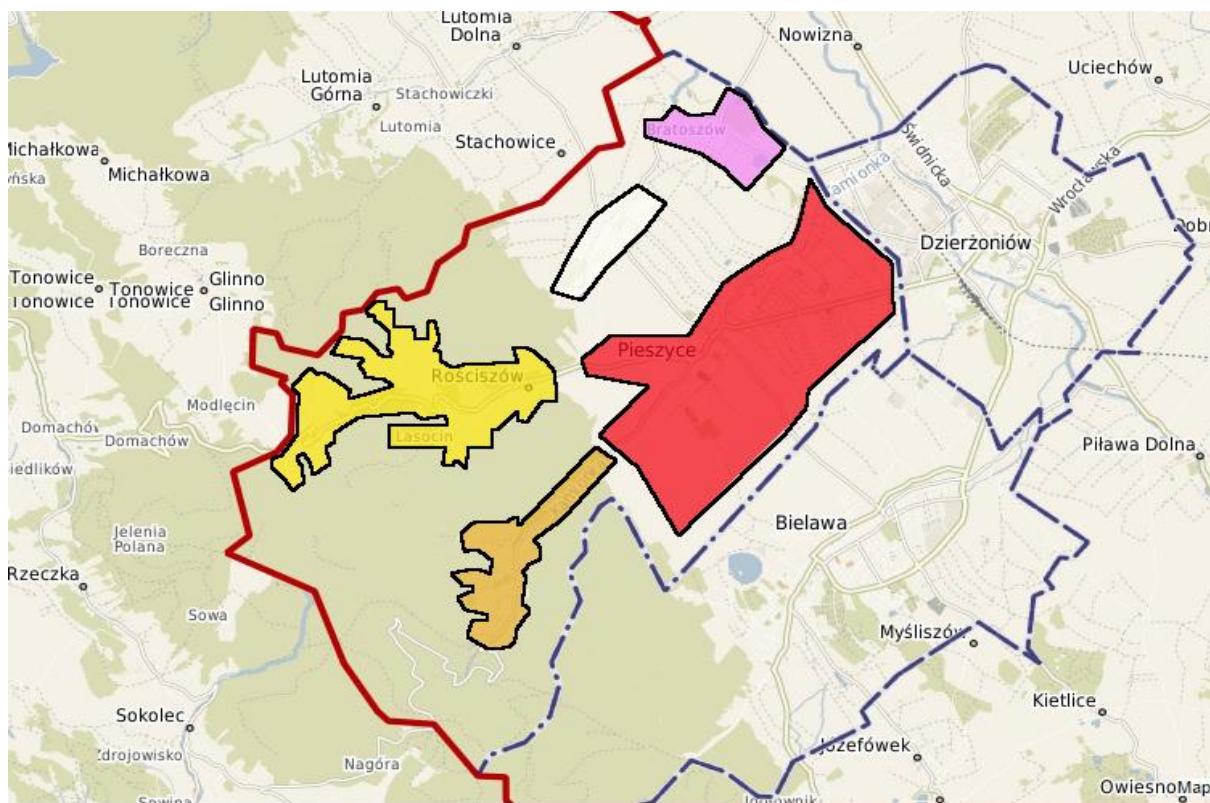
Tabela 46. Dane wyjściowe wskaźników natężenia problemów użytych do oceny koncentracji i współwystępowania negatywnych zjawisk społecznych w gminie Pieszyce

	1	2	3	4	5	6	7	Wskaźnik wystandaryzowany
Obszar	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2015	Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2015	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	Udział długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	Liczba świadczeń z OPS na 1000 mieszkańców	Ilość przestępstw kryminalnych na 1 000 mieszkańców	STANDARYZACJA problemów zasadniczych (max - 1 pkt.) SPOŁECZNE
Pieszyce	71,40	17,11%	24,54%	7,01%	3,39%	22,65	8,56	1,00
Kamionki	67,61	16,70%	23,64%	7,86%	3,77%	35,65	5,63	0,63
Rościszów	74,37	18,82%	23,83%	4,47%	1,55%	12,25	13,36	0,47
Bratoszów	57,53	19,13%	17,39%	4,79%	2,05%	8,70	4,35	0,16
Piskorzów	69,44	20,89%	20,09%	3,22%	1,07%	4,75	4,75	0,12

Źródło: Opracowanie własne

Przeprowadzona analiza występowania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej wykazała ich koncentrację w Pieszycach oraz Kamionkach. Obszar ten zamieszany jest łącznie przez 81,54% mieszkańców, co oznacza, że konieczne było przeprowadzenia dalszych analiz, umożliwiających wskazanie koncentracji problemów społecznych w przestrzeni miejskiej Pieszyc oraz miejscowości Kamionki, a tym samym wyznaczenia granic obszaru zdegradowanego w gminie Pieszycy.

Mapa 4. Koncentracja problemów społecznych w gminie Pieszycy

Źródło: opracowanie własne

Poszczególne wskaźniki opisujące negatywne zjawiska społeczne przypisano do poszczególnych ulic w miejscowości Pieszycy. W analizie uwzględniono również poziom koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w miejscowości Kamionki. Analiza występowania negatywnych zjawisk społecznych pozwoliła na wytypowanie dwóch obszarów ich koncentracji w obrębie miejscowości Pieszycy oraz Kamionki (obszar zdegradowany).

Tabela 47. Obszar koncentracji problemów społecznych w gminie Pieszycy

Nazwa podobszaru	Zakres miejscowości / ulic
Podobszar A Pieszycy	Pieszycy: <ul style="list-style-type: none"> • MIKOŁAJA KOPERNIKA (w części) • ZAMKOWA • TADEUSZA KOŚCIUSZKI • ŚWIDNICKA • NADBRZEŻNA

	<ul style="list-style-type: none"> • KS. PRAŁATA FRANCISZKA BIELECKIEGO • 9 MAJA • ADAMA MICKIEWICZA • PISKORZOWSKA • OGRODOWA • BOCZNA • PLAC ZAMKOWY • NAFTALEGO BOTWINA • TKACKA • OBYWATELSKA • 1 MAJA • WŁADYSŁAWA HERMANA • POLNA
Podobszar B Kamionki	<p>Pieszycy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MIKOŁAJA KOPERNIKA (w części) • RYBACKA • CICHA <p>Kamionki</p>

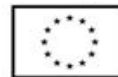
Źródło: opracowanie własne

Na wskazanych powyżej obszarach mieszka łącznie 6127 osób, co stanowi 64,27% mieszkańców gminy Pieszycy. Tak wskazany obszar charakteryzuje się znaczną rozciągłością w przestrzeni, co wynika z charakteru miejscowości tworzących gminę Pieszycy. W obrębie tego obszaru trudno wskazać miejsca, gdzie problemy społeczne występują z większą siłą, co stanowi pewną trudność w ściślejszym zdefiniowaniu obszaru rewitalizacji. Główne ciągi komunikacyjne miejscowości Pieszycy biegną praktycznie przez cały jej obszar (dane wskaźnikowe przypisane były do poszczególnych ulic).

Na tak wyznaczonym obszarze występują te same problemy. Wyznaczony obszar tworzy bowiem główną strukturę osadniczą gminy, zlokalizowaną wzdłuż najważniejszej osi osadniczej i komunikacyjnej, a tym samym usługowej gminy Pieszycy. Obszar ten charakteryzuje się niewykorzystanym potencjałem gospodarczym, na co wskazują umiarkowane wskaźniki dynamiki wzrostu gospodarczego oraz niskie wskaźniki przedsiębiorczości indywidualnej.

Ponadto obszar ten charakteryzuje się występowaniem szeregu problemów przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Ze względu na znaczną rozpiętość tego obszaru mieszkańcy jego wybranych części posiadają utrudniony dostęp do terenów rekreacji i wypoczynku. Dotyczy to w szczególności dzieci i młodzieży oraz seniorów, czyli grup najmniej mobilnych.

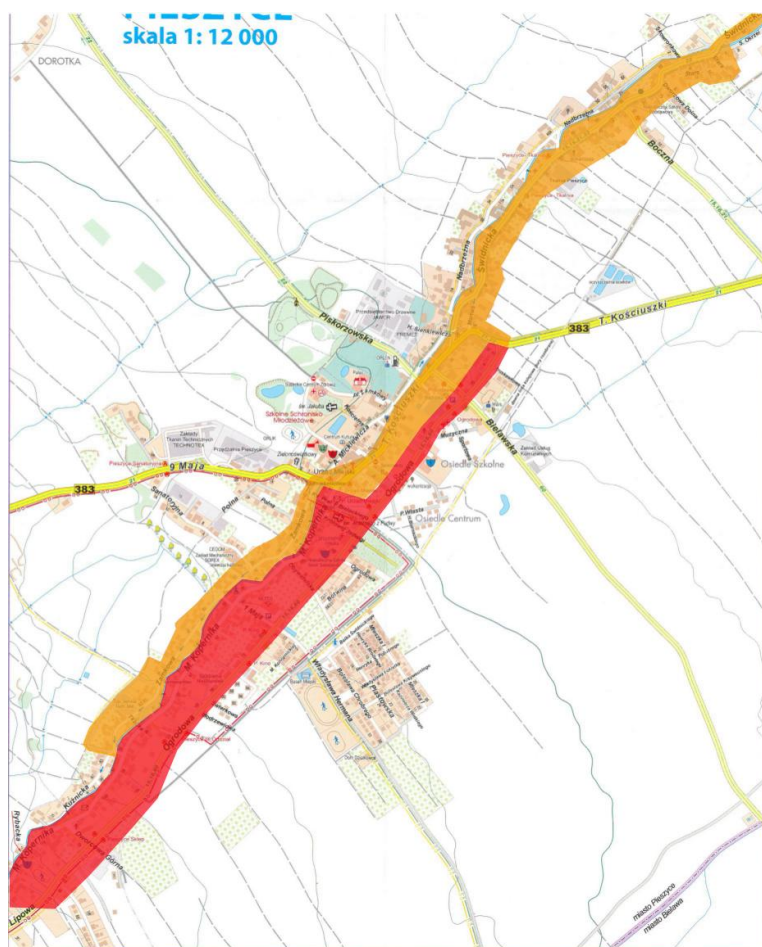
Problemy przestrzenno-funkcjonalne związane są również z niską estetyką, m.in. obiektów mieszkalnych oraz przestrzeni publicznych. Główna oś osadnicza gminy zdominowana jest zabudową z przełomu XIX i XX wieku, która wymaga znacznych nakładów modernizacyjnych oraz remontowych.

Obszar charakteryzuje się również złym stanem dróg, chodników, brakiem miejsc parkingowych w centrum miejscowości, w sąsiedztwie głównych instytucji publicznych, np. przy Urzędzie Gminy.

Zły stan zasobów mieszkalnych, związany m. in. z niską efektywnością energetyczną, przestarzałymi źródłami ciepła, współwystępują z niską świadomością społeczną, co skutkuje zanieczyszczeniem powietrza atmosferycznego w sezonie grzewczym.

Mapa 5. Obszar koncentracji problemów społecznych w miejscowości Pieszyce.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 48. Ulice w miejscowości Pieszycy charakteryzujące największą koncentracją problemów społecznych

Lp.	Ulice w Pieszycach	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany w odniesieniu do problemów społecznych	Udział % w liczbie ludności gminy	Udział % w liczbie ludności gminy narastająco
1	MIKOŁAJA KOPERNIKA	1,00	15,83%	15,83%
2	ZAMKOWA	0,80	6,41%	22,24%
3	TADEUSZA KOŚCIUSZKI	0,79	8,99%	31,23%
4	ŚWIDNICKA	0,72	8,18%	39,41%
5	MODRZEWIOWA	0,70	0,04%	39,45%
6	NADBRZEŻNA	0,69	3,21%	42,66%
7	KS. PRAŁATA FRANCISZKA BIELECKIEGO	0,68	0,03%	42,69%
8	9 MAJA	0,63	2,23%	44,93%
9	ROLNA	0,63	0,26%	45,19%
10	CICHA	0,63	0,16%	45,35%
11	OSIEDLE GÓRSKIE	0,62	1,57%	46,92%
12	RYBACKA	0,61	0,17%	47,09%
13	SKOWRONKOWA	0,60	0,33%	47,41%
14	ADAMA MICKIEWICZA	0,60	0,56%	47,97%
15	PISKORZOWSKA	0,60	0,10%	48,08%

Źródło: opracowanie własne

3.2. OBSZAR REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący **całość lub część obszaru zdegradowanego**, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na **istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego**, zamierza się prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji

- nie może obejmować terenów większych niż **20% powierzchni gminy**,
- oraz zamieszkanym przez więcej niż **30% mieszkańców**.

Po przeprowadzeniu analiz prowadzących do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, niezbędne jest wyznaczenie (w ramach tego obszaru) **obszaru rewitalizacji**. Obszar rewitalizacji jest obszarem, na którym prowadzona będzie rewitalizacja.

Określenie, która część obszaru zdegradowanego stanowić będzie obszar rewitalizacji następuje w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich jest stwierdzenie, że na obszarze tym koncentracja negatywnych zjawisk jest szczególna. Do wniosku tego można dojść za pomocą metod badawczych służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (porównanie wartości mierników, ich koncentracji terytorialnej np.).

Drugą z przesłanek jest uznanie, że obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. To bardzo szeroka przesłanka, która pozwala gminie na zachowanie marginesu uznaniowości we wskazaniu, która część obszaru zdegradowanego poddana ma zostać rewitalizacji. Znaczenie dla rozwoju gminy oceniać można na różne sposoby, przede wszystkim istotność danego obszaru powinna jednak wynikać z gminnych dokumentów strategicznych, być w nich wskazana jako obszar szczególnej troski władz publicznych, obszar na którym skupiać się będzie życie społeczno-gospodarcze w gminie. Do oceny istotności obszaru można posłużyć się przykładowo analizami urbanistycznymi, które wskażą obszar wpisujący się w zasady ogólne planowania przestrzennego, takie jak np. zasada miasta zwarteego, zasada niskoemisyjności.³³

Bazując na wynikach analizy danych zastanych, wskaźnikach opisujących poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przestrzennego, a także na wynikach badań z mieszkańcami, biorąc pod uwagę znaczenie wybranych obszarów dla rozwoju gminy, zdecydowano się wskazać do rewitalizacji w gminie Pieszycy dwa podobszary, jeden w miejscowości Pieszycy, drugi w miejscowości Kamionki.

Obszary wyznaczone do rewitalizacji w gminie Pieszycy zamieszkuje łącznie 2855 osób, co stanowi 29,95% mieszkańców gminy. Obszary wyznaczone do rewitalizacji w gminie Pieszycy zajmują powierzchnię 254,70 ha, co stanowi 4,00% powierzchni gminy.

PODOBSZAR A – PIESZYCE

Obszar wskazany do rewitalizacji ze względu na szczególną koncentrację problemów społecznych, niewykorzystany potencjał rozwoju gospodarczego, niedostatek terenów rekreacji i wypoczynku, zły stan infrastruktury drogowej, niską estetykę i stan techniczny obiektów mieszkalnych. Obszar wskazany do rewitalizacji posiada istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gdyż w jego obrębie zlokalizowanych jest szereg instytucji publicznych. Przez obszar przebiega najważniejszy ciąg komunikacyjny gminy.

³³ Źródło: Ustawa o rewitalizacji - praktyczny komentarz, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa Departament Polityki Przestrzennej, Warszawa 2016

Liczba mieszkańców: 2 281 osób (stan na 31.12.2016), co stanowi 23,93% mieszkańców gminy

Powierzchnia obszaru: 198 ha, co stanowi 3,11% powierzchni gminy

Lokalizacja (ulice):

- M. Kopernika (1, 2, 3, 3a, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 17, 17a, 20, 22, 19a, 21, 22b, 24, 26, 25, 27, 28, 29, 32, 34, 35, 38, 40, 37, 39, 41, 43, 42, 44, 46, 48, 45, 47, 50);
- Ul. Zamkowa (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 7a, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 12b, 17, 19, 12a, 21, 21a, 23, 25, 14, 16, 18);
- T. Kościuszki (1,1a,1b, 2, 2a, 4, 4a, 6, 6a, 8, 10, 5, 7, 12, 14, 16, 18, 9, 18a, 9a, 9b, 11, 13, 11a, 11b, 13a, 15, 20, 22, 17, 17a, 17b, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 33a, 34);
- Świdnicka (1, 1a, 2, 3, 6, 8, 10, 12, 12a, 14, 16, 18, 17, 20, 22, 22a, 22b, 24, 26, 28, 30, 32, 33, 34, 36, 36a, 38, 37, 39, 48, 43, 43a, 50, 45, 45a, 47, 52);
- Nadbrzeźna (1, 3, 2, 2a, 4, 5, 6, 7,9a, 9b, 11a, 12, 14, 16, 20, 22, 24, 28, 34);
- Ks. Prałata Franciszka Bieleckiego,
- 9 Maja (2, 4, 6, 8, 10, 12, 1, 3, 5a, 5, 14, 16, 18, 20);
- A. Mickiewicza (1, 2, 3,3a, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 16, 18, 20);
- Piskorzowska (1, 2, 3, 5, 7);
- Ogrodowa (20, 22, 24, 24a, 26, 28, 49, 50, 51, 53, 53a, 53b, 55, 57, 48, 59, 61, 63, 65, 67, 69, 71,);
- Boczna (1, 2, 3, 4);
- Pl. Zamkowy (1, 2, 3, 4, 10);
- N. Botwina (1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24);
- Tkacka (6);
- Obywatelska (2,4,6, 8);
- 1 Maja (1,2,3,5);
- W. Hermana (bez budynków);
- Polna (1,1a,3,4,5,6,12).

Mapa 6. Podobszar rewitalizacji – Pieszyce

Źródło: opracowanie własne

Tabela 49. Wskaźniki opisujące negatywne zjawiska społeczne – podobszar rewitalizacji – Pieszyce

Miernik	Źródło danych	Koncentracja problemu	Odsetek skali zjawiska w Gminie	Średnia wartość wskaźnika dla Gminy	Wartość wskaźnika na OR
Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego) 2015	UM	liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym wyniosła 2364 osób	59,74%	70,96	73,23
Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2015	UM	liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym wyniosła 934 osoby	55,83%	17,55%	16,70%
Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2015	UM	liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wyniosła 1430 osób	62,61%	23,96%	25,57%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	PUP	liczba bezrobotnych zarejestrowanych wyniosła 238 osób	65,56%	6,51%	7,37%
Udział długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	PUP	liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych wyniosła 116 osób	68,24%	3,05%	3,59%
Liczba świadczeń z OPS na 1000 mieszkańców 2015	OPS	liczba świadczeń z pomocy społecznej wyniosła 139 zdarzeń	69,85%	20,87	24,86
Ilość przestępstw kryminalnych na 1 000 mieszkańców 2015	KP	ilość przestępstw kryminalnych wyniosła 54 przypadki	66,67%	8,50	9,66

Tabela 50. Wskaźniki opisujące pozostałe negatywne zjawiska – podobszar rewitalizacji – Pieszyce

Miernik	Źródło danych	Koncentracja problemu	Średnia gminna	Wartość obszaru
Liczba aktywnych działalności gospodarczych na 1000 mieszkańców	UM	liczba aktywnych dz.gosp. w 2015 wyniosła 195 podmiotów	63,31	60,41
Liczba wykreślonych działalności gospodarczych na 1000 mieszkańców	UM	liczba wykreślonych dz.gosp. w 2015 wyniosła 34 podmioty	9,15	10,53
Liczba obiektów/placów sportowych, rekreacyjnych, instalacji sportowych na 1000 mieszkańców w wieku przed- i produkcyjnym	UM	liczba obiektów wynosi 5	2,07	1,20
Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 1000 osób w wieku przedprodukcyjnym 2015	UM	liczba obiektów wynosi 4	5,98	4,28
Powierzchnia materiałów z azbestem na 1 mieszkańca (m ²) 2015	UM	powierzchnia materiałów wynosi 4846 mkw	1,94	0,87

Mocne i słabe strony

Wskazany do rewitalizacji obszar zajmuje centralną część gminy oraz miejscowości Pieszyce. Jest to miejsce koncentracji szeregu usług, w tym działalność gospodarczych. Obszar charakteryzuje się dobrze rozwiniętą siecią dróg, wzdłuż których koncentruje się zabudowa mieszkaniowa oraz usługowa. Atutem tej części gminy jest sąsiedztwo Dzierżoniowa (Pieszyce, Dzierżonów i Bielawa tworzą spójną przestrzeń i funkcjonalnie aglomerację). Na obszarze koncentruje się życie społeczno-kulturalne gminy (Centrum Kultury, Izba Pamięci, Zakłady Opieki Zdrowotnej – dwa, apteki – pięć, place zabaw, Orlik). Na obszarze zlokalizowane są obiekty o znacznym potencjalnie dla rozwoju oferty wypoczynku, rekreacji i turystyki (m. in. Pałac w Pieszcach).

Wśród istotnych problemów tego obszaru należy wymienić niską aktywność społeczną mieszkańców. Niezadowolający jest również stan infrastruktury społecznej, w tym rekreacji i wypoczynku. Poprawy wymaga również infrastruktura kanalizacji sanitarnej.

Pomimo atutów położenia w bardzo atrakcyjnej przestrzeni dla rozwoju turystyki (Góry Sowie) widoczne są braki w infrastrukturze turystycznej. Widoczny jest brak bazy hotelowej, słabo rozwinięta jest gastronomia.

Na tym obszarze występują ponadto negatywne zjawiska społeczne, wśród których najistotniejsze to bezrobocie i ubóstwo. Widoczny jest również proces starzenia się społeczeństwa. Ubóstwa i niedostatek kapitału mieszkańców przekładają się na niedoinwestowanie infrastruktury mieszkalnej.

Szanse i zagrożenia

Niewątpliwą szansą obszaru jest podjęcie działań rewitalizacyjnych, które mogą być finansowane z różnych źródeł zewnętrznych. Wymaga to zorganizowania tego procesu, w tym włączenia społeczności lokalnych w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Niewątpliwą szansą na aktywizację gospodarczą obszaru rewitalizacji należy postrzegać z budowie obwodnicy Dzierżoniowa, co powinna pozytywnie wpłynąć na

poprawę atrakcyjności inwestycyjnej oraz mobilność mieszkańców. Obszar rewitalizacji posiada ponadto wolne tereny pod inwestycje mieszkaniowe.

Gmina Pieszycy posiada istotne atuty związane z rozwojem turystyki. Bliskość dużych aglomeracji (Wrocław, Dzierżonów/Bielawa, Świdnica, Legnica) oraz walory przyrodniczo-krajobrazowe (Góry Sowie) stwarzają szansę na rozwój usług turystycznych, jak też usług opiekuńczych. Szansą na lepsze wykorzystanie posiadanych potencjałów jest kształtowanie produktów regionalnych, składających się np. z regionalnych artykułów spożywczych, cyklicznych wydarzeń sportowych, turystycznych i kulturalnych.

Zagrożeń w rozwoju obszaru rewitalizacji należy postrzegać głównie z odpływie mieszkańców, m. in. wskutek niezaspokojenie aspiracji i potrzeb związanych z pracą na miejscu. Barięą może być również niedostatek środków oraz potencjału organizacyjnego do wykorzystanie funduszy zewnętrznych. Dot. to może np. organizacji pozarządowych, które mogą wnieść istotny wkład w działania rewitalizacyjne, a ze względu na brak np. doświadczenia oraz funduszy, nie będą w stanie efektywnie pozyskiwać środków wsparcia. Należy założyć również, że obszar rewitalizacji nadal będzie charakteryzował się przyrostem liczby ludności w wieku senioralnym. Dlatego też, istotną barierą w rozwoju może być brak odpowiedniej oferty dla tej grupy wiekowej, która włączać będzie seniorów do życia społecznego.

Wśród barier rozwoju nie można również zapomnieć o problemach rozwoju gospodarczego, jakie mogą dotknąć obszar Ziemi Dzierżoniewskiej oraz gminy Pieszycy. Szczególnie uciążliwy może być upadek kluczowych dla lokalnego rynku pracy pracodawców.

PODOB SZAR B – KAMIONKI

Obszar wskazany do rewitalizacji ze względu na szczególną koncentrację problemów społecznych, niewykorzystany potencjał rozwoju gospodarczego, w szczególności związany rozwojem turystyki, niedostatek terenów rekreacji i wypoczynku, zły stan infrastruktury drogowej, niską estetykę i stan techniczny obiektów mieszkalnych.

Liczba mieszkańców: 574 osoby (stan na 31.12.2016), co stanowi 6,02% mieszkańców gminy

Powierzchnia obszaru: 56,7 ha, co stanowi 0,89% powierzchni gminy

Lokalizacja (ulice):

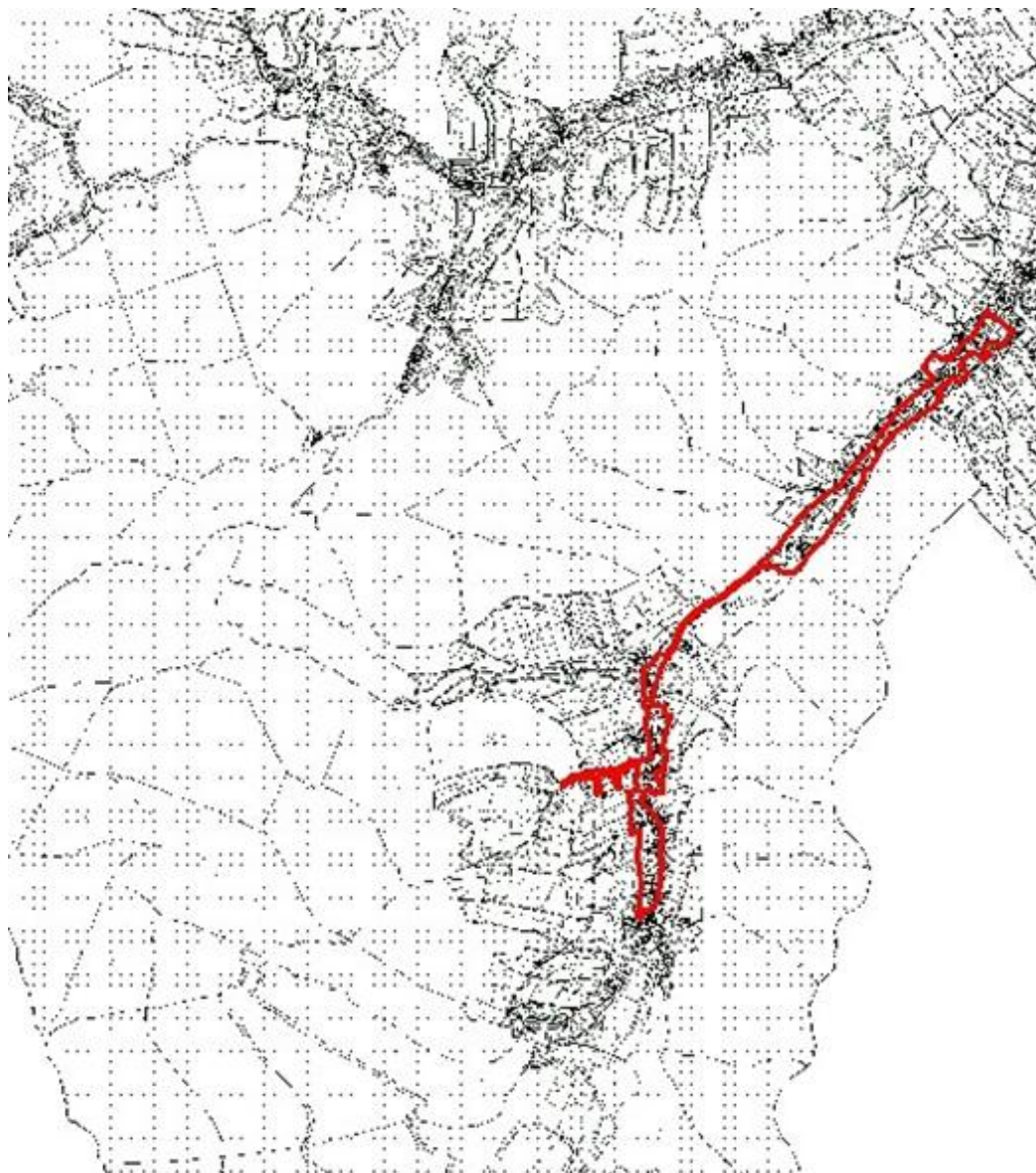
Pieszycy

- Ul. M. Kopernika (118, 124, 126, 128, 130, 132, 134, 138, 138a, 140, 142, 137, 146, 148, 139, 152, 154, 156, 158, 160, 164, 166, 168, 170, 172, 174, 176, 176a, 178, 182, 184, 167, 186, 186a);
- Rybacka (bez budynków);
- Cicha (1,2, 5);

Kamionki

- Nr. (3, 5, 5a, 9a, 9b, 9, 15, 17, 10, 12, 14, 16, 16a, 19, 21, 25, 23, 25a, 20, 22, 27, 29, 31, 33, 35a, 37, 39, 41, 43, 45, 47, 47a, 47b, 47c, 49, 51, 53, 55, 56, 57, 58a).

Mapa 7. Podobszar rewitalizacji – Pieszyce

Źródło: opracowanie własne

Tabela 51. Wskaźniki opisujące negatywne zjawiska społeczne – podobszar rewitalizacji – Kamionki

Miernik	Źródło danych	Koncentracja problemu	Odsetek skali zjawiska w Gminie	Średnia wartość wskaźnika dla Gminy	Wartość wskaźnika
Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku	UM	liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym	5,79%	70,96	68,36

produkcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego) 2015		wyniosła 229 osób			
Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2015	UM	liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym wyniosła 92 osoby	5,50%	17,55%	16,31%
Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2015	UM	liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wyniosła 137 osób	6,00%	23,96%	24,29%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	PUP	liczba bezrobotnych zarejestrowanych wyniosła 26 osób	7,16%	6,51%	7,76%
Udział długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	PUP	liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych wyniosła 12 osób	7,06%	3,05%	3,58%
Liczba świadczeń z OPS na 1000 mieszkańców 2015	OPS	liczba świadczeń z pomocy społecznej wyniosła 20 zdarzeń	10,05%	20,87	35,46
Ilość przestępstw kryminalnych na 1 000 mieszkańców 2015	KP	ilość przestępstw kryminalnych wyniosła 3 przypadki	3,70%	8,50	5,32

Tabela 52. Wskaźniki opisujące pozostałe negatywne zjawiska – podobszar rewitalizacji – Pieszyce

Miernik	Źródło danych	Koncentracja problemu	Wartość referencyjna	Wartość obszaru
Liczba aktywnych działalności gospodarczych na 1000 mieszkańców	UM	liczba aktywnych dz.gosp. w 2015 wyniosła 20 podmiotów	63,31	59,70
Liczba wykreślonych działalności gospodarczych na 1000 mieszkańców	UM	liczba wykreślonych dz.gosp. w 2015 wyniosła 1 podmiot	9,15	2,99
Liczba obiektów/placów sportowych, rekreacyjnych, instalacji sportowych na 1000 mieszkańców w wieku przed- i produkcyjnym	UM	liczba obiektów wynosi 2	2,07	4,68
Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 1000 osób w wieku przedprodukcyjnym 2015	UM	liczba obiektów wynosi 2	5,98	21,74
Powierzchnia materiałów z azbestem na 1 mieszkańca (m2) 2015	UM	powierzchnia materiałów wynosi 1113 mkw	1,94	1,97

Mocne i słabe strony

Wskazany do rewitalizacji obszar posiada spore atuty do rozwoju turystyki. Są to walory krajobrazowe, przyrodnicze (Natura 2000), historyczne, kulturowe (Muzeum Ziemi Pieszyckiej), geologiczne, w tym dawne kopalnie i sztolnie kopalniane. Ze względu na walory krajobrazowe jest to obszar o wysokiej atrakcyjności osiedleńczej. Obszar wyposażony jest w infrastrukturę turystyczną, w tym bazę noclegową, gastronomiczną, trasy rowerowe, narciarskie, posiada wytyczone szlaki turystyczne oraz ścieżki edukacyjne.

Obszar charakteryzuje się brakami infrastruktury technicznej, głównie wodno-kanalizacyjnej, jak też infrastruktury społecznej. Odczuwalny jest brak miejsc spotkań, placów zabaw, boisk. Mając na uwadze potencjał turystyczny brakuje również infrastruktury takiej jak parkingi, zatoczki, odpowiedniej jakości ścieżki rowerowe, miejsca obsługi podróżnych na szlaku, np. wiat, altan, miejsc odpoczynku.

Na obszarze tym mieszka znaczny odsetek ludności korzystającej z pomocy społecznej, której powodem jest ubóstwo oraz bezrobocie. Podobnie jak w centrum Pieszc, także w tym obszarze widoczny jest zły stan obiektów mieszkalnych. Mieszkańcy wykazują się niską aktywnością społeczną. Obszar charakteryzuje się również niską aktywnością gospodarczą, brak jest drobnych usług, rzemiosła. Inwestycja gospodarcze ogranicza fakt położenia na obszarze Natura 2000.

Ze względu na położenia (Góry Sowie, duże spadki terenu) ta część gminy jest w szczególności narażona na zjawiska pogodowe, w tym skutki ulewnych deszczy (brak retencji). Tym samym na tym obszarze następuję szybsze zużycie infrastruktury technicznej, w tym drogowej.

Szanse i zagrożenia

Szansą rozwoju tego obszaru jest turystyka. Walory przyrodniczo-krajobrazowe predysponują w szczególności sposób do rozwoju turystyki aktywnej. Stąd bardzo ważne będzie ścisła współpraca z wieloma partnerami: Urzędem Marszałkowskim, Starostwem Powiatowym, Lokalną Grupą Działania „Partnerstwo Sowiogórskie”, Stowarzyszeniem Turystycznych Gmin Gór Sowich, MTB STREFA, KD, oraz lokalnymi stowarzyszeniami – w celu kreowania produktów turystycznych oraz wzmacniania potencjału atrakcyjności turystycznej oraz promocji.

Istotną barierą w rozwoju tego obszaru będzie jego ograniczona dostępność komunikacyjna, w szczególności w okresie wzmożonego ruchu turystycznego (lata, zima).

4. WIZJA OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja przemian na **obszarze rewitalizacji** jest oczekiwanym obrazem przyszłości w odniesieniu do obszaru, na którym prowadzone będą działania rewitalizacyjne. Wskazuje więc na istotne dążenia społeczności lokalnej, interesariuszy (wspólne wyobrażenia przyszłości) do przekształcenia zdegradowanej przestrzeni Gminy w obszar charakteryzujący się pozytywnymi cechami.

Działania rewitalizacyjne powinny w sposób istotny wykorzystywać atuty i potencjały gminy (mocne strony oraz szanse), tym samym wizja obszaru rewitalizacji powinna być istotnym elementem obrazu przyszłości całej gminy. Prace nad wizją obszaru rewitalizacji prowadzone były w trakcie moderowanych spotkań warsztatowych. W pierwszym kroku przeanalizowano brzmienie wizji rozwoju gminy Pieszycy.

„GMINA PIESZYCE TO OTWARTY, EKOLOGICZNY MIKROREGION, WSPÓŁPRACUJĄCY Z SĄSIADAMI, KTÓREGO DOMINUJĄCĄ FUNKCJĘ STANOWIĄ USŁUGI SPOŁECZNE, REKREACYJNE I TURYSTYCZNE”³⁴

Wśród istotnych wyzwań rozwoju określonych wizją Gminy Pieszycy są otwartość, ekologia, współpraca z sąsiadami, funkcja usługowa, funkcja turystyczno-rekreacyjna.

Mając na uwadze powyższe, do istotnych mocnych stron oraz szans obszarów rewitalizacji należeć będą:

- funkcja usługowa centrum Pieszyc,
- funkcja turystyczna oraz dalszy potencjał do rozwoju turystyki (w szczególności Kamionki),
- dobre powiązania funkcjonalno-przestrzenne z Dzierżoniowem i Bielawą,
- współpraca lokalna oraz subregionalna, w tym ukierunkowana na aktywizację gospodarczą, rozwój komunikacji oraz turystykę,
- atrakcyjność do rozwijania funkcji mieszkaniowej,
- wzrastająca aktywność społeczna, w tym seniorów.

Tym samym proponuje się aby wizja obszaru rewitalizacji w gminie Pieszycy przybrała następujące brzmienie:

„OBSZAR CHARAKTERYZUJĄCY SIĘ ROSNĄCĄ AKTYWNOŚCIĄ MIESZKAŃCÓW, KTÓRZY MOGĄ KORZYSTAĆ Z BOGATEJ OFERTY USŁUG SPOŁECZNYCH, DOBRYM SKOMUNIKOWANIEM Z PRZESTRZENIĄ ZIEMI DZIERŻONIOWSKIEJ, WYRÓZNIAJĄCY SIĘ DYNAMICZNYM ROZWOJEM FUNKCJI TURYSTYCZNEJ I REKREACYJNEJ”

³⁴ STRATEGIA ROZWOJU GMINY PIESZYCE NA LATA 2014-2020

5. CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

W oparciu o przeprowadzone analizy sytuacji społeczno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej gminy Pieszycy, które przedstawiono w poprzednich rozdziałach, a także przy uwzględnieniu zapisów dokumentów strategicznych sporządzonych na wyższych szczeblach (krajowym i wojewódzkim) sformułowane zostały cele rewitalizacji gminy Pieszycy. Zgodnie z logiką główne cele rewitalizacji odnoszą się do zidentyfikowanych obszarów problemowych, wyznaczonych na podstawie analiz oraz konsultacji społecznych.

Program Rewitalizacji zbudowany został w oparciu o hierarchiczną strukturę celów, w tym celów głównych oraz podlegających im kierunków działań rewitalizacyjnych i zadań rewitalizacyjnych. Cele główne nawiązują bezpośrednio do wizji obszaru rewitalizacji, stanowiąc jej rozwinięcie. Hierarchiczna struktura celów porządkuje sposób działań związanych z rewitalizacją, wskazując poszczególnym kierunkom działań ich nadrzędny cel.

W odpowiedzi na oczekiwany obraz obszaru rewitalizacji, ujęty w wizji zdefiniowano 4 cele rewitalizacji.

1. **Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.**
2. **Podniesienie poziomu aktywności i integracji społecznej mieszkańców.**
3. **Podniesienie dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji.**
4. **Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.**

Poniżej przedstawiono logikę wyboru celów rewitalizacji wraz kierunkami działań rewitalizacyjnych – w odniesieniu do oczekiwanego obrazu przyszłości, tj. wizji obszaru rewitalizacji.

Tabela 53. Struktura celów, kierunków oraz zadań rewitalizacyjnych (w odniesieniu do podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych)

<p>Wizja:</p> <p>„Obszar charakteryzujący się rosnącą aktywnością mieszkańców, którzy mogą korzystać z bogatej oferty usług społecznych, dobrym skomunikowaniem z przestrzenią ziemi dzierżoniewskiej, wyróżniający się dynamicznym rozwojem funkcji turystycznej i rekreacyjnej”</p>
<p>Cel 1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.</p> <p>Kierunki działań / Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne:</p> <p>1.1. Tworzenie infrastruktury dla potrzeb pobudzania aktywności gospodarczej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie terenu w centrum Pieszyc – na teren wielofunkcyjny (targowisko, parking, szalet miejski, miejsca rekreacyjne). <p>1.2. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Remont elewacji zewnętrznej na wieży na Wielkiej Sowie.
<p>Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności i integracji społecznej mieszkańców.</p> <p>Kierunki działań / Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne:</p> <p>2.1. Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa kortu zewnętrznego do "squasha" - Pieszycy Kopernika 124, • Dopuszaenie boiska piłkarskiego przy kompleksie orlik w siedziska przenośne,

- Budowa placu zabaw przy boiskach Orlik oraz montaż elementów siłowni plenerowej,
- Modernizacja Basenu Miejskiego,
- Zagospodarowanie terenu byłego wysypiska śmieci w Pieszycach,
- Modernizacja stadionu miejskiego,
- Modernizacja boiska sportowego w Szkole Podstawowej Nr 1.

Cel 3. Podniesienie dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji.

Kierunki działań / Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

3.1. Rozwój infrastruktury komunikacji pieszo-rowerowej.

- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej od ul. Bocznej do ścieżki przy drodze 383,
- Budowa stacji przesiadkowej dla rowerzystów w Pieszycach,
- Wytyczenie i oznaczenie w terenie ścieżki „Śladem Buntu Tkaczy Śląskich”,
- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi powiatowej od Pieszyc do Piskorzowa,
- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej od Pieszyc Górnych (ul. Lipowa) do Końca Kamionek,
- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż nasypu kolejowego w Gminie Pieszycy.

3.2 Modernizacja infrastruktury drogowej.

- Rozwój infrastruktury drogowej – modernizacja ul. Mickiewicza (droga gminna nr 117669D) w Gminie Pieszycy,
- Rozwój infrastruktury drogowej – modernizacja ul. Kopernika (droga gminna nr 117664D) w Gminie Pieszycy – etap III,
- Rozwój infrastruktury drogowej – modernizacja ul. Hermana (odcinek od basenu do granicy gminy z Gmina Bielawa),
- Budowa nowych, remont istniejących murów oporowych wzdłuż Potoku Pieszyckiego oraz remonty mostów zagrożonych zawaleniem,
- Modernizacja drogi dojazdowej do Parku od strony ul. Mickiewicza oraz budowa parkingu,
- Modernizacja oświetlenia ulicznego w Gminie Pieszycy.

Cel 4. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.

Kierunki działań / Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

4.1 Rozwój infrastruktury mieszkaniowej.

- Rozwój infrastruktury mieszkaniowej – termomodernizacja budynków Kościuszki 4-4a oraz Kościuszki 6 w Gminie Pieszycy
- Rozwój infrastruktury mieszkaniowej – modernizacja budynków 9 Maja 8, 10, 12 w Gminie Pieszycy
- Rozwój infrastruktury mieszkaniowej – modernizacja terenów przyległych do budynków mieszkalnych.
- Rozwój infrastruktury mieszkaniowej – budowa mieszkań socjalnych i komunalnych w Gminie Pieszycy - zwłaszcza adaptacja budynku przy Kościuszki 6

4.2 Modernizacja budynków użyteczności publicznej.

- Rozwój infrastruktury budynków użyteczności publicznej – termomodernizacja budynku OPS Pieszycy ul. Kopernika 124, budynku ZGM ul. Mickiewicza 10, Urzędu Miejskiego, SP 1

6. LISTA PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Lista planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmuje zdefiniowane na etapie tworzenia Programu rewitalizacji projekty i zadania, charakteryzujące się znacznym stopniem zaawansowania ich planów realizacji. Są to ponadto projekty, które co do zasady zlokalizowane są na obszarze rewitalizacji oraz wykazują silną zbieżność z celami rewitalizacji (wysoki wpływ na rozwiązywanie przede wszystkim problemów społecznych oraz pobudzanie aktywności gospodarczej).

Tabela 54 – Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

LISTA A

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
Cel 1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.							
1	Gmina Pieszycy	Zagospodarowanie terenu w centrum Pieszyc - na teren wielofunkcyjny (targowisko, parking, szalet miejski, miejsca rekreacyjne itp..)	<p>Problem:</p> <p>Teren w centrum Pieszycy jest niezagospodarowany. Tym samym niewykorzystany jest potencjał przestrzeni centrum Pieszyc do aktywizacji gospodarczej.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>W ramach projektu przewiduje się wykonanie miejsca wielofunkcyjnego tj. targowisko miejskie, parking, miejsce rekreacyjno-wypoczynkowe, miejsce przyjazne do imprez miejskich, szalet miejski, miejsce upamiętniające wydarzenia historyczne.</p> <p>Na wspomnianym terenie przewiduje utwardzenie terenu(ścieżki , parkingi) oświetlenie oraz wyposażenie w sieć wodno-kanalizacyjną.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba zagospodarowanych terenów publicznych na funkcje gospodarcze – 1</p>	Gmina Pieszycy, obszar miejski – działki obręb Środkowe	1,5 mln	2020	Poprawa bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców Gminy, poprawa otoczenia . Poprawa wizerunku Gminy oraz warunków życia mieszkańców. Zwiększenie aktywności gospodarczej w centrum Pieszyc.
2	Gmina Pieszycy	Remont wieży widokowej na Wielkiej Sowie	<p>Problem:</p> <p>Wieża widokowa na Wielkiej Sowie jest jedną z najważniejszych atrakcji turystycznych Ziemi</p>	Wieża widokowa na Wielkiej Sowie	0,5 mln	2017	Poprawa bezpieczeństwa ludzi, zwiększenie miejsc aktywnego wypoczynku dla mieszkańców Pieszyc i

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
			<p>Dzierżoniowskiej oraz Gór Sowich. Jest stan techniczny oraz estetyka wymaga podjęcia pilnych działań remontowych, aby w dalszym ciągu służyła efektywnie turystom.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Remont wieży widokowej na Wielkiej Sowie.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba zmodernizowanej / poprawionej infrastruktury turystycznej – 1</p>				okolicznych miejscowości. Poprawa wizerunku Gminy oraz warunków życia mieszkańców.
Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności i integracji społecznej mieszkańców.							
3	Gmina Pieszycy	Modernizacja Stadionu Miejskiego w Pieszycach	<p>Problem:</p> <p>Stadion miejski w Pieszycach wymaga kompleksowej modernizacji ze względu na stan techniczny oraz niedostosowanie do potrzeb.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>W ramach projektu zakłada się wykonanie kompleksowej modernizacji boiska do piłki nożnej, infrastruktury lekkoatletycznej, widowni, zaplecza techniczno-socjalnego, systemu zasilania w wodę do podlewania muraw boisk, systemu oświetlenia. Konieczna jest budowa boiska treningowego. Wokół stadionu konieczne jest wybudowanie parkingów dla samochodów.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej - 1</p>	Pieszycy, od ul. Bocznej do ścieżki przy drodze 383, nr działki	1,5 mln	2019	Poprawa bezpieczeństwa ludzi, udostępnienie miejsc rekreacyjno-sportowych mieszkańcom Gminy, podniesienie sprawności fizycznej oraz poprawa zdrowia mieszkańców . Poprawa wizerunku Gminy oraz warunków życia mieszkańców.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
4	Gmina Pieszycy	Zagospodarowanie terenu byłego wysypiska śmieci w Pieszcach	<p>Problem:</p> <p>Teren po byłym wysypisku śmieci jest częściowo zrekultywowany, wymaga jednak nadania nowych funkcji.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Teren doskonale nadaje się na stworzenie tras rowerowych, krosowych, parku sprawnościowego oraz sportowo-rekreacyjnego.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba zagospodarowanych terenów publicznych na funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe – 1</p>	Gmina Pieszycy, obszar miejski – działki obręb Środkowe	0,5 mln	2021	Poprawa bezpieczeństwa ludzi, poprawa sprawności fizycznej i zdrowia mieszkańców Gminy . Poprawa wizerunku Gminy oraz warunków życia mieszkańców.
5	Gmina Pieszycy	Modernizacja boiska sportowego w Szkole Podstawowej Nr 1 w Pieszcach	<p>Problem:</p> <p>Boiska sportowe przy SP nr 1 w Pieszcach charakteryzuje się degradacją techniczną (zły stan nawierzchni), co utrudnia prowadzenie zajęć oraz jego wykorzystanie przez mieszkańców.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Modernizacja boiska sportowego w Szkole.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba zmodernizowanej / poprawionej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – 1</p>	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Pieszcach	200 tys.	2019	Poprawa bezpieczeństwa ludzi, zwiększenie miejsc aktywnego wypoczynku dla mieszkańców Pieszc i okolicznych miejscowości. Poprawa wizerunku Gminy oraz warunków życia mieszkańców.
6	Gmina Pieszycy	Doposażenie boiska piłkarskiego przy kompleksie orlik w	<p>Problem:</p> <p>Kompleks boisk nie jest wyposażony w siedziska.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p>	Pieszycy, kompleks boisk ORLIK 2012, pl. Zamkowy	30 tys.	2017	Zakup oraz montaż siedzisk przenośnych ułatwi organizację zawodów sportowych, poprawi

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
		siedziska przenośne	Zakup oraz montaż przy boisku piłkarskim w kompleksie boisk orlik siedzisk przenośnych. Wskaźniki produktu: Liczba zmodernizowanej / poprawionej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – 1				komfort spotkań mieszkańców oraz pozytywnie wpłynie na zwiększenie zainteresowania wydarzeniami sportowymi.
7	Gmina Pieszyce	Budowa placu zabaw przy boiskach Orlik oraz montaż elementów siłowni plenerowej	Problem: Teren przy boiskach Orlik nie jest w pełni zagospodarowany. Zakres realizowanych zadań: Wyłożenie kostką brukową zarośniętego trawnika (równoległe do boiska piłki nożnej), budowa placu zabaw dla dzieci oraz montaż elementów siłowni plenerowej. Budowa oświetlenia i dodatkowo objęcie obszaru istniejącym monitoringiem. Wskaźniki produktu: Liczba zmodernizowanych / poprawionej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – 1	Pieszyce, kompleks boisk ORLIK 2012, pl. Zamkowy	100 tys.	2018	Budowa placu zabaw i siłowni plenerowej zwiększy aktywność fizyczną mieszkańców, a także wpłynie pozytywnie na budowanie i zacieśnianie więzów rodzinnych (aktywność fizyczna całej rodziny w komplecie sportowym). Wpłynie pozytywnie na zaszczepienie w młodych mieszkańcach nawyku uprawianie sportu.
8	Gmina Pieszyce	Budowa kortu zewnętrznego do "squasha"	Problem: Na obszarze gminy brak jest infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Zakres realizowanych zadań: Budowa boiska do squasha obustronnego o wymiarach: szerokość – 640 cm, długość – 975 cm, wysokość – 564 cm, wraz z infrastrukturą towarzyszącą, tj. ławeczki, oświetlenie, chodniki.	Teren zielony przy OPS Pieszyce ul. Kopernika 124	50 tys.	2018	Rozwój oferty (jej różnorodności) spędzania wolnego czasu.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
			Wskaźniki produktu: Liczba zmodernizowanych / poprawionej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – 1				
9	Gmina Pieszyce	Modernizacja Basenu Miejskiego	<p>Problem:</p> <p>Obiekt basenu miejskiej charakteryzuje się postępującą degradacją techniczną oraz niedostosowaniem obiektu do potrzeb i oczekiwań mieszkańców.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Modernizacja basenu miejskiego polegać będzie m.in. na :</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizacji niecki basenu, - budowie zjeżdżalni, - budowie obiektów małej architektury (zadaszenia przeciwsloneczne np. z palet), - modernizacji stacji uzdatniania wody. <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba zmodernizowanych / poprawionej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – 1</p>	Pieszyce, ul. Hermana	1 mln	2017	Zwiększenie atrakcyjności basenu, zwiększy się ilość osób korzystających, poprawa wizerunku Gminy, jej oferty, a tym samym jakości życia.
3. Podniesienie dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji.							
10	Gmina Pieszyce	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi	<p>Problem:</p> <p>Na odcinku od Piskorzowa funkcjonuje trasa rowerowa Eurowelo 9 – po drodze powiatowej.</p>	Gmina Pieszyce, obszar miejski – działki obręb	0,5 mln	2017	Poprawa bezpieczeństwa ludzi, ograniczenie emisji CO2, zwiększenie miejsc

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
		powiatowej od Pieszyc do Piskorzowa	Duży ruch samochodowy stwarza bardzo duże zagrożenia dla bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów. Zakres realizowanych zadań: W ramach projektu zakłada się wykonanie nawierzchni asfaltowej szerokości 1,5 m dla ciągu pieszo-rowerowego. Wskaźniki produktu: Liczba zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych – 1	Środkowe			aktywnego wypoczynku dla mieszkańców Pieszyc i okolicznych miejscowości. Poprawa wizerunku Gminy oraz warunków życia mieszkańców.
11	Gmina Pieszyc	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej od Pieszyc Górnych (ul. Lipowa) do końca Kamionek	Problem: Pomiędzy Pieszcami Górnymi a Kamionkami brak jest bezpiecznego dla mieszkańców oraz turystów połączenia pieszo-rowerowego. Zakres realizowanych zadań: W ramach projektu zakłada się wykonanie nawierzchni asfaltowej szerokości 3 m dla ciągu pieszo-rowerowego na odcinku około 3 km.	Ciąg komunikacyjny od Pieszyc Górnych (ul. Lipowa) do końca Kamionek	1,5 mln	2018	Poprawa bezpieczeństwa ludzi, ograniczenie emisji CO2, zwiększenie miejsc aktywnego wypoczynku dla mieszkańców Pieszyc i okolicznych miejscowości. Poprawa wizerunku Gminy oraz warunków życia mieszkańców.
12	Gmina Pieszyc	Projekt ścieżki pieszo-rowerowej od ul. Bocznej do ścieżki przy drodze 383	Problem: Budowa ścieżki pieszo-rowerowej umożliwiłaby bezpieczne poruszanie się rowerzystów i pieszych z Pieszyc Dolnych i dotarcie do istniejącej sieci ścieżek rowerowych w gminie (połączenie z Dzierżoniowem – strefa przemysłowa, Bielawą, Górą Sowimi). Dodatkowo można uwzględnić budowę MOPu – miejsca odpoczynku podróżnych,	Pieszyc, od ul. Bocznej do ścieżki przy drodze 383	100 tys.	2018	Budowa ścieżki pozwoli mieszkańcom na bezpieczne dotarcie do miejsc pracy, miejsc turystycznych, a także na aktywną rekreację i odpoczynek.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
			<p>wyposażonego w ławeczki, stoliki, stojaki rowerowe, tablice informacyjne oraz stację naprawczą dla rowerów.</p> <p>Zakres realizowanych zadań: Przygotowanie projektu oraz prac w terenie.</p> <p>Wskaźniki produktu: Projekt ścieżki pieszo-rowerowej.</p>				
13	Gmina Pieszyce	Wytyczenie i oznaczenie w terenie ścieżki „Śladem Buntu Tkaczy Śląskich”	<p>Problem: Obszar gminy Pieszyce posiada znaczny potencjał do rozwoju turystyki. Jednym z do tej pory niewykorzystanych walorów gminy jest historia Tkaczy Śląskich.</p> <p>Zakres realizowanych zadań: Przygotowanie projektu trasy, wydanie materiałów promocyjnych, oznakowanie w terenie, wykonanie prac w terenie (w górskiej części np. utwardzenie przejścia).</p> <p>Wskaźniki produktu: Liczba zmodernizowanych / utworzonej infrastruktury komunikacyjnej – 1</p>	Pieszyce, teren gminy od Pałacu poprzez ul. Kopernika, Lipową, wzdłuż granicy lasu do Bielawy	100 tys.	2018	Budowa ścieżki pozwoli upamiętnić wydarzenia historyczne i stanowić będzie nowy produkt turystyczny. Wpłynie pozytywnie na rozwój ruchu turystycznego w Gminie Pieszyce. Bunt tkaczy to część historii tych ziem. Opis wydarzeń z 1844 roku przez Gerharda Hauptmana został też doceniony przez kapitułę przyznającą Nagrodę Nobla.
14	Gmina Pieszyce	Budowa stacji przesiadkowej dla rowerzystów w Pieszycach	<p>Problem: Obszar gminy Pieszyce posiada duży potencjał do rozwoju turystyki rowerowej (m. in. zawody MTB). Brak jest odpowiedniego systemu infrastruktury komunikacyjnej, pozwalającej efektywnie</p>	Pieszyce, teren przy cmentarzu, przy drodze powiatowej Pieszyce – Kamionki	250 tys.	2018	Budowa stacji przesiadkowej pozwoli rozładować miejsca parkingowe w istniejących nieformalnie takich miejscach (ul. Mickiewicza

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
			<p>wykorzystywać potencjał Gór Sowich przez turystów. Brak miejsc obsługi podróżnych oraz systemu przesiadkowego, pozwalającego dotrzeć do miejsc atrakcyjnych turystycznie z obszarów zamieszkałych (np. z Dzierżoniowa, w których funkcjonuje także subregionalny węzeł komunikacyjny i Bielawy).</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Przygotowanie projektu oraz wykonanie prac w terenie. Budowa stacji przesiadkowej poprawi komfort rowerzystów / turystów przyjeżdżających do Pieszyc jako bazy wypadowej w Góry Sowie. W tym celu należy utwardzić teren, wykonać miejsca parkingowe, oświetlić obiekt, zamontować ławki i stoliki, stojaki rowerowe i stację naprawczą. Dodatkowo należy oznakować od granic miejscowości dojazd do stacji oraz zamontować tablice informacyjne (z przebiegiem tras itp.).</p> <p>Liczba zmodernizowanej / utworzonej infrastruktury komunikacyjnej – 1</p>				w Pieszycach, parking „Biedronka”), uporządkuje ruch rowerzystów w obszarze gminy, poprawi komfort turystów przebywających w Pieszycach i ułatwi dostęp, dojazd do sieci ścieżek i szlaków rowerowych na terenie gminy i Gór Sowich.
15	Gmina Pieszycy	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż nasypu kolejowego w Gminie Pieszycy	<p>Problem:</p> <p>Sieć ścieżek pieszo-rowerowych może być alternatywnym i efektywnym rozwiązaniem komunikacyjnym, który zwiększy dostępność do szeregu miejsc i usług na obszarze gminy. Wymaga to stworzenia spójnej i bezpiecznej dla użytkowników sieci ścieżek pieszo-rowerowych,</p>	Gmina Pieszycy, obszar miejski – działki obręb Śródkowe	2,5 mln	2019	Poprawa bezpieczeństwa ludzi, ograniczenie emisji CO2, zwiększenie miejsc aktywnego wypoczynku dla mieszkańców Pieszyc i okolicznych miejscowości. Poprawa wizerunku Gminy oraz warunków życia

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
			<p>która w obecnej chwili brakuje.</p> <p>Cel 3.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Nasyp kolejowy w Gminie Pieszycy jest pozostałością po zdemontowanych torach kolejowych linii Dzierżoniów – Pieszycy – Bielawa. Podłoże nasypu jest wystarczająco utwardzone dla wykonania rekreacyjnej ścieżki pieszo rowerowej pomiędzy Dzierżoniowem- Pieszcami i Bielawą. Trasa nasypy przebiega przez teren niezabudowany pomiędzy Dzierżoniowem Pieszcami i Bielawą i doskonale nadają się na teren rekreacyjny.</p> <p>W ramach projektu zakłada się wykonanie nawierzchni asfaltowej szerokości 3 m dla ciągu pieszo-rowerowego. Na odcinku od cmentarza do stadionu wzdłuż nasypu funkcjonuje trasa rowerowa Eurowelo 9 – droga szutrowa. Na odcinku od ul Bielawskiej do drogi 383 w kierunku Dzierżoniowa wskazane jest wykonanie łącznika z dużym miejscem odpoczynku.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych – 1</p>				mieszkańców.
16	Gmina Pieszycy	Rozwój infrastruktury drogowej –	<p>Problem:</p> <p>Ul. Hermana stanowi drogę gminną publiczną łączącą centrum Gminy Pieszycy z Bielawą</p>	Pieszycy, Ul. Hermana	0,8 mln	2017	Poprawa jakości życia, w tym zwiększenie mobilności mieszkańców,

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
		modernizacja ul. Hermana (odcinek od basenu do granicy gminy z Gminą Bielawa)	<p>Stanowi ona również alternatywę dojazdu do Bielawy poza drogą powiatową i jest również głównym traktem pieszo rowerowym (Eurowelo 9) pomiędzy Pieszycami a Bielawą. Droga charakteryzuje się złym stanem technicznym.</p> <p>Cel 3.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>W ramach projektu zakłada się wykonanie nowej nawierzchni jedni, ciągów pieszych oraz terenów zieleni.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych – 1</p>				poprawa dostępności turystycznej.
17	Gmina Pieszyce	Budowa nowych, remont istniejących murów oporowych wzdłuż Potoku Pieszyckiego oraz remonty mostów zagrożonych zawaleniem	<p>Problem:</p> <p>Potok Pieszycki jest potokiem górskim i w wielu miejscach nie jest uregulowany, nie posiada murów oporowych a tam gdzie posiada to mury są w złym stanie technicznym (liczne wyrwy, ubytki, podmycia grożące zawaleniem). Wielokrotnie w poprzednich latach zdarzały się powodzie (rok 1997 oraz 2007) powodując bardzo duże straty materialne. Obecny stan powoduje duże zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi oraz infrastruktury drogowej.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>W ramach projektu zakłada się wykonanie remontu kapitalnego murów oraz dobudowanie</p>	Gmina Pieszyce, obszar miejski – działki obręb Środkowe	3 mln	2021	Poprawa bezpieczeństwa ludzi i przeciwdziałanie zagrożeniom powodziowym. Poprawa wizerunku Gminy oraz warunków życia mieszkańców. Zwiększenie mobilności mieszkańców oraz poprawa dostępności turystycznej.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
			<p>brakujących fragmentów na odcinku od Kamionek do dolnych Pieszyc. Konieczne jest również wyczyszczenie i odmulenie dna potoku oraz uzupełnienie ubytków kamiennych (betonowych) w dnie potoku.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych – 1</p>				
18	Gmina Pieszycy	Rozwój infrastruktury drogowej – modernizacja drogi dojazdowej do Parku od strony ul. Mickiewicza oraz budowa parkingu	<p>Problem:</p> <p>Wskazana droga (ok. 300 m) stanowi drogę gminną publiczną łączącą centrum Gminy Pieszycy z Parkiem Miejskim i boiskiem Orlik. Jest w złym stanie technicznym (ubytki w asfalcie, nierówności, przełomy, pozapadane studzienki oraz brak kanalizacji deszczowej. Brak parkingu przy Orlik.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>W ramach projektu zakłada się wykonanie nowej nawierzchni jezdni, nowej kanalizacji deszczowej, parkingu w okolicach Orlika ciągów pieszych oraz terenów zieleni.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych – 1</p>	Gmina Pieszycy, obszar miejski – działki obręb Stadion	300 tys.	2019	Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Poprawa wizerunku Gminy oraz warunków życia mieszkańców.
19	Gmina Pieszycy	Modernizacja oświetlenia ulicznego w	<p>Problem:</p> <p>Oświetlenie uliczne w Gminie Pieszycy jest</p>	Gmina Pieszycy, obszar miejski – działki obręb	1,5 mln	2017	Poprawa bezpieczeństwa ludzi, likwidacja potencjalnych miejsc

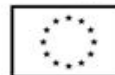
L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
		Gminie Pieszycy	<p>nieefektywne, energochłonne, niespełniające norm natężenia oświetlenia w ciągach ulic. LAMPY są awaryjne i wymagają częstych napraw. Niska sprawność oświetleniowa. Braki w oświetleniu ulic sprzyja nocnym dewastacjom i kradzieżom. Powoduje wzrost zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>W ramach projektu przewiduje się wymianę opraw oświetleniowych (ok. 1000 szt) na oprawy z energooszczędnymi źródłami światła LED, niezbędną wymianę słupów, modernizację linii zasilających, zabudowę systemu automatyki sterującej oświetleniem.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych.</p>	Środkowe			dewastacji i kradzieży . Poprawa wizerunku Gminy oraz warunków życia mieszkańców.
20	Gmina Pieszycy	Rozwój infrastruktury drogowej – modernizacja ul. Mickiewicza (droga gminna nr 117669D) w Gminie Pieszycy	<p>Problem:</p> <p>Ul. Mickiewicza stanowi drogę gminną publiczną znajdującą się w centrum Gminy Pieszycy, jest również dojazdem do głównej atrakcji Gminy jakim jest Pałac Pieszycy. Droga jest w złym stanie technicznym.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>W ramach projektu zakłada się wykonanie nowej nawierzchni jedni (rozważenie możliwości zastosowania kostki kamiennej lub betonowej),</p>	Gmina Pieszycy, obszar miejski – działka nr 58 obręb Środkowe	1 mln	2022	Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Poprawa wizerunku Gminy oraz obszaru w sąsiedztwie Pałacu Pieszycy.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
			ciągów pieszych bądź pieszo-rowerowych, miejsc parkingowych oraz terenów zieleni. Wskaźniki produktu: Liczba zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych – 1				
21	Gmina Pieszyce	Rozwój infrastruktury drogowej – modernizacja ul. Kopernika (droga gminna nr 117664D) w Gminie Pieszyce – etap III	Problem: Ul. Kopernika stanowi drogę gminną publiczną łączącą centrum Gminy Pieszyce z wsią Kamionki. Stanowi ona również alternatywę dojazdu do Przełęczy Jugowskiej. Droga jest w złym stanie technicznym. Zakres realizowanych zadań: W ramach projektu zakłada się wykonanie nowej nawierzchni jedni, ciągów pieszych oraz terenów zieleni. Zadanie stanowi kontynuację modernizacji ul. Kopernika (etap I, II). Wskaźniki produktu: Liczba zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych – 1	Gmina Pieszyce, obszar miejski – działka nr 51/1, 51/4, 51/5 obręb Górne	1,1 mln	2022	Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Poprawa wizerunku Gminy oraz warunków życia mieszkańców.
4. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.							
22	Gmina Pieszyce	Rozwój infrastruktury mieszkaniowej – budowa mieszkań socjalnych i komunalnych w	Problem: Wskazany budynek jest własnością Gminy Pieszyce. Budynek jest w złym stanie technicznym i wymaga kompleksowego remontu w zakresie termomodernizacji, funkcjonalności	Gmina Pieszyce, obszar miejski – działki obręb Środkowe	10 mln	2020	Poprawa bezpieczeństwa ludzi, ograniczenie emisji CO2, poprawa efektywności wykorzystania budynku, poprawa ergonomii

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
		Gminie Pieszycy - zwłaszcza adaptacja budynku przy Kościuszki 6	<p>i bezpieczeństwa przebywających tam ludzi.</p> <p>Cel 3.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>W ramach projektu zakłada się wykonanie remontu kapitalnego budynku (termomodernizacja, przebudowa ciągów komunikacyjnych) i utworzenie tam mieszkań komunalnych i socjalnych.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba utworzonych mieszkań socjalnych i komunalnych.</p>				użytkowania budynku. Poprawa wizerunku Gminy oraz warunków życia mieszkańców.
23	Gmina Pieszycy	Rozwój infrastruktury mieszkaniowej – termomodernizacja budynków Kościuszki 4-4a oraz Kościuszki 6 w Gminie Pieszycy	<p>Problem:</p> <p>Ul. Kościuszki to droga wojewódzka nr 383 i stanowi główny układ komunikacyjny Gminy. Obsługuje ruch tranzytowy, turystyczny oraz ogólnie miejski. Znajduje się ona w granicach historycznego układu przestrzennego miejscowości Pieszycy tworząc niejako wizerunek Gminy. Obiekty mieszkalne zlokalizowane w ciągu tej drogi charakteryzują się złym stanem technicznym i niską estetyką.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>W ramach zadania przewiduje się remont dachów budynków oraz kominów, wymianę okien, drzwi wejściowych do budynków, remont elewacji.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p>	Gmina Pieszycy, obszar miejski – działki nr 71/1, 71/3, 71/6, 70/1 obręb Środkowe	0,5 mln	2021	Poprawa jakości życia mieszkańców. Poprawa wizerunku Gminy.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
			Liczba obiektów mieszkalnych poddanych modernizacji: obiekty przy ul. Kościuszki 4-4a oraz Kościuszki 6.				
24	Gmina Pieszycy	Rozwój infrastruktury mieszkaniowej – modernizacja budynków 9 Maja 8, 10, 12 w Gminie Pieszycy	<p>Problem:</p> <p>Ul. 9 Maja to droga wojewódzka nr 383 i stanowi główny układ komunikacyjny Gminy. Obsługuje ruch tranzytowy, turystyczny oraz ogólnie miejski. Znajduje się ona w granicach historycznego układu przestrzennego miejscowości Pieszycy tworząc niejako wizerunek Gminy. Obiekty mieszkalne zlokalizowane w ciągu tej drogi charakteryzują się złym stanem technicznym i niską estetyką.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>W ramach zadania przewiduje się remont budynków wpisanych do wykazu zabytków Gminy, w zakresie: remont elewacji, wymianę okien wspólnych oraz wymianę drzwi wejściowych.</p> <p>Z uwagi na fakt, iż wszystkie budynki mają zbliżoną architekturę wskazuje się na wykonanie obiektów w jednakowej technologii, która stworzy harmonijny układ urbanistyczny.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba obiektów mieszkalnych poddanych modernizacji: obiekty przy ul. 9 Maja 8, 10, 12</p>	Gmina Pieszycy, obszar miejski – działki nr 276/6, 276/8, 276/10 obręb Środkowe	0,6 mln	2020	Poprawa jakości życia mieszkańców. Poprawa wizerunku Gminy.
25	Gmina Pieszycy	Rozwój infrastruktury mieszkaniowej –	<p>Problem:</p> <p>Tereny przyległe do obiektów mieszkalnych</p>	Obszar rewitalizacji	100 tys.	2020	Poprawa jakości życia mieszkańców. Poprawa wizerunku Gminy.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
		modernizacja terenów przyległych do budynków mieszkalnych	<p>charakteryzują się nieuporządkowaniem oraz niską estetyką.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Ogłoszenie zapytania, która wspólnota (w ramach obszaru przeznaczonego do rewitalizacji) wyraża chęć na modernizację terenu przyległego do ich budynku.</p> <p>W ramach zadania wskazuje się uporządkowanie terenu, wykonanie nasadzeń i trawników, miejsc do parkowania pojazdów, wykonanie ławek.</p> <p>Finansowanie: Gmina Pieszycy (do 50%), środki wspólnot mieszkaniowych (do 50%), ewentualne środki zewnętrzne.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba terenów przyległych do obiektów mieszkalnych poddanych rewitalizacji.</p>				
26	Gmina Pieszycy	Rozwój infrastruktury budynków użyteczności publicznej – termomodernizacja budynku OPS Pieszycy ul. Kopernika 124, budynku ZGM ul. Mickiewicza 10,	<p>Problem:</p> <p>Obiekty publiczne w gminie Pieszycy charakteryzują się niską efektywnością energetyczną. Tym samym koszty utrzymania tych obiektów są wysokie, ponadto ich ogrzewanie wnosi wkład w emisję CO₂.</p> <p>Cel 4.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Wskazane budynki są własnością Gminy Pieszycy. Budynki są w złym stanie technicznym i wymagają</p>	Gmina Pieszycy, obszar miejski – działki obręb Śródkowe	2,0 mln	2019	Poprawa bezpieczeństwa ludzi, ograniczenie emisji CO ₂ , poprawa efektywności wykorzystania budynku, poprawa ergonomii użytkownika budynku. Poprawa wizerunku Gminy oraz warunków życia mieszkańców.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Problem, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji
		budynek Urzędu Miejskiego Kościuszki 2, budynek przedszkola Publicznego przy ul. Bielawskiej, budynek Szkoły Podstawowej Nr 1 przy ul. Ogrodowej 23	<p>kompleksowego remontu w zakresie termomodernizacji, funkcjonalności i bezpieczeństwa przebywających tam ludzi.</p> <p>W ramach projektu zakłada się wykonanie remontu kapitalnego budynków (termomodernizacja, przebudowa ciągów komunikacyjnych).</p> <p>Wskaźniki produktu: Liczba obiektów publicznych poddanych termomodernizacji: 5</p>				

7. POZOSTAŁE PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

LISTA B

W tym rozdziale ujęte zostały pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, tj. takie, których realizacja pozytywnie wpłynie na rozwiązywanie problemów społecznych występujących na obszarach rewitalizacji. Są to projekty, które wykazują się tylko częściowym oddziaływaniem na obszar rewitalizacji, np. dotyczą infrastruktury lub usług, która zlokalizowana jest poza obszarem rewitalizacji, a tylko w części będzie służyć mieszkańcom obszaru rewitalizacji.

W tej kategorii ujęto również projekty i przedsięwzięcia, które na etapie tworzenia programu rewitalizacji nie zostały szczegółowo zaplanowane.

Cel 1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.

Kierunki działań / Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

1.1. Tworzenie infrastruktury dla potrzeb pobudzania aktywności gospodarczej.

- Modernizacja i udostępnianie lokali użytkowych będą własnością Gminy co celów działalności gospodarczej.

1.2. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej.

- Kompleksowy rozwój sieci szlaków turystycznych wraz z małą infrastrukturą turystyczną w miejscach koncentracji ruchu turystycznego.

Efekt: pobudzanie aktywności gospodarczej, w szczególności w oparciu o potencjał turystyczny.

Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności i integracji społecznej mieszkańców.

Kierunki działań / Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

2.1. Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.

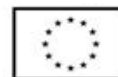
- Utworzenie miejsca wypoczynku i rekreacji przy budynku OPS (siłownia plenerowa).
- Rozbudowanie i uatrakcyjnienie istniejącego placu zabaw przy ul. Kopernika 145. Wzbogacenie rozrywek dla maluchów o plac zabaw z motywem np. pirackim.
- Młodzi (nie) gniewni (Jedną z części projektu jest nauka tańca breakdance. W pełni wyposażona sala byłaby miejscem spotkań wśród młodzieży jak również formą aktywnego spędzania wolnego czasu przez młodzież).
- Skate Park Pieszycy (wybudowanie Skate Parku przy boisku byłej Szkoły Podstawowej nr 2, obecnie OPS).

Efekt: zwiększanie aktywności społecznej oraz podnoszenia jakości życia.

3. Podniesienie dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji.

3.1. Rozwój infrastruktury komunikacji pieszo-rowerowej.

- Wybudowanie ścieżki rowerowo – spacerowej prowadzącej przez osiedle Górskie w Górnych Pieszycach do zalewu w Bielawie.

3.2 Modernizacja infrastruktury drogowej.

- Rozwój infrastruktury drogowej – modernizacja pozostałych dróg, chodników oraz oświetlenia ulicznego na obszarze rewitalizacji oraz poza nim.

Efekt: zwiększenie mobilności mieszkańców oraz dostępności obszaru gminy dla ruchu turystycznego. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej oraz poprawa estetyki przestrzeni.

4. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.

4.1 Rozwój infrastruktury mieszkaniowej.

- Modernizacja oraz poprawa estetyki obiektów mieszkalnych na obszarach rewitalizacji.

4.2 Modernizacja budynków użyteczności publicznej.

- Rozwój infrastruktury budynków użyteczności publicznej niewymienionych na liście podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Efekt: Poprawa jakości życia, w tym warunków zamieszkania oraz estetyki.

8. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych, które mogą być współfinansowane ze środków EFRR, EFS oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub przestrzenno-funkcjonalnego, lub technicznego, lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji. Oczekuje się wzajemnego powiązania oraz synergii projektów rewitalizacyjnych. Nie oznacza to w każdym przypadku obowiązku jednoczesnej realizacji projektów, lecz synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wskazują na następujące rodzaje komplementarności pomiędzy poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji:

- komplementarność przestrzenna,
- komplementarność problemowa,
- komplementarność proceduralno-instytucjonalna,
- komplementarność międzyokresowa,
- komplementarność źródeł finansowania.

Poniżej zestawiono najważniejsze cechy komplementarności Programu Rewitalizacji Gminy Pieszyce.

Tabela 55. Najważniejsze cechy komplementarności Programu Rewitalizacji Gminy Pieszyce

Rodzaj komplementarności	Uzasadnienie
Komplementarność przestrzenna	Działania rewitalizacyjne wpisują się w wizję rozwoju gminy Pieszyce. Nawiązują ponadto do celów rozwoju ustanowionych dla szczebla subregionalnego, w szczególności w kwestii dot. aktywizacji gospodarczej (rozwiązywanie problemu ubóstwa i bezrobocia), dot. transportu i komunikacji, wpływającej na mobilność mieszkańców (w tym mobilność na rynku pracy, dostęp do usług i oferty Ziemi Dzierżoniowskiej), poprawę dostępności do atrakcji turystycznych gminy oraz dot. tworzenia spójnej oferty turystycznej (wspólna promocja, tworzenie produktów turystycznych).
Komplementarność problemowa	Zdefiniowane cele rewitalizacji są odpowiedzią na główne problemy obszarów rewitalizacji, w tym ubóstwa i bezrobocia (aktywizacja gospodarcza centrum oraz wykorzystanie potencjału turystyki, zwiększenie mobilności), niskiej aktywności społecznej (rozbudowa oferty rekreacji i wypoczynku na obszarach rewitalizacji, m. in. poprzez modernizację infrastruktury społecznej, jak też poprawę skomunikowania wybranych obszarów gminy, z tym również z otoczeniem, np. Bielawą, Dzierżoniowem, co skutkowańc będzie lepszym

	<p>wykorzystaniem potencjału Ziemi Dzierżoniowskiej.</p> <p>Poszczególne cele wykazują się silną współzależnością. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej pozwoli lepiej wykorzystać ofertę rekreacji i wypoczynku na obszarach rewitalizacji. Poprawa jakości infrastruktury społecznej jest komplementarna do działań podejmowanych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (zwiększa potencjał instytucjonalny Gminy Pieszycy, w tym efektywność realizowanych zadań własnych przed podmioty zajmujące się pomocą społeczną, edukacją, kulturą, rekreacją, zagospodarowaniem wolnego czasu.</p> <p>Działania modernizacyjne infrastruktury mieszkaniowej wpłyną będą na zmniejszenie kosztów utrzymania tych obiektów, a tym samym wnosić będą wkład w przeciwdziałanie ubóstwu.</p> <p>Istotne jest również podnoszenie estetyki przestrzeni publicznych, co pozytywnie wpłynie na jakość życia, ale także na wizerunek obszaru rewitalizacji jako miejsca turystycznie atrakcyjnego.</p> <p>Poprawiona infrastruktura techniczna, w tym drogowa wpłynie pozytywnie na dostępność gminy jako obszaru aktywnego turystycznie.</p>
Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	<p>W realizację Programu rewitalizacji zaangażowana będzie przede wszystkim Gmina Pieszycy. Mając na uwadze komplementarność działań do szeregu lokalnych polityk, w szczególności do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, w proces rewitalizacji zaangażowanych zostanie również szereg pozostałych podmiotów publicznych oraz organizacji pozarządowych (wykorzystanie narzędzia jakim jest współpraca Gminy z organizacjami społecznymi). Wśród najważniejszych instytucji publicznych zaangażowanych w realizację Programu należy wymienić: Ośrodek Pomocy Społecznej, instytucje kultury oraz rekreacji, jak też lokalne organizacje pozarządowe.</p> <p>Sam proces rewitalizacji będzie procesem uspołecznionym. Zakłada się powołanie na etapie realizacji Programu rewitalizacji – ciała doradczego dla Burmistrza (zespół ds. rewitalizacji), który składać się będzie z przedstawicieli podmiotów publicznych oraz prywatnych. Szczególną rolę takiego ciała będzie monitoring i doradzanie Burmistrzowi w zakresie wdrażania Programu oraz poszczególnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.</p>
Komplementarność międzyokresowa	<p>Działania rewitalizacyjne są kontynuacją już prowadzonych w okresie programowym UE 2007 – 2013. W tym okresie rewitalizacja realizowana była w odniesieniu do centrum Pieszyc (częściowo pokrywa się obecnym obszarem), na którym zdiagnozowano problemy związane z degradacją tkanki urbanistyczno–architektonicznej, w sferze społecznej zaś: ubóstwa i bezrobocia, spadku potencjału i aktywności gospodarczej oraz występowania natężenia zjawisk patologicznych.</p> <p>Potrzeby rewitalizacji w sferze gospodarczej wynikały m.in. z potrzeby</p>

	<p>poprawy wizerunku Pieszyc oraz potrzeby poprawy jego atrakcyjności turystycznej.</p> <p>Obecnie zdefiniowane cele rewitalizacji nawiązują bezpośrednio do podejmowanych w poprzednim okresie działań rewitalizacyjnych, zakładają przy tym większe wzmocnienie spójności przestrzeni obszarów rewitalizacji wewnątrz oraz na zewnątrz, co pozwoli lepiej wykorzystać potencjał Ziemi Dzierżoniewskiej, w szczególności w kontekście mobilności na rynku pracy i aktywizacji turystycznej.</p>
Komplementarność źródeł finansowania	<p>Perspektywa finansowa Unii Europejskiej oraz dostępne fundusze dla kraju oraz województwa dolnośląskiego stwarzają szereg możliwości na dofinansowanie działań rewitalizacyjnych na obszarze gminy Pieszyc. Najważniejsze źródła finansowe związane są z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego (w szczególności priorytety dedykowane rewitalizacji), a także ze względu na specyfikę gminy, także Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (Oś Leader, która ukierunkowana jest w dużym stopniu na aktywizację gospodarczą w oparciu o potencjał turystyczny).</p> <p>Komplementarne do ww. źródeł finansowania projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ukierunkowanych w dużym stopniu na rozwój infrastruktury technicznej, społecznej, turystycznej, będą środki Europejskiego Funduszu Społecznego, które będą narzędziem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.</p> <p>Istotne źródło finansowania mogą stanowić również środki Programu Interreg (PL-CZ), a także fundusze dostępne dla organizacji pozarządowych, np. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich.</p> <p>Należy założyć również, że istotny udział w finansowaniu działań rewitalizacyjnych stanowić będą środki własne podmiotów publicznych, w tym Gminy Pieszyc, stanowiące część wkładów własnych.</p>

9. INDIKATYWNE RAMY FINANSOWE

Zabezpieczenie finansowe działań związanych z realizacją Programu Rewitalizacji stanowią przede wszystkim środki budżetowe gminy. Jednakże środki własne gminy wspomagane będą środkami zewnętrznymi pochodzącymi m. in. ze środków Unii Europejskiej.

Podstawowe źródła pozabudżetowe wykorzystywane do realizacji strategii obejmują:

- środki Unii Europejskiej – m. in. fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Instrument Łącząc Europę, Europejski Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jak i jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetów samorządów – wojewódzkich, powiatowych – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne – np. fundusze celowe,
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych,
- kredyty, pożyczki, obligacje komunalne i inne narzędzia i instrumenty finansowe kierowane do JST.

Indykatywne ramy finansowe związane z realizacją Programu Rewitalizacji, w odniesieniu do podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Cel 1. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.

Kierunki działań / Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

1.1. Tworzenie infrastruktury dla potrzeb pobudzania aktywności gospodarczej.

- Zagospodarowanie terenu w centrum Pieszyc – na teren wielofunkcyjny (targowisko, parking, szalec miejski, miejsca rekreacyjne – 1,5 mln zł

1.2. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej.

- Remont elewacji zewnętrznej na wieży na Wielkiej Sowie – 0,5 mln zł

Razem: 2,0 mln zł

Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności i integracji społecznej mieszkańców.

Kierunki działań / Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

2.1. Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.

- Modernizacja stadionu miejskiego – 1,5 mln zł
- Zagospodarowanie terenu byłego wysypiska śmieci w Pieszcach – 0,5 mln zł

- Modernizacja boiska sportowego w Szkole Podstawowej Nr 1 – 200 tys. zł
- Doposażenie boiska piłkarskiego przy kompleksie orlik w siedziska przenośne – 30 tys. zł
- Budowa placu zabaw przy boiskach Orlik oraz montaż elementów siłowni plenerowej – 100 tys. zł
- Budowa kortu zewnętrznego do "squasha" - Pieszycy Kopernika 124 – 50 tys. zł
- Modernizacja Basenu Miejskiego – 1,0 mln zł

Razem: 3,38 mln zł

Cel 3. Podniesienie dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji.

3.1. Rozwój infrastruktury komunikacji pieszo-rowerowej.

- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi powiatowej od Pieszyc do Piskorzowa – 0,5 mln zł
- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej od Pieszyc Górnych (ul. Lipowa) do końca Kamionek – 1,5 mln zł
- Projekt ścieżki pieszo-rowerowej od ul. Bocznej do ścieżki przy drodze 383 – 100 tys. zł
- Wytyczenie i oznaczenie w terenie ścieżki „Śladem Buntu Tkaczy Śląskich” – 100 tys. zł
- Budowa stacji przesiadkowej dla rowerzystów w Pieszycach – 50 tys. zł
- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż nasypu kolejowego w Gminie Pieszycy – 2,5 mln zł

3.2 Modernizacja infrastruktury drogowej.

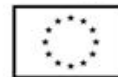
- Rozwój infrastruktury drogowej – modernizacja ul. Hermana (odcinek od basenu do granicy gminy z Gmina Bielawa) – 0,8 mln zł
- Budowa nowych, remont istniejących murów oporowych wzdłuż Potoku Pieszycyckiego oraz remonty mostów zagrożonych zawaleniem – 3,0 mln zł
- Rozwój infrastruktury drogowej – modernizacja drogi dojazdowej do Parku od strony ul. Mickiewicza oraz budowa parkingu – 300 tys. zł
- Modernizacja oświetlenia ulicznego w Gminie Pieszycy – 1,5 mln zł
- Rozwój infrastruktury drogowej – modernizacja ul. Mickiewicza w Gminie Pieszycy (droga gminna nr 117669D) – 1,0 mln zł
- Rozwój infrastruktury drogowej – modernizacja ul. Kopernika w Gminie Pieszycy– etap III (droga gminna nr 117664D) – 1,1 mln zł

Razem: 12,65 mln zł

Cel 4. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.

4.1 Rozwój infrastruktury mieszkaniowej.

- Rozwój infrastruktury mieszkaniowej – budowa mieszkań socjalnych i komunalnych w Gminie Pieszycy - zwłaszcza adaptacja budynku przy Kościuszki 6 – 10 mln zł
- Rozwój infrastruktury mieszkaniowej – termomodernizacja budynków Kościuszki 4-4a oraz Kościuszki 6 w Gminie Pieszycy – 0,5 mln zł
- Rozwój infrastruktury mieszkaniowej – modernizacja budynków 9 Maja 8, 10, 12 w Gminie Pieszycy – 0,6 mln zł

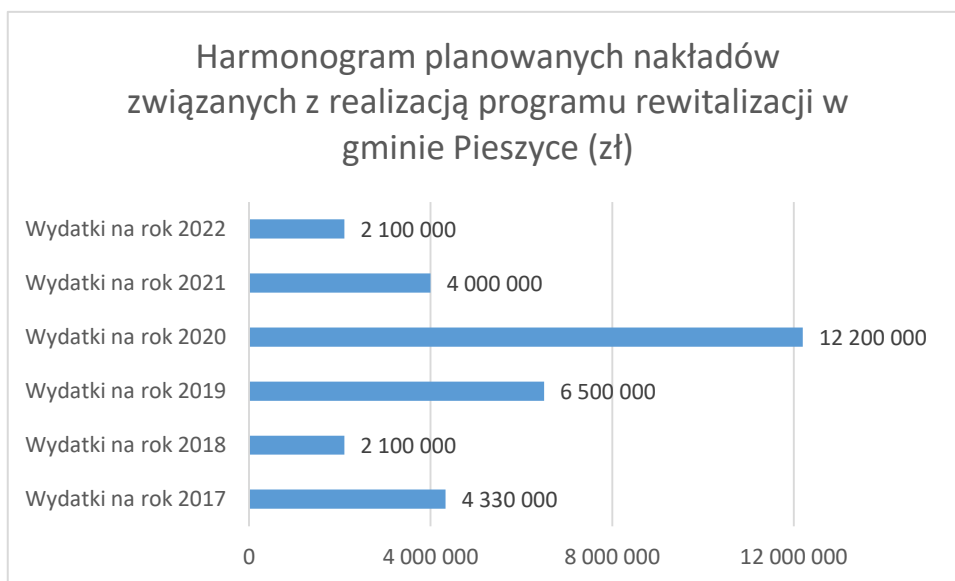
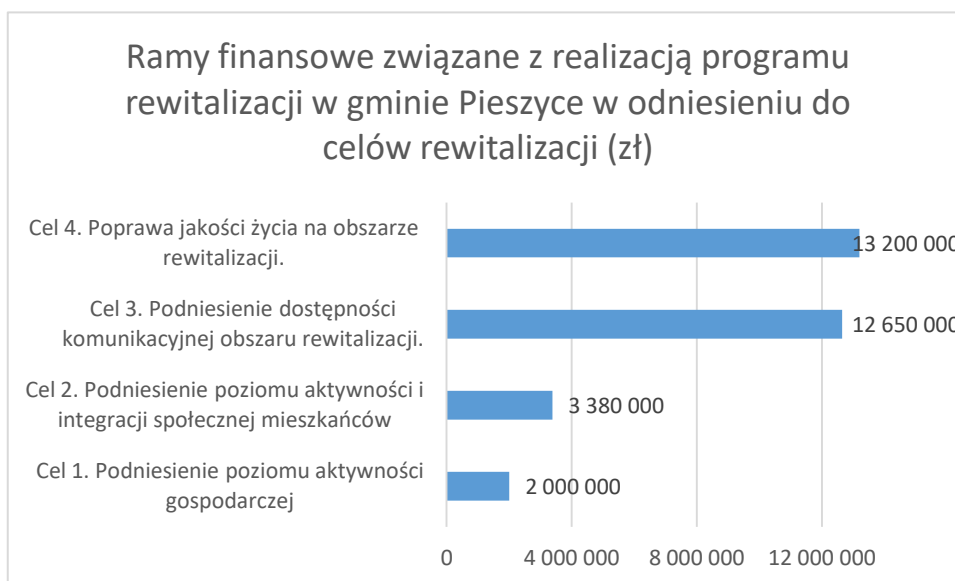
- Rozwój infrastruktury mieszkaniowej – modernizacja terenów przyległych do budynków mieszkalnych – 100 tys. zł

4.2 Modernizacja budynków użyteczności publicznej.

- Rozwój infrastruktury budynków użyteczności publicznej – termomodernizacja budynku OPS Pieszycy ul. Kopernika 124, budynku ZGM ul. Mickiewicza 10, budynek Urzędu Miejskiego Kościuszki 2, budynek przedszkola Publicznego przy ul. Bielawskiej, budynek Szkoły Podstawowej Nr 1 przy ul. Ogrodowej 23 – 2,0 mln zł

Razem: 13,2 mln zł

RAZEM PROGRAM REWITALIZACJI: 31,23 mln zł

10. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH W PROCES REWITALIZACJI

Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Zespołu ds. rewitalizacji.

Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji polegają w szczególności na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.³⁵

Na etapie tworzenia programu rewitalizacji przeprowadzone zostały 3 spotkania warsztatowe z udziałem reprezentantów społeczności gminy Pieszyce. Efektem tych spotkań było uzupełnienie diagnozy o dane jakościowe, wypracowanie analizy SWOT, wizji obszaru rewitalizacji oraz zestawów celów. Diagnoza została uzupełniona o wyniki badań ankietowych, które przeprowadzone zostały z mieszkańcami gminy.

W kolejnym kroku zbierane były karty projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które w zależności od szczegółowości oraz charakteru ujęte zostały na liście podstawowych lub pozostałych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

³⁵ Na podstawie: Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji

Projekt programu rewitalizacji został udostępniony do konsultacji społecznych, poprzez jego publikację na stronach internetowych Gminy wraz z formularzem uwag.

Na etapie wdrażania realizacji programu rewitalizacji planuje się powołać zespół ds. rewitalizacji, który będzie ciałem doradczym i opiniotwórczym Burmistrza Pieszyc w zakresie rewitalizacji. Jego głównym zadaniem będzie prowadzenie monitorowania realizacji, jak też ewaluacji programu rewitalizacji. Zakłada się, że zespół ds. rewitalizacji będzie ciałem składającym się z kilkunastu osób, które wyłonione zostaną w trakcie otwartego naboru. Kryterium wyboru członków zespołu oparte będzie na doświadczeniu, wiedzy merytorycznej oraz aktywności społecznej. Planuje się aby zespół składał się zarówno z reprezentantów kluczowych dla specyfiki rewitalizacji zagadnień – instytucji publicznych oraz reprezentantów podmiotów prywatnych, w tym organizacji pozarządowych oraz biznesu. Możliwy jest również udział reprezentantów mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy, jak np. środowisk seniorskich, grup młodzieży, rodziców, podmiotów turystycznych.

Zespół ds. rewitalizacji powinien odbywać cykliczne spotkania, w trakcie których omawiane będą poszczególne etapy prac nad wdrażaniem Programu rewitalizacji. Pracę zespołu wspomagać będzie Urząd Gminy, w szczególności poprzez zapewnienie miejsc do spotkań oraz przygotowanie stosownych informacji, w szczególności o charakterze monitorującym (wskaźniki produktu, rezultatu) jak też ewaluacyjnym. Istotną rolę zespołu będzie przekazywanie informacji uzyskanych w trakcie spotkań środowiskom, które reprezentuje i odwrotnie, przekazywanie Burmistrzowi oczekiwań i opinii tych środowisk. Zakłada się więc, że zespół ds. rewitalizacji będzie swoistym łącznikiem pomiędzy Burmistrzem, a interesariuszami rewitalizacji.

11. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI ORAZ MONITORING

System realizacji

Opracowanie i przyjęcie programu rewitalizacji rozpoczyna pierwszy i najistotniejszy etap procesu wdrażania. Proces wdrażania zależy od podejmowanych działań, a proces realizacji programu – od procedur gwarantujących jej realizację oraz od organizacji prac nad programem, czyli podziału obszarów odpowiedzialności za realizację pomiędzy struktury/jednostki organizacyjne Gminy.

Dla powodzenia wdrożenia programu rewitalizacji należy przyjąć tzw. zasadę partnerstwa, czyli współpracę poszczególnych aktorów rozwoju (instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców) oraz zasadę partycypacji społecznej, czyli prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami na terenie gminy, w zakresie wdrażania programu rewitalizacji.

Współpraca podmiotów powinna dotyczyć w szczególności:

- prowadzenia dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych i ich komplementarności,
- budowy trwałej sieci partnerstwa na rzecz rozwoju gminy, a tym samym zapewnienia kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w programie rewitalizacji,
- kojarzenia partnerów do wspólnych przedsięwzięć oraz projektów, poprzez tworzenie płaszczyzny i podstaw wymiany pomysłów, potencjału i potrzeb,
- poprawy skuteczności działania tych podmiotów poprzez wymianę doświadczeń i informacji o trendach/pomysłach rozwojowych,
- prowadzenia badań i analiz w zakresie zmian społeczno-gospodarczych w gminie, które są rezultatem prowadzonych działań rewitalizacyjnych,
- współdziałania w zakresie doboru rozwiązań zapobiegających sytuacjom kryzysowym o charakterze społeczno-gospodarczym,
- budowy warunków sprzyjających wdrażaniu programu rewitalizacji,
- wdrażania programu rewitalizacji.

Skuteczność realizacji programu rewitalizacji i jego celów zapewnić będzie sprawny system oceny skuteczności wdrażania obejmujący:

- monitoring, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- ewaluację, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Prace nad realizacją działań rewitalizacyjnych powinny rozpocząć się natychmiast po przyjęciu programu rewitalizacji. Skuteczne, terminowe i efektywne wdrażanie programu rewitalizacji wymagać będzie szeregu działań: koordynacyjnych, organizacyjnych, koncepcyjnych, kontrolnych i informacyjnych.

Proces tworzenia oraz realizacji programu rewitalizacji można podzielić na kilka istotnych etapów:

- 1) Przygotowanie do sporządzania programu rewitalizacji.

- 2) Sporządzenie projektu programu rewitalizacji.
- 3) Konsultacje społecznego programu rewitalizacji.
- 4) Opiniowanie projektu programu rewitalizacji.
- 5) Wprowadzenie zmian wynikających z przeprowadzonych konsultacji społecznych i uzyskanych opinii oraz uchwalenie programu rewitalizacji.
- 6) Realizacja programu rewitalizacji.

Kluczowe działania związane z realizacją programu rewitalizacji

L.p.	Działanie	Odpowiedzialność	Termin
1.	Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w programie rewitalizacji do załącznika do wieloletniej prognozy finansowej gminy. Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające, by mogły zostać wpisane do wieloletniej prognozy finansowej, Rada Miasta wprowadza przedsięwzięcia do tej prognozy niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych.	Rada Miasta	Po uchwaleniu programu rewitalizacji
2	<p>Powołanie i działalność Zespołu ds. rewitalizacji</p> <p>Zespół ds. rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą.</p> <p>Zakłada się cykliczność spotkań Zespołu ds. rewitalizacji, w trakcie których omawiane będą poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacji, ich stan wdrażania oraz rezultaty programu rewitalizacji.</p> <p>Zespół ds. rewitalizacji pełnić będzie funkcję multiplikatora, tj. jest zobowiązany do komunikowania się w sprawach istotnych dla rewitalizacji z interesariuszami, których reprezentuje.</p>	Zespół ds. rewitalizacji, Burmistrz	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
3.	<p>Opracowywanie dokumentacji technicznej dla projektów wpisanych do programu rewitalizacji, kosztorysów, uzyskiwanie wszelkich pozwoleń.</p> <p>Opracowanie studiów wykonalności i wniosków aplikacyjnych oraz niezbędnych załączników.</p> <p>Zgodnie z harmonogramami opracowywania, składania, realizacji i rozliczenia poszczególnych projektów na współfinansowanie zadań.</p>	Podmioty realizujące zadania ujęte w programie rewitalizacji.	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
4.	Ocena aktualności i stopnia realizacji programu rewitalizacji	Burmistrz , Zespół ds.	Lata 1 – n

	<p>co najmniej raz na trzy lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.</p> <p>Ocena sporządzona przez Burmistrza podlega zaopiniowaniu przez Zespół ds. rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy.</p> <p>W przypadku stwierdzenia, że program rewitalizacji wymaga zmiany Burmistrz występuje do Rady Miasta z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię.</p> <p>Zmiana programu rewitalizacji nie wymaga uzyskania opiniami przeprowadzenia konsultacji społecznych, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nie dotyczy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, 2) nie wymaga zmiany uchwały. 	rewitalizacji	(okres realizacji programu)
5.	<p>Uzupełnienie i rozszerzanie programu rewitalizacji o nowe zadania zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze objętym programem rewitalizacji, w tym także o zadania gminy.</p>	Burmistrz, Zespół ds. rewitalizacji, podmioty zamierzające realizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne w oparciu o zaktualizowany program rewitalizacji	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
6.	<p>Działania Public Relations, bieżąca i stała komunikacja z mieszkańcami gminy nt. założeń rewitalizacji, postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz efektów.</p> <p>Zbieranie i analizowanie zgłaszanych przez społeczność gminy uwag, opinii, wniosków.</p> <p>Działania komunikacyjne realizowane za pośrednictwem narzędzi komunikacyjnych gminy, lokalnych mediów, Zespołu ds. rewitalizacji oraz podmiotów realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne.</p>	Burmistrz, Zespół ds. rewitalizacji, podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne.	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
7.	<p>Uchylenie uchwały w sprawie programu rewitalizacji w całości albo w części, w przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji programu rewitalizacji, osiągnięcia celów w nim zawartych.</p>	Rada Miasta	Lata 1 – n (okres realizacji programu)

Monitoring

Monitoring procesu wdrażania programu rewitalizacji i jego efektów jest odpowiedzialnym i ważnym zadaniem, warunkującym skuteczne zarządzanie procesem wdrażania programu.

Proces realizacji będzie monitorowany i oceniany przez zespół zadaniowy (Zespołu ds. rewitalizacji).

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji programu rewitalizacji są:

- cele główne wytyczone w programie,
- Kierunki działań i poszczególne przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne.

Proces monitorowania polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów wytyczonych w programie. Zaleca się, aby monitoring prowadzony był jednocześnie na kilku płaszczyznach. Powinien dostarczać informacji na temat postępów w osiągnięciu przyjętych celów oraz umożliwić kwantyfikację efektów zrealizowanych projektów.

Monitoring programu będzie odbywał się w dwóch etapach:

- Roczne sprawozdania z realizacji celów, zawierające podstawowe informacje na temat podejmowanych działań, stopnia realizacji projektów, ewentualnych efektów końcowych tych projektów.
- Analiza wskaźnikowa, służąca odpowiedzi na pytanie o zbieżność podejmowanych działań z osiąganymi wynikami społeczno-gospodarczymi gminy wg wskaźników rezultatu.

Ewaluacja

W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy realizacji programu rewitalizacji oraz jego wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu program rozwiązuje realne problemy gminy i jej społeczności.

W wąskim aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji poszczególnych elementów programu, przy czym kryteriami oceny zapisów są:

- wskaźniki realizacji celów,
- rozwiązywanie problemów,
- realizacja wizji rozwoju (wg przyjętych składników wizji).

Ewaluacja będzie opierać się na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań - czy i w jaki sposób program, a w szczególności poszczególne działania i przedsięwzięcia rewitalizacyjne wpłyną na grupy docelowe, przyczynią się do poprawy sytuacji na terenie gminy,
- ocena w trakcie realizacji działań - odpowiada na pytanie, czy przyjęte cele i podjęte w następstwie działania zmierzają w dobrym kierunku,

- ocena po realizacji działań –ocena długoterminowego wpływu programu rewitalizacji na grupy docelowe, czy efekty wynikłe z zastosowania strategii są trwałe.

WSKAŹNIKI REZULTATU (w odniesieniu do obszaru rewitalizacji)

Wskaźnik	Jednostka	Źródło pozyskania informacji	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwana zmiana w 2020 roku
Liczba mieszkańców	Liczba osób	GUS/BDL	1 raz na rok	Zmiana lub zahamowanie negatywnego trendu spadku liczby mieszkańców
Liczba bezrobotnych	Osoby	PUP	1 raz na rok	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Osoby	PUP	1 raz na rok	Zmniejszenie liczby osób długotrwale bezrobotnych
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób	OPS	1 raz na rok	Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej
Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą	Liczba osób	GUS/BDL	1 raz na rok	Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Ludność ogółem według faktycznego miejsca zamieszkania w latach 2010-2015	19
Tabela 2. Liczba osób zameldowanych w miejscowościach gminy Pieszycy w latach 2013-2015 (stan na koniec roku).....	20
Tabela 3. Udział kobiet w ogóle ludności w latach 2010-2015	22
Tabela 4. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2010-2015.....	23
Tabela 5. Udział ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015	24
Tabela 6. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2010-2015.....	24
Tabela 7. Współczynnik obciążenia demograficznego w roku 2015	26
Tabela 8. Urodzenia żywe na 1000 ludności w latach 2010-2015	26
Tabela 9. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2010-2015.....	27
Tabela 10. Pracujący ogółem na 1000 mieszkańców	29
Tabela 11. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w miejscowościach gminy Pieszycy w latach 2014-2015 oraz w roku 2010 (stan na koniec roku).....	30
Tabela 12. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015 (%)	31
Tabela 13. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego oraz liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014	34
Tabela 14. Przepięstwa stwierdzone w latach 2012-2015	41
Tabela 15. Przepięstwa stwierdzone na 1000 mieszkańców w latach 2012-2015.....	41
Tabela 16. Przepięstwa popełniane na obszarze gminy Pieszycy w roku 2015	42
Tabela 17. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2010-2015	43
Tabela 18. Saldo jednostek nowych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2010-2015 .	43
Tabela 19. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015	44
Tabela 20. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (bez zawieszonych), podmiotów zarejestrowanych i wykreślonych z REGON w poszczególnych miejscowościach gminy Pieszycy w roku 2010, 2014 i 2015.....	44
Tabela 21. Liczba publicznie dostępnych terenów zielonych w miejscowościach gminy Pieszycy w roku 2016..	56
Tabela 22. Porady lekarskie na 1000 mieszkańców w latach 2010-2015	59
Tabela 23. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w latach 2010-2015 (%)	60
Tabela 24. Liczba dzieci w przedszkolach w gminie Pieszycy.....	60
Tabela 25. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2010-2014 (%)	61

Tabela 26. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w latach 2010-2014.....	61
Tabela 27. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Pieszyce	62
Tabela 28. Liczba uczniów w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej w gminie Pieszyce.....	63
Tabela 29. Uczniowie gimnazjum przypadający na 1 oddział (klasę) w latach 2010-2014	63
Tabela 30. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w latach 2010-2014	66
Tabela 31. Kluby sportowe na 10 tys. mieszkańców w roku 2010, 2012 i 2014	67
Tabela 32. Członkowie klubów sportowych na 10 tys. mieszkańców w roku 2010, 2012 i 2014	67
Tabela 33. Ćwiczący w klubach sportowych na 10 tys. mieszkańców w roku 2010, 2012 i 2014	68
Tabela 34. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2015.....	69
Tabela 35. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w latach 2010-2014 (m ²).....	71
Tabela 36. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w latach 2010-2014 (m ²)	72
Tabela 37. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2010-2014	72
Tabela 38. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w latach 2010-2014 (%)	74
Tabela 39. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w latach 2010-2014 (%)	74
Tabela 40. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w latach 2010-2014	75
Tabela 41. Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej w latach 2010-2014 (%)	76
Tabela 42. Skala problemów i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w gminie Pieszyce	82
Tabela 43. Charakter problemów występujących w gminie Pieszyce	88
Tabela 44. Wskaźniki użyte do oceny współwystępowania i natężenia negatywnych zjawisk społecznych w gminie Pieszyce.	89
Tabela 45. Wystandaryzowane wskaźniki użyte do oceny koncentracji i współwystępowania negatywnych zjawisk społecznych w gminie Pieszyce	91
Tabela 46. Dane wyjściowe wskaźników natężenia problemów użytych do oceny koncentracji i współwystępowania negatywnych zjawisk społecznych w gminie Pieszyce	92
Tabela 47. Obszar koncentracji problemów społecznych w gminie Pieszyce	93
Tabela 48. Ulice w miejscowości Pieszyce charakteryzujące największą koncentracją problemów społecznych	96
Tabela 49. Wskaźniki opisujące negatywne zjawiska społeczne – podobszar rewitalizacji – Pieszyce.....	100
Tabela 50. Wskaźniki opisujące pozostałe negatywne zjawiska – podobszar rewitalizacji – Pieszyce	101
Tabela 51. Wskaźniki opisujące negatywne zjawiska społeczne – podobszar rewitalizacji – Kamionki	103
Tabela 52. Wskaźniki opisujące pozostałe negatywne zjawiska – podobszar rewitalizacji – Pieszyce	104
Tabela 53. Struktura celów, kierunków oraz zadań rewitalizacyjnych (w odniesieniu do podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych)	107
Tabela 54 – Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	110
Tabela 55. Najważniejsze cechy komplementarności Programu Rewitalizacji Gminy Pieszyce	129

Wykres 1. Ludność zamieszkała w Gminie Pieszycy w latach 2005-2015	20
Wykres 2. Ludność gminy Pieszycy według grup wiekowych, w roku 2005 i 2015.....	22
Wykres 3. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku dla gminy Pieszycy w latach 2010-2015	25
Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w gminie Pieszycy w latach 2010-2015	27
Wykres 6. Saldo migracji w gminie Pieszycy w latach 2010-2014	28
Wykres 7. Saldo migracji na 1000 osób w gminie Pieszycy w latach 2010-2014	28
Wykres 10. Bezrobotni zarejestrowani ogółem w gminie Pieszycy w latach 2010-2015	30
Wykres 11. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w roku 2014	36
Wykres 13. Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Pieszycy według sekcji PKD w roku 2010	46
Wykres 15. Udział terenów zieleni w powierzchni ogółem, 2014 rok (%)	56
Wykres 17. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych w gminie Pieszycy w latach 2010-2014	62
Wykres 18. Uczniowie i absolwenci szkół gimnazjalnych w gminie Pieszycy w latach 2010-2014.....	63
Wykres 4. Najważniejsze problemy społeczne Gminy Pieszycy. N=42	77
Wykres 5. Najważniejsze problemy gospodarcze Gminy Pieszycy. N=42	78
Wykres 6. Najważniejsze problemy środowiskowe Gminy Pieszycy. N=42	79
Wykres 7. Najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne Gminy Pieszycy. N=42	80
Wykres 8. Najważniejsze problemy techniczne Gminy Pieszycy. N=42	81
Mapa 1. Syntetyczny wskaźnik poziomu degradacji dla obszaru Ziemi Dzierżoniowskiej	10
Mapa 2. Mapa z zaznaczonym obszarem wsparcia	12
Mapa 3. Gmina Pieszycy	18
Mapa 4. Koncentracja problemów społecznych w gminie Pieszycy	93
Mapa 5. Obszar koncentracji problemów społecznych w miejscowości Pieszycy.....	95
Mapa 6. Podobszar rewitalizacji – Pieszycy	99
Mapa 7. Podobszar rewitalizacji – Pieszycy	103